Nafarroako Irakurketa Publikoaren Mapa

Liburutegien Zerbitzua, 2021eko apirila

Aurkibidea

Definizioa Or.: **4**

Xedea. Or.: **5**

Oinarriak (legezkoak eta teknikoak) Or.: **6**

- **Aurrekariak.**
- **Lege esparrua.**
- **Ikuspegia.**
- **Balioak.**
- **Eskumenak eta Administrazioa.**

Liburutegien arloko plangintzarako jarraibideak. Or.: **10**

- **Abiapuntuko egoeraren azterketa.**

Eskualdekako antolaketa. Or.: **11**

- **Altsasuko liburutegi-eskualdea.**
- **Kantauriar ibarretako liburutegi-eskualdea**
- **Lizarrako liburutegi-eskualdea**
- **Iruñeko liburutegi-eskualdea**
- **Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdea**
- **Tafallako liburutegi-eskualdea**
- **Tuterako liburutegi-eskualdea**

Liburutegi publikoen tipologia Or.: **51**

- **Ikuspegi orokorra: irakurketa mapa eta liburutegi motak.**
- **Ikuspegi orokorra: liburutegiak eta populazioa.**

Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka Or.: **58**

Funtzionamendurako oinarriak.

Oinarrizko zerbitzuak.

Moduluak.

Liburutegi sistema. Or.: **60**

Eskualdeko liburutegia.

Hirietako liburutegi zentralak.

Udal liburutegia.

Irakurketa-agentzia publikoa.

Liburutegi-zabalkunderako zerbitzua.

Zerbitzu eta ekipamendu moduluak. **Or. : 69**

Jendearentzako ordua.

Langileak.

Azalera.

Liburutegiaren funtsa.

Liburutegiaren funtsa euskarrien arabera banaturik.

Baliabide informatikoak.

Zerbitzuaren ebaluazioa. **Or. : 76**

Funts bibliografikoa handitzea.

Garbiketa.

Mailegu kopurua bizilagun bakoitzeko.

Udalarekiko hitzarmena.

Definizioa

Azaroaren 19ko 32/2002 Foru Legeak, Nafarroako liburutegien sistema arautzen duenak[1] (hemendik aurrera Liburutegiei buruzko Foru Legea), bere 13.1. artikuluan, honela definitzen du Irakurketa Publikoaren Mapa: liburutegiko plangintzarako tresna bat da; bertan jasotzen dira Nafarroako liburutegien sistemako liburutegiak, irakurketa publikoaren premiak eta populazio guneei dagozkien zerbitzu moduluak.

Agiri honetan, Irakurketa Publikoaren Mapa osatu behar duten elementuei beste batzuk gehitzen zaizkie, hain zuzen ere liburutegi publikoen funtzionamenduaren ebaluaziorako adierazleak; horren helburua maparen errentagarritasun soziala eta kulturala ezagutzea da, eta, beste aldetik, hura hobetzeko jomuga kuantifikagarriak ezartzea.

[1] Nafarroako Aldizkari Ofiziala (NAO), 142. zk., 2002-XI-25.

Xedea

Nafarroako Irakurketa Publikoaren Maparen xedea Nafarroako Foru Komunitatean liburutegi publikoaren zerbitzuaren plangintza estrategikoa egitea da, liburutegi publikoen sistema bat eraiki eta mantentzeko, honako ezaugarri hauekin: herritarren eskurakoa, eraginkorra, eta behar diren baliabideez hornitua, bere garapena eta modernizazioa modu orekatu eta iraunkorrean bermatu ahal izateko.

Horretarako, Liburutegien Zerbitzuko 2003-2007 memorietan bildutako ebaluazioak hartzen ditu abiapuntu gisara, alegia, liburutegien sistemarena eta liburutegi bakoitzarena, eskura dauden baliabideena eta emandako zerbitzuarena; horietan oinarrituta, liburutegien sistema eskualdean artikulatzen da, eta, ondoren, populazioaren eta eskaeraren arabera hierarkizatzen da, liburutegi publikoaren tipologiaren arabera.

Irakurketaren Mapan liburutegi zerbitzuaren oinarrizko zerbitzuak ezartzen dira, bai eta liburutegi publikoaren zerbitzuak eskatzen dituen baldintza teknikoak ere, eta, azkenik, liburutegiek emandako zerbitzua ebaluatzeko irizpideak finkatzen dira. Hortik ateratzen den diagnostikoak balio beharko du zerbitzuaren tipologia aldatzeko, beharrezkoa bada, eta behar diren baliabideez hornitzeko.

Nolanahi ere, Irakurketaren Maparen proposamenak egokitu beharko dira, Nafarroako Gobernuaren eta kasuan kasuko toki entitateen aurrekontu-ahalmenaren arabera.

Oinarriak (legezkoak eta teknikoak)

Aurrekariak

Nafarroako liburutegi publikoen antolaketarako eta hierarkizaziorako proiektua[2].

Liburutegi arloan erakunde publiko edo pribatuekin sinatutako lankidetza eta laguntza-hitzarmenak, haiekin batera, elkarlanean, liburua eta irakurketa sustatzeko[3].

Nafarroako Liburutegi Publikoen eredua, Azterketa eta ekiteko proposamenak[4].

Lege esparrua.

32/2002 Foru Legea, azaroaren 19koa, Nafarroako liburutegi sistema arautzen duena[5].

---

[2] Iruña, Hezkuntza eta Kultura Departamentua, 1984 Barneko agiria.

[3] Nafarroako Aldizkari Ofiziala (NAO), 127. zk., 1985-X-21.

[4] Iruña, Kultura Zuzendaritza Nagusia eta Antolaketa eta Informazio Sistemen Zuzendaritza Nagusia, 1999. Barneko agiria.

[5] Nafarroako Aldizkari Ofiziala (NAO), 142. zk., 2002-XI-25.

Eginkizuna

Liburutegi publikoak bitarteko bat dira, zeinaren bidez botere publikoek aukera ematen baitiete herritar guztiei informazioa eskuratzeko, hezkuntzarako eta kulturarako eskubidea egiazki gauzatzeko, Informazioaren eta Ezagutzaren Gizartearen testuinguruan[6].

Edozein herritarrek erabiltzen ahalko du liburutegi publikoaren zerbitzua, nongoa den edo non bizi den kontuan hartu gabe, eta langile espezializatuek atendituko dute, herritarren beharretarako egokiak diren zerbitzu-orduetan.

Ikuspegia

Nafarroako liburutegi publikoek begiz joa dute kulturaren eskurapenaren demokratizazioa, prestakuntza, informazioa, ezagutza eta aisialdi sortzailea bermatzea herriz herri, kasuan kasuko udalak eta Foru Administrazioak eman behar dituzten baliabide egokiak erabiliz, bi-biena baita betebehar honen gaineko erantzukizuna.

[6] 10/2007 Legea, ekainaren 22koa, irakurketari, liburuari eta liburutegiei buruzkoa, 13.1 artikulua.

Balioak

Irakurketari, liburuari eta liburutegiei buruzko ekainaren 22ko 10/2007 Legean zehaztutakoan oinarrituz, honako hauek dira Nafarroako liburutegi publikoen sistemaren printzipioak eta balioak:

a) Askatasun intelektuala, informazioa eskura izatea eta jabetza intelektualeko eskubideak errespetatzea.

b) Erabiltzaile guztien berdintasuna liburutegiko materialak, instalazioak eta zerbitzuak eskura izateko, inor baztertu gabe bere jatorri, etnia, erlijio, ideologia, sexu-genero edo joera, adin edo desgaitasunagatik, bere baliabide ekonomikoengatik, edo beste edozein gorabehera pertsonal edo sozialengatik.

c) Aniztasuna, zeinaren izenean liburutegira ekarri, zaindu eta jendearen eskura jarri beharko baita ahalik eta dokumentu gehien, gizartearen dibertsitatea eta hizkuntz aberastasuna islatuko dutenak.

d) Herritarrek bilatzen edo hartzen duten informazioa pribatua eta isilpekoa izateko duten eskubidea errespetatzea, haien datu pertsonalak babestuz legeetan ezartzen den moduan. Gauza bera kontsultatzen edo maileguan hartzen dituzten baliabideei buruz, baita eskuratu edo eskualdatzen dituztenei buruz ere.

Eskumenak eta Administrazioa

Liburutegi publikoa sustatu, mantendu eta garatu behar da, oinarrizko zerbitzu kultural eta soziala den aldetik, toki eta foru administrazioen baterako ekinbidearen bitartez. Baterako ekinbide horrek erantzunkidetasuna eta elkarrekiko finantzaketarako konpromisoa ditu oinarri.

Horri dagokionez, Liburutegien gaineko Foru Legearen Zioen Azalpenean garbi gelditzen da liburutegi publikoaren gaineko erantzukizuna tokiko administrazioena dela, berariazko legeria baten euskarria eduki behar duela eta funts publikoen bidez finantzatu behar dela.

Foru Komunitateko Administrazioaren eskumenak aipatutako foru legearen 3. artikuluan ezartzen dira, eta 4. artikuluan toki entitateei dagozkienak. Azken artikulu horretan, Nafarroako Toki Administrazioari buruzko uztailaren 2ko 6/1990 Foru Legera bidaltzen gaituzte, eta jartzen du eskumenak Nafarroako Gobernuarekin lankidetzan erabiliko direla, koordinazioan, eraginkortasunean eta ezartzen diren eskumen esparruen errespetuan oinarrituta.

Foru eta udal administrazioek beren gain daukaten erantzukizuna deusetan ukatu gabe, entitate pribatuek ere sortu eta mantentzen ahalko dituzte liburutegiak, zeinak Nafarroako Liburutegi Sisteman txertatzen ahalko baitira, liburutegiaren titularraren eta Vianako Printzea Erakundea-Kultura eta Turismo Departamentuaren arteko hitzarmenaren bidez.

Liburutegien arloko plangintzarako jarraibideak

Abiapuntuko egoeraren azterketa

Irakurketaren Maparen jatorria Nafarroako Liburutegi Publikoen Sistemaren antolaketa eta funtzionamenduaren azterketan aurkituko dugu, 2003. eta 2007. urteen artean egin baitzen, xede horretarako egokitutako metodologia baliatuz, urtez urteko memorietan jasotzen den bezala.

Horretarako, Nafarroako Foru Komunitateko liburutegi publiko guztien jardueraren berri ematen duten adierazle aipagarrienak bildu eta aztertu dira, datu fidagarri eta kontrastatuak lortzeko eta, haietatik abiatuta, guztiaren diagnostikoa egiteko.

Gero, antolaketa eta koordinaziorako irizpideak finkatu dira, bai eta zerbitzu, hobekuntza eta ebaluazio-moduluak ere, horiek zehazten baitute Irakurketaren Mapa[7].

[7] Nafarroako Liburutegi Publikoak. 2003ko oroitidazkia. Iruña, Vianako Printzea Erakundea-Kultura eta Turismo Departamentua, 2004, 136 orrialde, mapa, taula eta grafikoekin.
Nafarroako Liburutegi Publikoak. 2004ko oroitidazkia. Iruña, Vianako Printzea Erakundea-Kultura eta Turismo Departamentua, 2005, 136 orrialde, mapa, taula eta grafikoekin.
Nafarroako Liburutegi Publikoak. 2005ko oroitidazkia. Iruña, Vianako Printzea Erakundea-Kultura eta Turismo Departamentua, 2006, 175 orrialde, mapa, taula eta grafikoekin.
Nafarroako Liburutegi Publikoak. 2006ko oroitidazkia. Iruña, Vianako Printzea Erakundea-Kultura eta Turismo Departamentua, 2008, kontsultagai www.navarra.es mapa, taula eta grafikoekin.
Nafarroako Liburutegi Publikoak. 2007ko oroitidazkia. Iruña, Vianako Printzea Erakundea-Kultura eta Turismo Departamentua, 2008, kontsultagai www.navarra.es mapa, taula eta grafikoekin.

Eskualdekako antolaketa

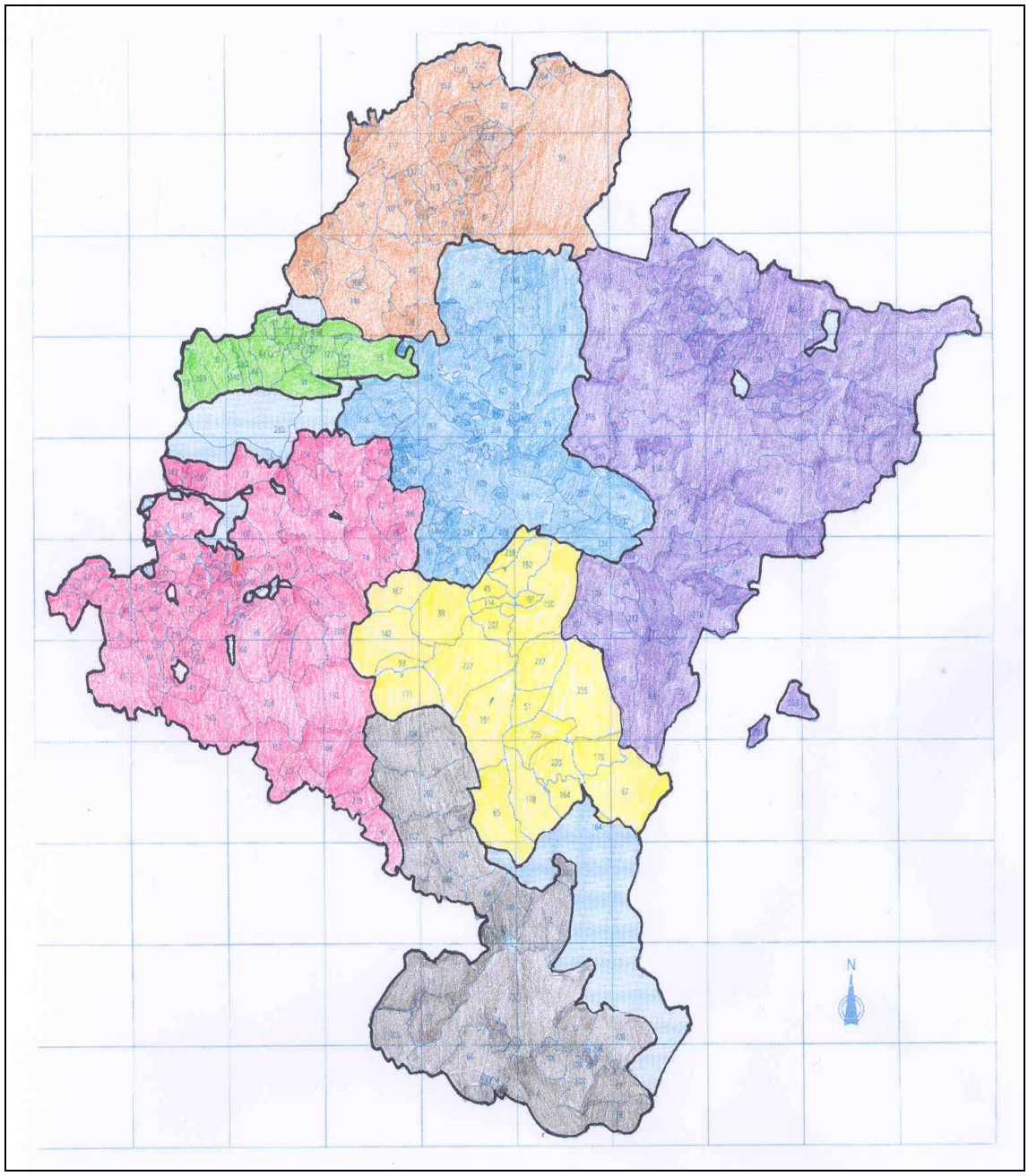
Nafarroako liburutegi publikoak eskualdeei atxikitzen zaizkie haien jarduera koordinatzeko eta baliabideak efizientzia handiagoz erabiltzeko, hori dena Liburutegiei buruzko Foru Legearen 10.1 artikuluan xedatutakoari jarraituz.

Nafarroako Liburutegi Publikoen Sistemaren kudeaketarako irizpide nagusi hauek finkatu dira: kudeaketa eskualdeka deszentralizatzea, liburutegiaren eta bere zerbitzuen kudeaketa parte-hartzailea izatea eta ebaluazioa kontuan hartzea.

Xede hori kontuan hartuta, Foru Legearen 17. artikuluak udal eta eskualdeko liburutegiak izateko aukera aipatzen du. Horregatik, Irakurketaren Mapak liburutegi-eskualdea terminoa erabiltzen du.

Beraz, Nafarroako Foru Komunitateko liburutegi-antolaketan "eskualdea" terminoa finkatuta izanik, lurraldearen ikuspegitik haren definizioa egiteko, abiapuntu hartu dira haien antolaketa geografikoa eta historikoa, lehendik dauden liburutegien kokapena eta, azkenik, Nafarroako Gobernuak lurralde antolamendurako ezarritako irizpideak.

Irakurketaren Mapak proposatzen duen liburutegien kudeaketarako sisteman zazpi eskualde bereizten dira, ekonomia eta efizientzia irizpideetan oinarrituta. Nolanahi ere, eskualde bateko garapenak hala eskatzen badu, azter daiteke komeni ote den zati bat banantzea eskualde berri bat sortzeko.

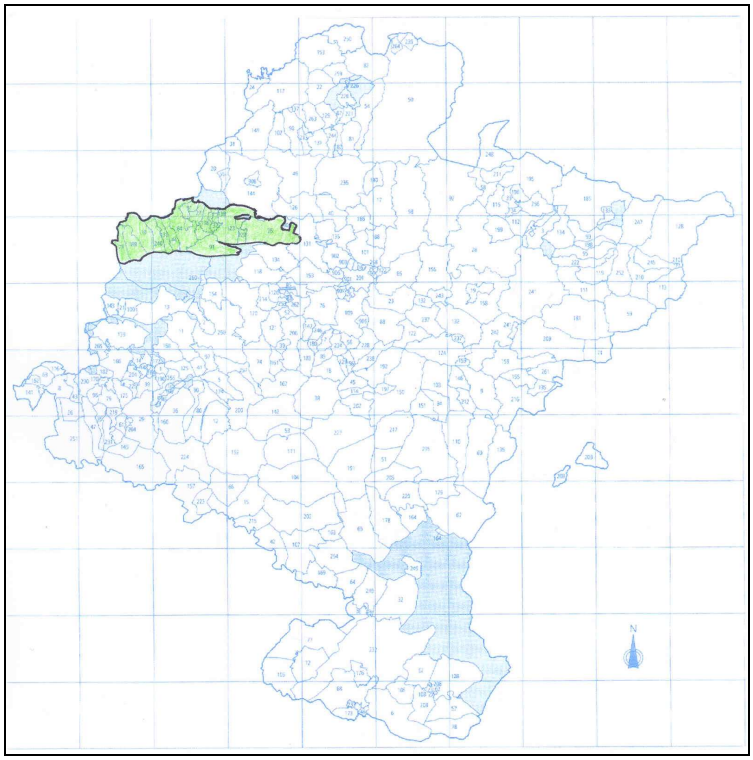

N

Altsasuko liburutegi-eskualdea

Eskualde honetan bi eremu desberdin bereizten ahal ditugu. Batean, Gasteizera eta Donostiara doazen autobien bazterretan kokaturik, hazten ari den hirigune gero eta handiagoa dugu; eta bestean, bakarka eta sakabanaturik dauden mendialdeko herri txikiek osatzen dutena. Eskualde honetan, Altsasun biltzen da udalez gaindiko zerbitzuen multzo handi bat, eta hor pilatuko dira, liburutegi publikoan, liburutegi-koordinazioko zerbitzuak.

Hurrengo taulan ageri da zein herri sartzen diren eskualde honetan, 2008ko zentsuaren arabera bakoitzak duen biztanle kopurua[8], gaur egun bertan dagoen liburutegi mota eta Irakurketaren Mapak proposatzen duena, eta aipatutako zentsuan herriari esleitutako kodea, informazioa bilatu eta kontrolatzeko.

[8] Nafarroako udalerri eta kontzejuen populazioa 2008/1/1ean. Iruña, Nafarroako Estatistika Institutua, 2009.

Altsasuko liburutegi-eskualdea

Gaur egungo egoera eta bertan gauzatzeko proposamena

Altsasuko liburutegi-eskualdea Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Altsasu	7.571	AA	EL	010
Arakil	946		LZA	025
Arbizu	1.074		LZA	027
Arruazu	104		LZA	037
Bakaiku	338		LZA	044
Ergoiena	417		LZA	091
Etxarri Aranatz	2.458	B	UL	084
Irañeta	161		LZA	127
Iturmendi	388		LZA	130
Lakuntza	1.168	C	IA	138
Olatzagutia	1.687	B	UL	189
Uharte Arakil	790		LZA	123

Altsasuko liburutegi-eskualdea Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Urdiain	693	C	IA	240
Ziordia	404	C	IA	073
Guztira	**18.199**			

Arestian esana dago Altsasuko eskualdearen ezaugarri bat dela bi eremu desberdin izatea banaketa demografikoari dagokionez. Haietako lehenbizikoan nolabaiteko kontzentrazioa dugu, eta Sakanako industrian oinarritutako ekonomia da nagusi, Arabarekin nahiz Gipuzkoarekin harremanetan. Bigarrenean, mendialdean bakarka eta sakabanaturik hedatzen diren herri txikiak ditugu. Horien erdiak ez dira 500 biztanlera iristen.

Altsasuko liburutegi-eskualdea Biztanle kopurua eta herriak	
Biztanleak	**Biztanleria**
> 1.500	3
1.500-1.000	2
1.000/-500	3
< 500	6
Guztira	**14**

Gaur egun martxan dauden sei liburutegiek biztanleriaren ehuneko 76,8 zerbitzatzen dute; 8 herri gelditzen dira liburutegi zerbitzu egonkorrik gabe, haien biztanle kopurua, batez beste, 527 da.

Altsasuko liburutegi-eskualdea Herriak eta liburutegi egonkorrak			
	Liburutegiarekin	**Liburutegirik gabe**	**Guztira**
Herriak	6	8	14
Biztanleria	13.981	4.218	18.199
%	76,8	23,2	100,0

Abiapuntu gisara, eskualdeko liburutegi bat dugu, Altsasun, eta bost liburutegi egonkor, zeinetatik hiru 1.500 biztanletik beherako herrietan baitaude, Lakuntzan, Urdiainen eta Ziordian.

Altsasuko liburutegi-eskualdea **Liburutegi motak Egungo egoera**	
Liburutegi mota	**Guztira**
AA	1
B	2
C	3
Guztira	**6**

Irakuketaren Mapan Altsasukoa eskualdeko liburutegia izatea proposatzen da, eta udal liburutegitzat hartzea 1.500 biztanletik gora duten bi herrietakoak; horretaz gainera, Lakuntzan, Urdiainen eta Ziordian daudenak irakurketa-agentzia bezala gelditzea.

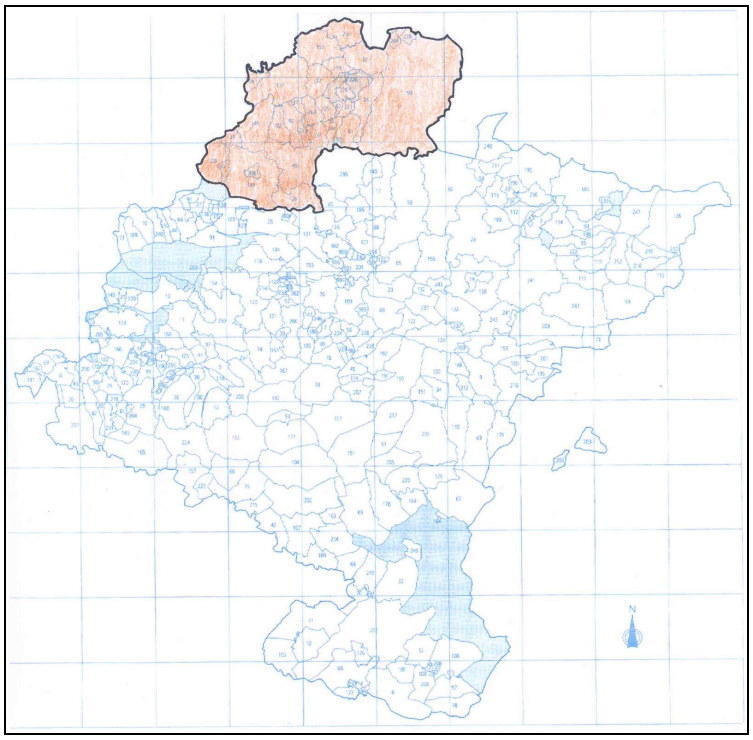
Sakabanaturik dauden zortzi herri txikietan egokiena liburutegi-zabalkunderako zerbitzuak ezartzea da, liburutegi publiko egonkorraren ordezkoak; mailegu kolektiboa, esate baterako.

Altsasuko liburutegi-eskualdea **Liburutegi motak Irakurketa Maparen proposamena**	
Liburutegi mota	**Guztira**
EL	1
UL	2
IA	3
LZA	8
Guztira	**14**

Altsasuko liburutegi-eskualdea Herriak eta liburutegi egonkorrak (motak)		
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**
Altsasu	7.571	EL
Etxarri Aranatz	2.458	UL
Lakuntza	1.168	IA
Olatzagutia	1.687	UL
Urdiain	693	IA
Ziordia	404	IA

Kantauriar ibarretako liburutegi-eskualdea

Kantauriar ibarretako eskualdean, jendearen nolabaiteko kontzentrazioa dugu Bidasoaldean, bertako ekonomiaren euskarri industria eta nekazaritza izanik, eta, bestalde, sakabaneta handia Baztanen eta Bortzirietan.

Kantauriar ibarretako liburutegi-eskualdea

Gaur egungo egoera eta bertan gauzatzeko proposamena

Kantauriar ibarretako liburutegi-eskualdea Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Araitz	586		LZA	020
Arano	136		LZA	024
Arantza	640		LZA	022
Areso	282		LZA	031
Basaburua	841		LZA	049
Kantauriar ibarretako liburutegi-eskualdea				

Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Baztan	7.982	A	EL	050
Bertizarana	653		LZA	054
Betelu	346		LZA	055
Donamaria	429		LZA	081
Elgorriaga	231		LZA	087
Eratsun	165		LZA	090
Etxalar	823		LZA	082
Ezkurra	176		LZA	102
Goizueta	800		LZA	117
Igantzi	614		LZA	259
Imotz	439		LZA	126
Ituren	481		LZA	129
Beintza-Labaien	258		LZA	137
Larraun	1.027		LZA	144
Leitza	2.876	A	UL	149
Lekunberri	1.295	C	IA	908
Lesaka	2.779	A	UL	153
Oitz	157		LZA	187
Saldias	120		LZA	213
Doneztebe	1.601	C	UL	221
Sunbilla	647		LZA	226
Urdazubi	380		LZA	239
Urrotz	193		LZA	244
Bera	3.680	A	UL	250
Zubieta	314		LZA	263
Zugarramurdi	225		LZA	264
Guztira	**31.176**			

Kantauriar ibarretako liburutegi-eskualdea Biztanle kopurua eta herriak	
Biztanleak	**Biztanleria**
> 1.500	5
1.500-1.000	2
1.000/-500	8
< 500	16
Guztira	**31**

Gaur egun martxan dauden sei liburutegiek biztanleriaren ehuneko 64,8 zerbitzatzen dute; 25 herri gelditzen dira liburutegi zerbitzu egonkorrik gabe, haien biztanle kopurua, batez beste, 438 da.

Kantauriar ibarretako liburutegi-eskualdea Herriak eta liburutegi egonkorrak			
	Liburutegiarekin	**Liburutegirik gabe**	**Guztira**
Herriak	6	25	31
Biztanleria	20.213	10.963	31.176
%	64,8	35,2	100,0

Abiapuntu gisara, eskualdeko liburutegi bat dugu, Baztanen, eta bost liburutegi egonkor, zeinetatik bat 1.500 biztanletik beherako herri batean baitago, Lekunberrin.

Kantauriar ibarretako liburutegi-eskualdea Liburutegi motak. Egungo egoera	
Liburutegi mota	**Guztira**
A	4
C	2
Guztira	**6**

Irakuketaren Mapan Baztangoa eskualdeko liburutegia izatea proposatzen da, eta udal liburutegitzat hartzea 1.500 biztanletik gora duten lau herrietakoak; horretaz gainera, Lekunberrin dagoena irakurketa-agentzia bezala gelditzea.

Sakabanaturik dauden hogeita bost herri txikitan egokiena liburutegi-zabalkunderako zerbitzuak ezartzea da, liburutegi publiko egonkorraren ordezkoak; mailegu kolektiboa, esate baterako.

Kantauriar ibarretako liburutegi-eskualdea **Liburutegi motak. Irakurketa Maparen proposamena**	
Liburutegi mota	**Guztira**
EL	1
UL	4
IA	1
LZA	25
Guztira	**31**

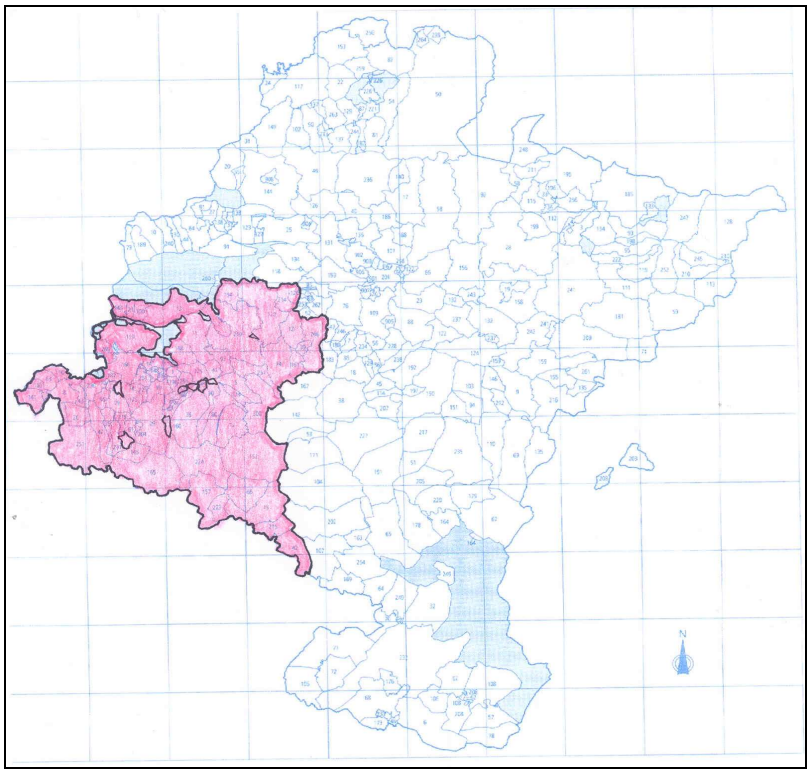
Kantauriar ibarretako liburutegi-eskualdea **Herriak eta liburutegi egonkorrak (motak)**		
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**
Baztan	7.982	EL
Leitza	2.876	UL
Lekunberri	1.295	IA
Lesaka	2.779	UL
Doneztebe	1.601	UL
Bera	3.680	UL

Lizarrako liburutegi-eskualdea

Eskualde honetan Lizarra dugu herri guztien buru eta zerbitzu-hiri, beraz, eskualdeko koordinazioak nahitaez bertako liburutegi publikoan egon behar du.

Liburutegi publiko egonkorren kopurua nahikoa da Ebro aldean, non herririk handienak biltzen baitira, bai eta ekialdeko zerrendan ere, nahiz eta bertako herriak txikiagoak izan.

Iparraldeko mendialdean eta mendebaldeko ibarretan jendegune sakabanatuak ditugu, eta zaila da bertan udal liburutegi publikoak sortzea eta martxan jartzea; beraz, inguru horietan liburutegi-zabalkunderako zerbitzuez baliatuz bermatuko da eskaintza.

Lizarrako liburutegi-eskualdea

Gaur egungo egoera eta bertan gauzatzeko proposamena

Lizarrako liburutegi-eskualdea Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Abaigar	103		LZA	001
Abartzuza	584		LZA	002
Aberin	351		LZA	005
Aguilar Kodeskoa	108		LZA	008
Allin	819		LZA	011
Allo	1.075	B	IA	012
Ameskoabarrena	816		LZA	013
Antzin	375		LZA	014
Andosilla	2.899	B	UL	015
Aranaratxe	81		LZA	021
Aras	200		LZA	026
Arellano	206		LZA	030
Armañantzas	66		LZA	035
Arroitz	1.144	C	IA	036
Artazu	111		LZA	039
Aiegi	1.673		IA	041
Azagra	3.746	A	UL	042
Azuelo	48		LZA	043
Barbarin	78		LZA	046
Bargota	340		LZA	047
Cabredo	105		LZA	063
Cárcar	1.185		LZA	066
Zirauki	482		LZA	074
Desoio	111		LZA	079
Deikaztelu	704		LZA	80
Busto (El)	82		LZA	061
Esprontzeda	140		LZA	096
Lizarra	14.049	AA	EL	097
Etaiu	87		LZA	099
Eulate	351		LZA	100
Genevilla	97		LZA	116
Lizarrako liburutegi-eskualdea				

Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Gesalatz	455		LZA	120
Girgillao	87		LZA	121
Iguzkitza	346		LZA	125
Lana	198		LZA	139
Lapoblación	153		LZA	141
Larragoa	117		LZA	143
Elizagorria	201		LZA	145
Legaria	117		LZA	148
Lerin	1.877	B	UL	152
Lezaun	266		LZA	154
Lodosa	4.878	A	UL	157
Los Arcos	1.294	B	IA	029
Lukin	142		LZA	160
Mañeru	388	C	IA	161
Marañón	57		LZA	162
Mendabia	3.840	A	UL	165
Mendaza	318		LZA	166
Metauten	275		LZA	168
Mirafuentes	48		LZA	170
Morentin	142		LZA	174
Mues	100		LZA	175
Murieta	361		LZA	177
Nazar	48		LZA	182
Oko	75		LZA	184
Olexoa	53		LZA	190
Oteitza	969	C	IA	200
Piedramillera	56		LZA	204
Gares	2.777	B	UL	206
Jaitz	114		LZA	214
San Adrián	6.072	A	UL	215
Santsol	113		LZA	219
Sartaguda	1.421	C	IA	223
Sesma	1.304	C	IA	224
Sorlada	60		LZA	225
Lizarrako liburutegi-eskualdea				

Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Torralba del Río	141		LZA	230
Torres del Río	153		LZA	231
Viana	3.759	A	UL	251
Villamayor de Monjardín	137		LZA	255
Villatuerta	1.050		LZA	257
Deierri	1.572		LZA	260
Zuñiga	135		LZA	265
Guztira	**67.885**			

Banaketa demografikoari dagokionez, azpimarratzekoa da Lizarrako eskualdean herrien kopurua oso handia dela, baina jende gutxi bizi dela. Izan ere, badira 1.500 biztanle baino gehiago dituzten hamaika herri (hamar gehi bat), baina ehuneko 70etan biztanleen kopurua ez da 500 lagunera iristen. Aipagarria da Deierrin gertatzen dena. Guztira 1.572 biztanle dira, 20 herritan banaturik; batez beste, 78 biztanle herri bakoitzeko.

Lizarrako liburutegi-eskualdea Biztanle kopurua eta herriak	
Biztanleak	**Biztanleria**
> 1.500	11
1.500-1.000	7
1.000-500	5
< 500	49
Guztira	**72**

Martxan dauden 16 liburutegiek eskualdeko biztanleriaren hiru laurdenei ematen diete zerbitzua. Beraz, populazioaren ehuneko 24,1 liburutegi iraunkorrik gabe gelditzen da; hor 56 herri ditugu, eta horietan, batez beste, 293 biztanle herri bakoitzeko.

Lizarrako liburutegi-eskualdea Herriak eta liburutegi egonkorrak			
	Liburutegiarekin	**Liburutegirik gabe**	**Guztira**
Herriak	16	56	72
Biztanleria	51.492	16.393	67.885
%	75,9	24,1	100

Abiapuntu gisara eskualdeko liburutegi bat dugu Lizarran, eta 1.500 biztanletik gorako zortzi herrik liburutegi iraunkor bana dute. Horietaz gainera, Allon, Arroitzen, Los Arcosen, Mañerun, Sartagudan, Sesman eta Oteitzan ere badago liburutegia; herri horiek guztiak 1.500 biztanletik beherakoak dira.

Lizarrako liburutegi-eskualdea Liburutegi motak. Egungo egoera	
Liburutegi mota	**Guztira**
AA	1
A	5
B	5
C	5
Guztira	**16**

Irakurketaren Mapak Lizarran ezartzen du eskualdeko liburutegia, eta udal liburutegi gisara uzten ditu 1.500 biztanletik gorako zortzi herrietan daudenak. Zortzi irakurketa-agentzia proposatzen ditu (horietatik zazpi lehendik badaude), eta gainerako herrientzat liburutegi-zabalkunderako sistemak ezartzen ditu.

Sistema honek abantailak ekar ditzake, badirelako nabarmen hazteko esperantza handirik gabeko herri txiki anitz, ibarretan banatuak, eta haiei zerbitzu ematea errazago izanen delako; esate baterako, horra hor Ameskoabarrena eta Ameskoagoiena, Berrotza, Kodes aldea, Allin edo Deierri.

Lizarrako liburutegi-eskualdea Liburutegi motak. Irakurketa Maparen proposamena	
Liburutegi mota	**Guztira**
EL	1
UL	8
IA	8
LZA	55
Guztira	**72**

Lizarrako liburutegi-eskualdea Herriak eta liburutegi egonkorrak (motak)		
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**
Allo	1.075	IA
Andosilla	2.899	UL
Arroitz	1.144	IA
Aiegi	1.673	IA
Azagra	3.746	UL
Lizarra	14.049	EL
Lerin	1.877	UL
Lodosa	4.878	UL
Los Arcos	1.294	IA
Mañeru	388	IA
Mendabia	3.840	UL
Oteitza	969	IA
Gares	2.777	UL
San Adrián	6.072	UL
Sartaguda	1.421	IA
Sesma	1.304	IA
Viana	3.759	UL

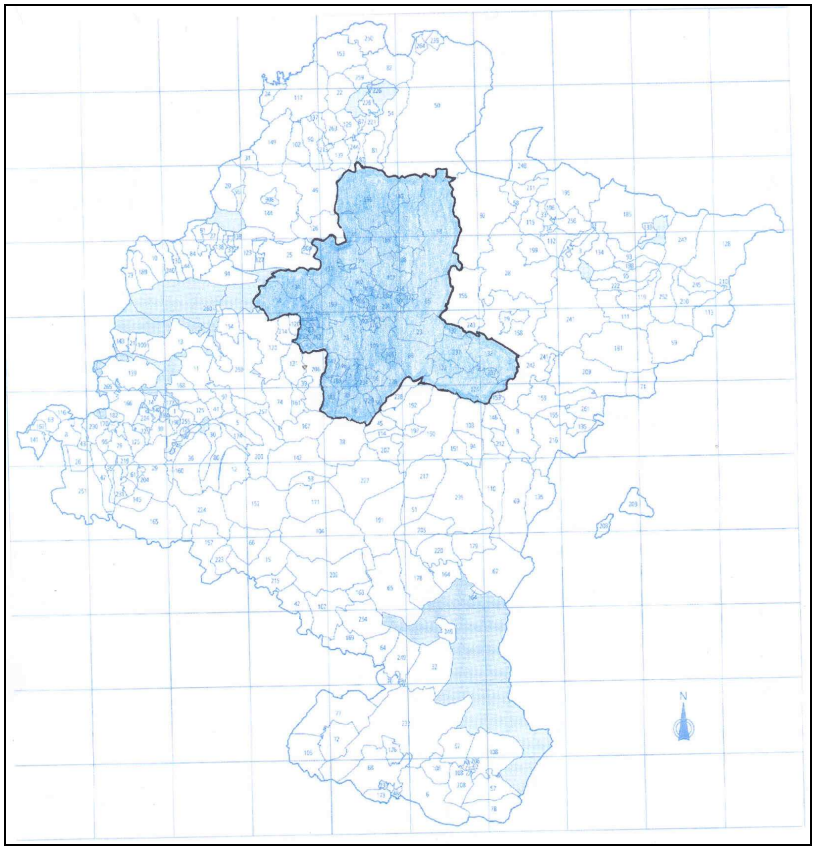
Iruñeko liburutegi-eskualdea

Hiriburuan eta bera inguratzen duten hiriguneetan biltzen dira Foru Komunitateko biztanleen erdiak. Eta egoera horrek iraunkortzeko bidea darama, hirian auzo berriak sortzen ari baitira (horra hor Buztintxuri edo Lezkairu), eta, aldi berean, XX. mendearen bukaera arte apenas jenderik bizi ez zen zenbait nekazari-herri txiki hazi baitira, bizitegi-eremu, merkataritzagune, zerbitzugune edo industrialde bihurtzeko. Bilakaera horren adibide ditugu Antsoain, Artika, Barañain, Beriain, Berriozar, Burlata, Uharte, Noain, Orkoien, Eguesibar (Altzuza, Gorraitz, Olatz), Atarrabia eta Zizur Nagusia.

Bestalde, Iruñeko hiri-sarea erabat berritu da azken urteotan, eta liburutegi berriak ireki dira San Pedron (2001ean), Yamaguchin (2002), Civicanen (2003), Txantrean (2005), Arrosadian (2005ean berritua), Sanduzelain (2006), Mendillorrin (2006) eta Iturraman (2007).

Hiriburuko liburutegi-horniduren gailurra Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka martxan jartzearekin lortuko da. Zentro horrek sistema osoa koordinatuko du, baina, horretaz gainera, liburutegi publikoaren zerbitzua ere eskainiko du, bereziki Iruñeko Mendebaldea auzoari eta Barañaini begira. Horretarako, 3.000 metro karratutik gorako azalera izanen du, eta bertan mailegurako liburutegia eta mediateka, hemeroteka, haur liburutegia, erakusketa aretoa eta ekitaldi aretoa aurkituko ditugu.

Eskualdeko liburutegien koordinazioa, eraginkortasuna kontuan hartuz, "Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka" zentroan eginen da. Bertan bilduko dira Foru Administrazioak eginkizun horretarako dituen zerbitzu guztiak.

Iruñeko liburutegi-eskualdea

Gaur egungo egoera eta bertan gauzatzeko proposamena

Iruñeko liburutegi-eskualdea Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Adios	176		LZA	007
Antsoain	10.340	A	UL	016
Anue	374		LZA	017
Añorbe	508	C	IA	018
Aranguren	6.820			023
Mutiloagoiti (Aranguren)		A	UL	023
Atetz	249		LZA	040
Barañain	22.193	AA	HLZ	901
Beraskoain	121		LZA	052
Beriain	3.536	B	UL	905
Iruñeko liburutegi-eskualdea				

Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Berriobeiti	3.615			902
Artika (Berriobeiti)		C	UL	902
Berriozar	8.899	A	UL	903
Bidaurreta	135		LZA	253
Biurrun-Olkotz	209		LZA	056
Burlata	18.504	AA	UL	060
Zizur	2.838			076
Zizur Txikia (Zizur)			UL	076
Ziritza	112		LZA	075
Etxarri	68		LZA	083
Eguesibar	9.137			086
Olatz (Eguesibar)		C	UL	086
Sarriguren (Eguesibar)			UL	086
Eneritz	295		LZA	089
Esteribar	2.017		LZA	098
Etxauri	567		LZA	085
Ezkabarte	1.637			101
Arre (Ezkabarte)			UL	101
Galar	1.568		LZA	109
Goñerri	185		LZA	118
Uharte	5.505	A	UL	122
Ibargoiti	249		LZA	124
Irurtzun	2.248	B	UL	904
Itza	910		LZA	131
Itzagaondoa	179		LZA	132
Txulapain	543		LZA	136
Lantz	112		LZA	140
Legarda	106		LZA	147
Elo	469		LZA	172
Muruzabal	295		LZA	180
Noain Elortzibar	6.222	A	UL	088
Obanos	937	C	IA	183
Odieta	352		LZA	186
Iruñeko liburutegi-eskualdea **Irakurketaren Mapa**				

Herria	Biztanleria	Liburutegi mota	Proposamena	Kodea
Olaibar	220		LZA	188
Ollaran	276		LZA	194
Oltza Zendea	1.543		LZA	193
Orkoien	2.947		UL	906
Iruña	197.275			201
Iruña-Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka			EL	201
Iruña-Nafarroako Liburutegi Nagusia		EL		201
Iruña-Alde Zaharra			HLZ	201
Iruña-Txantrea		AA	UL	201
Iruña-Civican		C	UL	201
Iruña-Etxabakoitz		A	UL	201
Iruña-Zabalgunea			UL	201
Iruña-Iturrama		AA	UL	201
Iruña-Lezkairu			UL	201
Iruña-Mendillorri		AA	UL	201
Iruña-Arrosadia		AA	UL	201
Iruña-Sanduzelai		AA	UL	201
Iruña-San Pedro		AA	UL	201
Iruña-Yamaguchi		AA	UL	201
Tebas-Muru Artederreta	616		LZA	228
Tirapu	57		LZA	229
Ukar	150		LZA	234
Ultzama	1.651		IA	236
Untziti	221		LZA	237
Uterga	199		LZA	246
Atarrabia	10.462	A	UL	258
Zabaltza	212		LZA	262
Zizur Nagusia	13.312	AA	UL	907
Guztira	**341.371**			

Alde batetik Iruña eta inguruko hiriguneak ditugu, demografikoki nagusi, eta, bestetik, eskualdeko landa-eremua, zeinean aipagarria baita bigarren bizitoki diren bizitegien bidezko urbanizazioa. Eskualdeko udal franko konposatuak dira, eta

gehienbat horrek eragiten du zentsuaren atomizazioa, eta hortik datoz liburutegi zerbitzua finkatzeko zailtasun gehigarri batzuk, baina, bestalde, ez dirudi zerbitzu-eskaintza hori lehentasunezkoa denik, herri horietako biztanleek harreman estua baitute hiriburuarekin, hartara maiz joaten baitira, eta asko han ari baitira lanean, eta han egiten baitituzte erosketak edo denbora pasatzen.

Iruñeko liburutegi-eskualdea **Biztanle kopurua eta herriak**	
Biztanleak	**Herriak**
> 1.500	21
1.500-1.000	0
1.000-500	6
< 500	24
Guztira	**51**

16 herritan martxan dauden liburutegiek (Iruñekoak barne) zentsu ia osoari ematen diote zerbitzua, ehuneko 93,6ri zehazki. 35 herri gelditzen dira liburutegi egonkorraren zerbitzurik gabe; horietan, batez beste, 624 biztanle ditugu herri bakoitzeko.

Iruñeko liburutegi-eskualdea **Herriak eta liburutegi egonkorrak**			
	Liburutegiarekin	**Liburutegirik gabe**	**Guztira**
Herriak	16	35	51
Biztanleria	319.513	21.858	341.371
%	93,6	6,4	100,0

Abiapuntu gisara, Iruñeko hiri-sistema dugu, hamar liburutegi hartzen dituena. Horietan, guztien buru Nafarroako Liburutegi Nagusia ageri da, gero badira AA motako zazpi, A motako bat —Etxabakoizkoa, jende gutxiago bizi den eremuan dagoelako— eta C motako bat, Iruña-Civicangoa, Nafarroako Kutxak kudeatzen duena hitzarmen bidez, hark sustatu eta mantentzen baitu.

Haiei guztiei inguruko beste 12 gehitu behar zaizkie, metropolia osatzen duten udalerrietan zerbitzua ematen dutenak, eta horrela zabalduko dugu Iruñeko liburutegien sistema.

Azkenik beste hiru liburutegi gelditzen dira Iruñetik aparteko herrietan. Mailaz apalagoak dira, zentsua ere txikiagoa delako: Irurtzun (B mota), Añorbe (C) eta Obanos (C).

Iruñeko liburutegi-eskualdea **Liburutegi motak. Egungo egoera**	
Liburutegi mota	**Guztira**
AA	10
A	7
B	2
G	5
Guztira	**24**

Irakurketaren Mapak Nafarroako Liburutegi Nagusia hautatu du eskualdeko eta Iruñeko liburutegi-sistemako liburutegi zentrala izateko. Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka martxan hasten denean, gune horrek hartuko du burutza, eta Liburutegi Nagusia desagertuko da.

Iruñeko liburutegi-sistemaren garapenean, beharrezkoa baldin bada, Alde Zaharreko liburutegiak bere gain har ditzake hiriko liburutegi zentralaren eginkizunak, eta orduan sistemaren koordinazioaz ere arduratuko da. Hori dena horrela da, Nafarroako Gobernuak eta Iruñeko Udalak Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka eraikitzeko 2005eko irailaren 15ean sinatutako protokoloan ezarritakoaren arabera.

Nafar hiriburuaren garapenak gainditu egiten ditu udalerriaren mugak eta metropolia eratzen du, eta herritarrek bertan eskaintzen diren zerbitzuak erabiltzen dituzte, kontuan hartu gabe nongoak diren eta zein udalerrik eskaintzen dituen. Horixe gertatzen da liburutegi publikoen zerbitzuarekin ere; eta Irakurketa Maparen

proposamenean Iruñeko liburutegi-eskualdea ageri da udalez gaindiko eremua hartzen duen hiri-multzo bat bezala.

Baldintza horietan oinarriturik, Irakurketaren Mapak 11 udal liburutegi aurreikusten ditu Iruñean, eskualdeko liburutegiaz eta Iruñeko nahiz Barañaingo balizko hiri-liburutegi zentralez gainera, Liburutegiei buruzko Legearen 17.2 artikuluan ezarritakoaren arabera. Abiapuntu gisara, Iruñean lehendik dauden bederatziak hartzen dira, eta horiei beste bi gehitzen zaizkie, sortu beharrekoak: Zabalgunekoa, zeinarentzat egokia izan baitaiteke Musika Kontserbatorioaren eraikina, Agoitz kalean, hustu gogo baita Mendebaldean harentzat zentro berria egin eta gero; eta Lezkairukoa, Iruñeko auzo berri horretan aurreikusita dagoen garapenak eskatzen duenean. Gisa horretan, liburutegi bakoitzeko irakurlegaien kopurua maila egokira eraman daiteke, 20.000 biztanle baino gutxiago liburutegi bakoitzeko.

Horretaz gainera, 16 udal liburutegi proposatzen dira. Lau berri sortu beharko lirateke, hiri-garapenak eskatu ahala, Zizur Txikian, Sarrigurenen (Eguesibar), Arren (Ezkabarte) eta Orkoienen.

Udal liburutegi guztiak, Irurtzungoa barne (urrunena), Iruñaren eragin-eremuaren barrenean daude, eta, beraz, haren liburutegi-sisteman txertatuak.

Irakurketa-agentziei dagokienez, Añorbekoa eta Obanoskoa dauden bezala uzten dira, eta Larraintzarren (Ultzama) beste bat egitea proposatzen da.

Gainerako 24 herrietan, berriz, kontuan hartuz eskualdean garrantzi apala dutela eta hiriburuarekin harreman estua, aipatu dugun bezala, liburutegi zerbitzua hedatzeko ordezko beste konponbide batzuk proposatzen dira.

Iruñeko liburutegi-eskualdea **Liburutegi motak. Irakurketa Maparen proposamena**	
Liburutegi mota	**Guztira**

EL	1
HLZ	2
UL	27
IA	3
LZA	31
Guztira	**64**

Iruñeko liburutegi-eskualdea **Herriak eta liburutegi egonkorrak (motak)**		
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**
Antsoain	10.340	UL
Añorbe	508	IA
Mutiloagoiti (Aranguren)		UL
Barañain	22.193	HLZ
Beriain	3.536	UL
Artika (Berriobeiti)		UL
Berriozar	8.899	UL
Burlata	18.504	UL
Zizur Txikia (Zizur)		UL
Olatz (Eguesibar)		UL
Sarriguren (Eguesibar)		UL
Arre (Ezkabarte)		UL
Uharte	5.505	UL
Irurtzun	2.248	UL
Noain Elortzibar	6.222	UL
Obanos	937	IA
Orkoien	2.947	UL
Iruña-Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka		EL
Iruña-Alde Zaharra		HLZ
Iruña-Txantrea		UL
Iruña-Civican		UL
Iruña-Etxabakoitz		UL
Iruña-Zabalgunea		UL
Iruñeko liburutegi-eskualdea **Herriak eta liburutegi egonkorrak (motak)**		

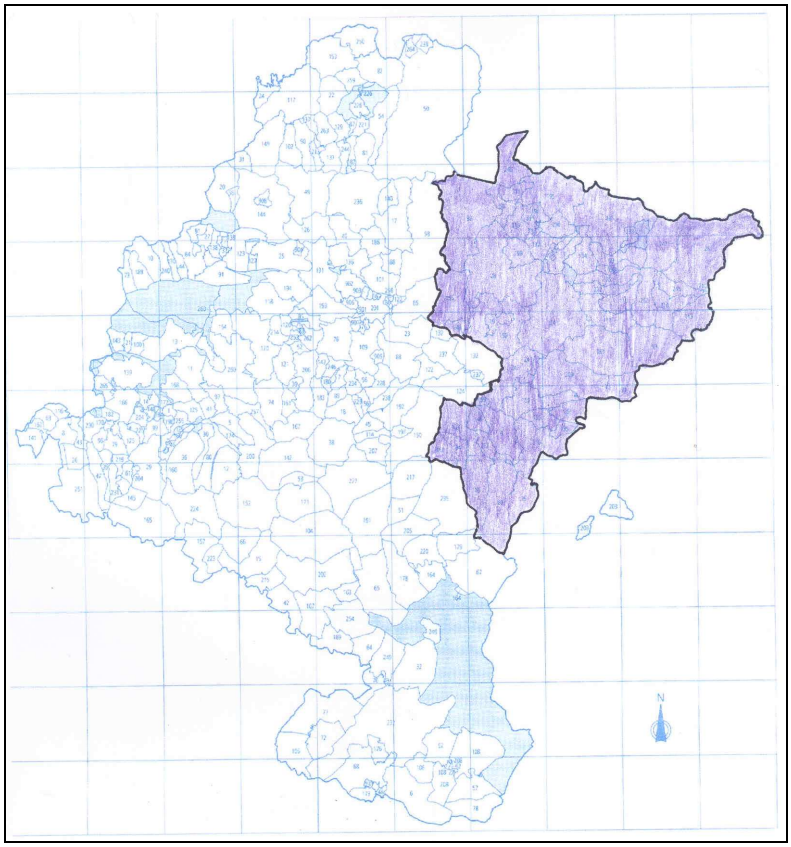
Herria	Biztanleria	Liburutegi mota
Iruña-Iturrama		UL
Iruña-Lezkairu		UL
Iruña-Mendillorri		UL
Iruña-Arrosadia		UL
Iruña-Sanduzelai		UL
Iruña-San Pedro		UL
Iruña-Yamaguchi		UL
Ultzama	1.651	IA
Atarrabia	10.462	UL
Zizur Nagusia	13.312	UL

Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdea

Eskualdea Zangozaren inguruan artikulatzen da, eta bertan dago koordinaziogunea, hiriburu historikoa eta zerbitzu-hiriburua delako.

XX. mendearen erdialdean jendez husten joan zen, baina fenomeno hori nolabait orekatu da berrikiago, berrurbanizazioa gertatu baita, asteburuetan eta oporraldian etortzen den jendeari esker.

Demografikoki sakabanaketa aurkitzen dugu hemen, eta biztanle kopurua txikia da. Hori dela eta, koordinazio zentroa Zangozan ezarri da, eta, gainerakoei zerbitzua emateko, liburutegi-zabalkunderako sistemez baliatu beharra dago.

Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdea

Gaur egungo egoera eta bertan gauzatzeko proposamena

Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdea Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Abaurregaina	141		LZA	003
Abaurrepea	41		LZA	004
Oibar	920	B	IA	009
Agoitz	2.354	B	UL	019
Artzibar	256		LZA	028
Aria	61		LZA	033
Aribe	52		LZA	034
Auritz	308		LZA	058
Burgi	227		LZA	059
Kaseda	1.059	B	IA	069
Gazteluberri	19		LZA	071
Erroibar			LZA	092
Aurizberri (Erroibar)	762	A	IA	092
Eslaba	142		LZA	094
Espartza Zaraitzu	104		LZA	095
Ezkaroze	356		LZA	093
Ezporogi	56		LZA	103
Galipentzu	124		LZA	110
Galoze	104		LZA	111
Garaioa	113		LZA	112
Garde	179		LZA	113
Garralda	201		LZA	115
Gorza	57		LZA	119
Izaba	487		LZA	128
Itzaltzu	50		LZA	133
Jaurrieta	214		LZA	134
Xabier	112		LZA	135
Leatxe	54		LZA	146
Lerga	65		LZA	151
Ledea	329		LZA	155
Lizoainibar	293		LZA	156
Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdea Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**

Longida	306		LZA	158
Irunberri	1.386	B	IA	159
Nabaskoze	195		LZA	181
Otsagabia	617		LZA	185
Orbaizeta	222		LZA	195
Orbara	46		LZA	196
Orontze	50		LZA	198
Orotz-Betelu	179		LZA	199
Petilla Aragoi	29		LZA	203
Erromantzatua	168		LZA	209
Erronkari	271	B	IA	210
Orreaga	26		LZA	211
Zare	193		LZA	212
Zangoza	5.130	AA	EL	216
Sartze	68		LZA	222
Urraulgoiti	168		LZA	241
Urraulbeiti	281		LZA	242
Urrotz-Hiria	390		LZA	243
Urzainki	97		LZA	245
Uztarroze	199		LZA	247
Luzaide	431		LZA	248
Bidankoze	108		LZA	252
Hiriberri Aezkoa	129		LZA	256
Esa	259		LZA	261
Guztira	**20.188**			

Banaketa demografikoari dagokionez, azpimarratzekoa da Zangozako eskualdean jende gutxiko herri ugari dagoela. Izan ere, haietako ehuneko 87tan biztanleen kopurua ez da 500 lagunera iristen. 1.500 biztanletik gorako bi herri besterik ez dago.

Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdea **Biztanle kopurua eta herriak**	
Biztanleak	**Herriak**

> 1.500	2
1.500-1.000	2
1.000-500	3
< 500	47
Guztira	**54**

Gaur egun martxan dauden zazpi liburutegiek biztanleriaren ia ehuneko 60 zerbitzatzen dute; 47 herri gelditzen dira zerbitzurik gabe, haien biztanle kopurua, batez beste, 177 da.

Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdea **Herriak eta liburutegi egonkorrak**			
	Liburutegiarekin	**Liburutegirik gabe**	**Guztira**
Herriak	7	47	54
Biztanleria	11.882	8.306	20.188
%	58,9	41,1	100

Abiapuntu gisara eskualdeko liburutegi bat dugu Zangozan, eta liburutegi iraunkorrak beste sei herritan, zeinetatik batek bakarrik baititu 1.500 biztanle baino gehiago, Agoitzek.

Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdea **Liburutegi motak. Egungo egoera**	
Liburutegi mota	**Guztira**
AA	1
A	1
B	5
Guztira	**7**

Irakurketaren Mapak Zangozan jartzen du eskualdeko liburutegia, Agoizkoa udal liburutegi gisara uzten du, 1.500 biztanletik gorako herria baita, eta irakurketa-agentziak proposatzen ditu gaur egun liburutegi iraunkorra duten beste bost herrientzat.

Eskualde honetan jendea izugarri sakabanaturik bizi denez, liburutegi-zabalkunderako prozedurez baliatu beharra dago nahitaez. Mailegu kolektiboa da

horietako bat, baina era mankomunatuan erabili beharko da herritarren eskaera bermatu ahal izateko.

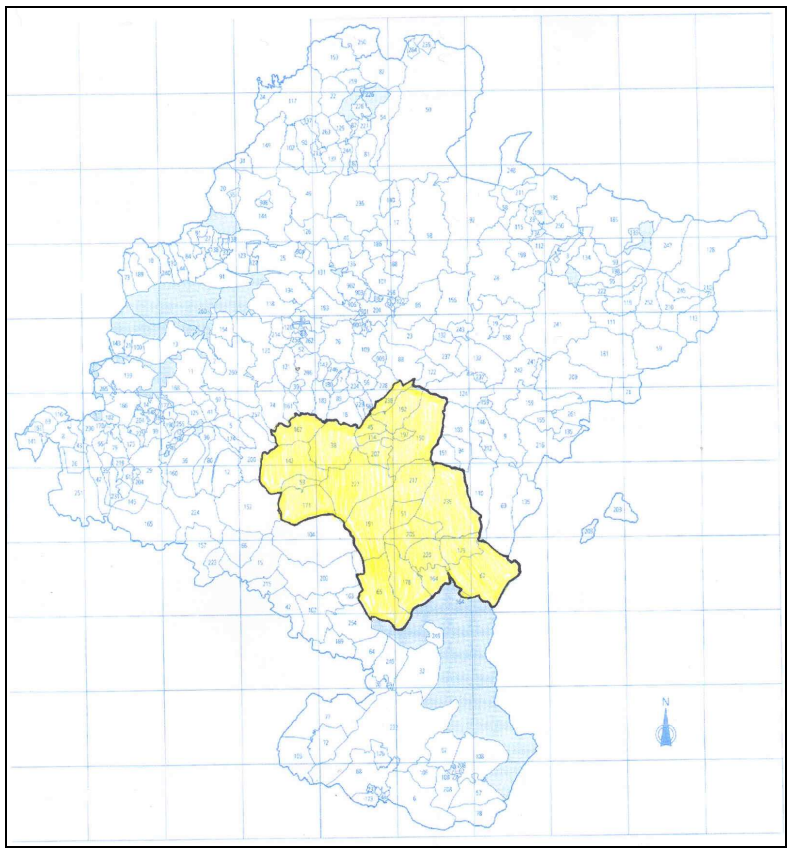
Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdea Liburutegi motak. Irakurketa Maparen proposamena	
Liburutegi mota	**Guztira**
EL	1
UL	1
IA	5
LZA	47
Guztira	**54**

Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdea Herriak eta liburutegi egonkorrak (motak)		
Herria	**Biztanleria**	**Proposamena**
Oibar	920	IA
Agoitz	2.354	UL
Kaseda	1.059	IA
Aurizberri (Erroibar)	762	IA
Irunberri	1.386	IA
Erronkari	271	IA
Zangoza	5.130	EL

Tafallako liburutegi-eskualdea

Erdialdeko Nafarroaren erdialdean, Tafalla dugu bilgune, eta bertako liburutegiak jokatzen du eskualdeko zentro koordinatzailearen papera, bere kokapen estrategikoarengatik eta dituen azpiegiturengatik.

Eskualde txikia da, azalera aldetik, eta liburutegi egonkorrak daude herri handienetan, baina Orbaibarko mendialdean urrunen dauden herri txiki batzuetan ez dago halakorik, nahiz eta asteburuetan haietan biltzen diren biztanleen kopurua gorantz doan.

Tafallako liburutegi-eskualdea

Gaur egungo egoera eta bertan gauzatzeko proposamena

Tafallako liburutegi-eskualdea Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Artaxoa	1.721	B	UL	038
Barasoain	602		LZA	045
Beire	322		LZA	051
Berbintzana	693		LZA	053
Caparroso	2.685	B	UL	065
Zarrakaztelu	2.606	A	UL	067
Garinoain	480		LZA	114
Larraga	2.097	C	UL	142
Leotz	269		LZA	150
Mélida	786	B	IA	164
Mendigorria	1.056	B	IA	167
Miranda-Arga	957	B	IA	171
Murillo el Cuende	643		LZA	178
Murillo el Fruto	744		LZA	179
Erriberri	3.607	A	UL	191
Oloritz	176		LZA	192
Orisoain	80		LZA	197
Pitillas	567		LZA	205
Puiu	318		LZA	207
San Martin Unx	459		LZA	217
Santakara	965		LZA	220
Tafalla	11.296	AA	EL	227
Uxue	230		LZA	235
Untzue	133		LZA	238
Guztira	**33.492**			

Tafallako eskualdean, badira sei herri 1.500 biztanle baino gehiago dituztenak, eta gainerako 18ek, ehuneko 75ak alegia, zentsu apalagoa dute, eta haietako bederatzik, zehazki, 500 biztanle baino gutxiago.

Tafallako liburutegi-eskualdea Biztanle kopurua eta herriak

Biztanleak	Herriak
> 1.500	6
1.500-1.000	1
1.000-500	8
< 500	9
Guztira	**24**

Martxan dauden bederatzi liburutegiek biztanleriaren lau bosteni ematen diote zerbitzua; beraz, ehuneko 20 zerbitzurik gabe gelditzen dira, guztira 6.681 biztanle.

Tafallako liburutegi-eskualdea **Herriak eta liburutegi egonkorrak**			
	Liburutegiarekin	**Liburutegirik gabe**	**Guztira**
Herriak	9	15	24
Biztanleria	26.811	6.681	33.492
%	80,0	20,0	100

Abiapuntu gisara, Tafallan eskualdeko liburutegia dugu, eta 1.500 biztanletik gorakoak diren gainerako bost herrietan liburutegi egonkorrak daude, bai eta Melidan, Mendigorrian eta Miranda-Argan ere, nahiz eta hiru horietako zentsua txikiagoa izan.

Tafallako liburutegi-eskualdea **Liburutegi motak. Egungo egoera**	
Liburutegi mota	**Guztira**
AA	1
A	2
B	5
C	1
Guztira	**9**

Liburutegiak antolatzeko proposamenean, Tafallan uzten da eskualdeko liburutegia, udal liburutegiak ezartzen dira 1.500 biztanletik gorako herrietan, eta irakurketa-agentziak kopuru horretatik beherako hiru herritan. Gainerako 15 herrietan liburutegi-zabalkunderako zerbitzua proposatzen da.

Tafallako liburutegi-eskualdea Liburutegi motak. Irakurketa Maparen proposamena	
Liburutegi mota	**Guztira**
EL	1
UL	5
IA	3
LZA	15
Guztira	**24**

Tafallako liburutegi-eskualdea Herriak eta liburutegi egonkorrak (motak)		
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**
Artaxoa	1.721	UL
Caparroso	2.685	UL
Zarrakaztelu	2.606	UL
Larraga	2.097	UL
Mélida	786	IA
Mendigorria	1.056	IA
Miranda-Arga	957	IA
Erriberri	3.607	UL
Tafalla	11.296	EL

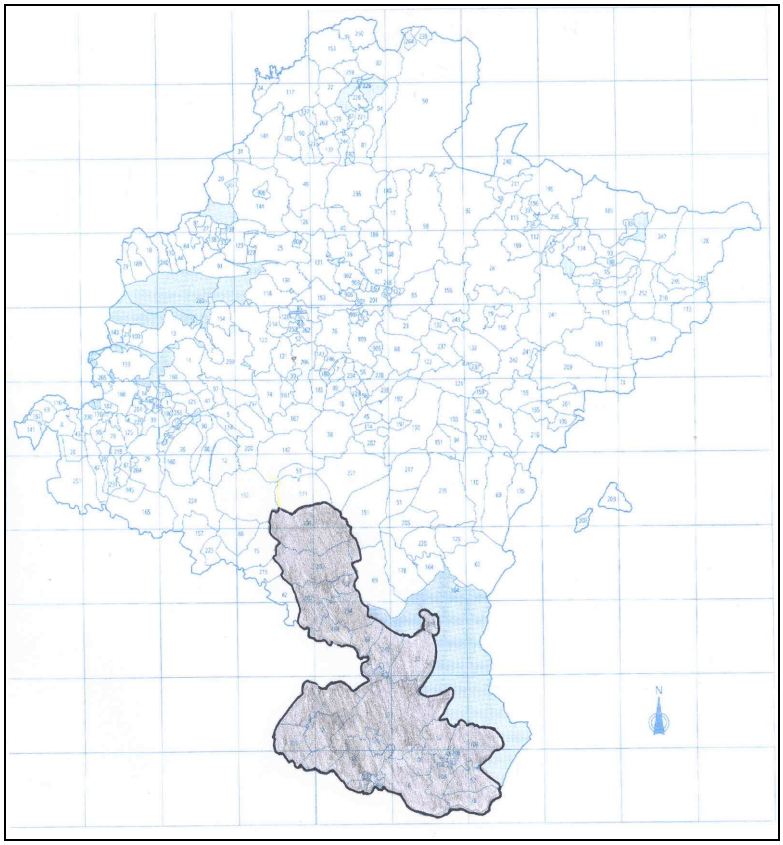
Tuterako liburutegi-eskualdea

Eskualde honetan biztanleriaren kontzentrazioa handia da. Foru Komunitateko gainerako eskualdeekin alderatuta, hemengo herrietan jende asko bizi da. Tutera da eskualdeko hiriburu historikoa, eta gaur egun ere halaxe da; zerbitzu gehienak bertan biltzen dira, eta bertara iristea erraza da, erdialdean gelditzen delako eta komunikazio-bide ugari eta onak dituelako.

Hori dela eta, herri gehienek badute beren liburutegi publikoa, zeina oso errotua baitago herrietan eta bertako kultur giroan.

Tutera Nafarroako bigarren hiria da, biztanle kopuruaren ordenaren arabera, eta funtsez ongi hornitutako liburutegia dago bertan, oso leku egokian kokatua; ordea, hiria hazten ari da, hala fisikoki nola jende aldetik, eta beharrezkoa da beste liburutegi bat irekitzea, lekua nahikoa eduki eta jendearen eskura egonen dena, gaur egungoak dituen arazoak gainditzeko. Izan ere, oraingoa balio arkitektoniko berezia duen eraikin batean kokatua dago, eta horrek bere funtzionaltasuna baldintzatzen du.

Nolanahi ere, buru den herrian eginen da eskualdeko liburutegien koordinazioa, Tuterako liburutegian, oraingo egoitzan edo egokiagoa den beste batean.

Tuterako liburutegi-eskualdea

Gaur egungo egoera eta bertan gauzatzeko proposamena

Tuterako liburutegi-eskualdea Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Ablitas	2.559	B	UL	006
Arguedas	2.381	B	UL	032
Barillas	189		LZA	048
Buñuel	2.403	B	UL	057
Cabanillas	1.477	C	UL	062
Cadreita	2.037	C	UL	064
Cascante	3.975	A	UL	068
Castejón	4.115	A	UL	070
Cintruénigo	7.332	A	UL	072
Corella	7.898	A	UL	077
Cortes	3.370	A	UL	078

Tuterako liburutegi-eskualdea Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Faltzes	2.601	B	UL	104
Fitero	2.236	B	UL	105
Fontellas	903	C	IA	106
Funes	2.361	B	UL	107
Fustiñana	2.594	B	UL	108
Martzilla	2.762	B	UL	163
Milagro	3.236	B	UL	169
Monteagudo	1.151	B	IA	173
Murchante	3.549	A	UL	176
Azkoien	5.808	A	UL	202
Ribaforada	3.552	A	UL	208
Tutera / Eskualdeko liburutegia	33.910	AA	EL	232
Tutera / Hiri-liburutegi zentrala			HLZ	232
Tulebras	137		LZA	233
Valtierra	2.542	B	UL	249
Alesbes	2.988	B	UL	254
Guztira	**108.066**			

Tuterako eskualdean 26 herri sartzen dira, eta haietatik 21ek 1.500 biztanle baino gehiago dituzte, eta guztira 24 liburutegi publiko daude.

Tuterako liburutegi-eskualdea Biztanle kopurua eta herriak	
Biztanleak	**Herriak**
> 1.500	21
1.500-1.000	2
1.000-500	1
< 500	2
Guztira	**26**

Martxan dauden 24 liburutegiek ia populazio osoari ematen diote zerbitzua. Bi herri besterik ez dago liburutegi egonkorrik gabe: Barillas (189 biztanle) eta Tulebras (137).

Tuterako liburutegi-eskualdea Herriak eta liburutegi egonkorrak			
	Liburutegiarekin	**Liburutegirik gabe**	**Guztira**
Herriak	24	2	26
Biztanleria	107.740	326	108.066
%	99,7	0,3	100

Abiapuntu gisara, Tuterako AA motako liburutegia eta 23 liburutegi egonkor ditugu; azken horietan, B motakoak nagusitzen dira (12) A motakoen aldean (8).

Tuterako liburutegi-eskualdea Liburutegi motak. Egungo egoera	
Liburutegi mota	**Guztira**
AA	1
A	8
B	12
C	3
Guztira	**24**

Liburutegiak antolatzeko proposamenean, Tuteran jartzen da eskualdeko liburutegia, baina, aldi berean, hiri-liburutegi zentral bat sortzea proposatzen da, hiriko liburutegien sarea garatzen denerako. 21 udal liburutegi uzten dira. Zentsu txikiagoko bi herrirentzat irakurketa-agentziak jartzea proposatzen da, eta beste birentzat liburutegi-zabalkunderako zerbitzuak.

Tuterako liburutegi-eskualdea Liburutegi motak. Irakurketa Maparen proposamena	
Liburutegi mota	**Guztira**
EL	1
HLZ	1
UL	21
IA	2
LZA	2
Guztira	**27**

Tuterako liburutegi-eskualdea Herriak eta liburutegi egonkorrak (motak)		
Herria	**Biztanleria**	**Proposamena**
Ablitas	2.559	UL
Arguedas	2.381	UL
Buñuel	2.403	UL
Cabanillas	1.477	UL
Cadreita	2.037	UL
Cascante	3.975	UL
Castejón	4.115	UL
Cintruénigo	7.332	UL
Corella	7.898	UL
Cortes	3.370	UL
Faltzes	2.601	UL
Fitero	2.236	UL
Fontellas	903	IA
Funes	2.361	UL
Fustiñana	2.594	UL
Martzilla	2.762	UL
Milagro	3.236	UL
Monteagudo	1.151	IA
Murchante	3.549	UL
Azkoien	5.808	UL
Ribaforada	3.552	UL
Tutera / Eskualdeko liburutegia	33.910	EL
Tutera / Hiri-liburutegi zentrala		HLZ
Valtierra	2.542	UL
Alesbes	2.988	UL

Liburutegi publikoen tipologia

Ikuspegi orokorra: Irakurketa mapa eta liburutegi motak

Jarraian datorren taulan zazpi liburutegi-eskualdeentzat proposatzen diren liburutegi-motak erakusten dira. Bertan, laburbildurik ageri da Nafarroako Foru Komunitatearentzat proposatzen den liburutegi-mapa. Bost zerbitzu-mailatan oinarrituta, hor ikusiko dugu eskualde bakoitzerako eta Nafarroa osorako aurreikusten diren zerbitzuguneak.

Horren arabera, Lizarrako eskualdean (LIZ) biltzen da zerbitzuguneen kopururik handiena, 72, zeinetatik hiru laurdenak herri txikietan baitaude eta, beraz, liburutegi-zabalkunderako sistemen bidez emanen baitzaie zerbitzua. Bigarren lekuan Iruñekoa dugu (IRU), non 64 zerbitzugune kokatzen baitira, haietako franko udal eta hiri-liburutegiak. Jarraian, Zangozako eskualdea (ZAN) dator, 54 gunerekin, eta haietatik ia ehuneko 90 zentsu txikiko herrietan, zeinentzat liburutegi-zabalkunderako zerbitzua proposatzen baita. Gero Kantauriar ibarretakoa dugu (KAN), 6 liburutegi egonkor dituena 31 herrirentzat. Tuterakoa eskualdearen egoera (TUT) bestelakoa da, 24 liburutegi egonkor proposatzen baitira, 26 herri izanik. Tafallakoan (TAF) berriz, 24 zerbitzugune aurreikusten dira, haietatik 15 biztanleria txiki egonkorreko herrietan kokatuak. Azkenik, Altsasuko eskualdeko 14 herrientzat (ALT) 6 liburutegi egonkor proposatzen dira, biztanleriaren ia ehuneko 70i zerbitzu emateko.

Zazpi lurraldeetako bakoitzean eskualdeko liburutegi bat (EL) proposatzen da, kontuan hartu gabe bertan guztira dauden liburutegien kopurua, eskualde horretan zerbitzua antolatu eta modu egokian funtzionatzen duela bermatzeko.

Hiri-liburutegi zentralen kasuan (HLZ), Liburutegiei buruzko Legearen 17.2 artikuluan ezartzen denez, 20.000 biztanletik gorako herrietan hiri-liburutegi zentral bat izanen da, eta horrek koordinatuko ditu Irakurketa Publikoaren Mapan sartzen diren

gainerako zerbitzugune edo liburutegiak. Horren haritik, arrazoi demografikoetan oinarrituta, halako bat Barañainen kokatuko da, beste bat Iruñean, eta hirugarrena Tuteran. Iruñekoaren kasuan, Alde Zaharrean liburutegirik sortuko balitz, hark baldintzatuko luke HLZ, eta Barañainen eta Tuteran, berriz, sortzeke dagoen liburutegien sareak.

68 udal liburutegiek (UL) 1.500 biztanletik gorako herriei ematen diete zerbitzua. Biztanle kopuru hori finkatu da, uste izanik horrek eskaera sozial nahikoa sortuko duela, liburutegi publiko batek normal funtzionatzeko. Hori horrela, Tuterako eskualdeko ia herri guztietan izanen lukete zerbitzua, 21 udal liburutegi proposatzen baitira; eta Iruñekoan, aldiz, 27 udal liburutegi izanik, hiriburuaren eraginpeko herri guztietan izanen lukete.

25 irakurketa-agentzia proposatzen dira (IA), haietatik 8 Lizarrako eskualdean, non gehienak gaur egun martxan dauden.

Herri txiki ugari diren lekuan liburutegi zerbitzua egokitu behar izaten da, liburutegi-zabalkunderako formulak erabiliz (mailegu kolektiboa, esate baterako). Horrelako herri franko daude Lizarrako eskualdean (55), Zangozakoan (47), Kantauriar ibarretakoan (25), Altsasukoan (8) eta Iruñekoan (31).

Liburutegiei buruzko Foru Legearen 11.2 artikuluan xedatutakoaren arabera, liburutegi publikoak zerbitzu bereiziak eskainiko dizkie helduei eta haurrei, eta kontuan hartuko du Nafarroako Foru Komunitateko errealitate soziolinguistikoa, "eta zerbitzuak euskaraz eta gaztelaniaz emanen ditu, Euskararen Legeak, abenduaren 15eko 18/1986 Legeak alegia, araututakoarekin bat"

Irakurketaren Mapa Liburutegien tipologia								
Mota	**Liburutegi-eskualdeak**							**Guztira**
	ALT	**KAN**	**LIZ**	**IRU**	**ZAN**	**TAF**	**TUT**	
EL	1	1	1	1	1	1	1	7
HLZ				2			1	3
UL	2	4	8	27	1	5	21	68
IA	3	1	8	3	5	3	2	25
LZA	8	25	55	31	47	15	2	183
Guztira	**14**	**31**	**72**	**64**	**54**	**24**	**27**	**286**

Ikuspegi orokorra: liburutegiak eta populazioa

Altsasuko eskualderako 6 liburutegi eta irakurketa-agentzia egonkor proposatzen dira Irakurketaren Mapan. Horien bidez zerbitzua biztanleriaren ehuneko 77ri iritsiko zaio. Falta den jendea batez beste 527 biztanle dituzten 8 herritan banatzen da, eta horietan liburutegi-zabalkunderako baliabideak erabili beharko dira.

Irakurketaren Mapa Altsasuko eskualdea Liburutegi motak eta biztanle kopurua			
Liburutegi mota	**Kopurua**	**Zerbitzu hartzaileen kopurua**	**Biztanleriaren %**
EL	1	7.571	41,6
UL	2	4.145	22,8
IA	3	2.265	12,4
LZA	8	4.218	23,2
Guztira	**14**	**18.199**	**100,0**

Kantauriar ibarretako eskualderako 6 liburutegi eta irakurketa-agentzia egonkor proposatzen dira. Horien bidez zerbitzua biztanleriaren ehuneko 65i iritsiko zaio. Falta den jendea (ehuneko 35a) batez beste 438 biztanle dituzten 25 herritan banatzen da, eta horietan liburutegi-zabalkunderako baliabideak erabili beharko dira.

Irakurketaren Mapa Kantauriar ibarretako eskualdea Liburutegi motak eta biztanle kopurua			
Liburutegi mota	**Kopurua**	**Zerbitzu hartzaileen kopurua**	**Biztanleriaren %**
EL	1	7.982	25,6
UL	4	10.936	35,1
IA	1	1.295	4,1
LZA	25	10.963	35,2
Guztira	**31**	**31.176**	**100,0**

Lizarrako eskualderako 17 liburutegi eta irakurketa-agentzia egonkor proposatzen dira. Horien bidez zerbitzua biztanleriaren ehuneko 80ri iritsiko zaio. Falta den jendea (ehuneko 20a) batez beste 267 biztanle dituzten 55 herritan banatzen da, eta horietan liburutegi-zabalkunderako baliabideak erabili beharko dira.

Irakurketaren Mapa Lizarrako eskualdea Liburutegi motak eta biztanle kopurua			
Liburutegi mota	**Kopurua**	**Zerbitzu hartzaileen kopurua**	**Biztanleriaren %**
EL	1	14.049	20,7
UL	8	29.848	44,0
IA	8	9.268	13,6
LZA	55	14.720	21,7
Guztira	**72**	**67.885**	**100,0**

Iruñeko eskualdean, funtsean hiriburua dugu, non zerbitzua hamaika udal liburutegiren bidez eman behar baita, eta haiek koordinatzeko hiri-liburutegi zentral bat izanen da eskualdeko liburutegiaz gainera, haren egoitza Nafarroako Liburutegia eta Zinematekan izanik; era horretan, biztanleriaren ehuneko 60ri emanen zaio liburutegi-zerbitzua. Biztanleriaren beste heren bat Iruñaren hiri-ingurunean banatzen da, eta haientzat badira 16 udal liburutegi. Ehuneko 4 gelditzen da bestela zerbitzatzeko; hor batez beste 412 biztanle dituzten 31 herri sartzen dira, eta liburutegi-zabalkunderako prozeduren bidez emanen zaie zerbitzua.

Irakurketaren Mapa Iruñeko eskualdea Liburutegi motak eta biztanle kopurua			
Liburutegi mota	**Kopurua**	**Zerbitzu hartzaileen kopurua**	**Biztanleriaren %**
EL	1		
HLZ	2	219.468	64,3
UL	27	106.022	31,1
IA	3	3.096	0,9
LZA	31	12.785	3,7
Guztira	**64**	**341.371**	**100,0**

Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdean, Irakurketaren Mapak biztanle gutxiko eremu zabalari egin behar dio aurre. 20.000 biztanle baino gutxi gehiago dira guztira, eta horien erdiak batez beste 177 biztanle dituzten 47 herritan banatzen dira. Horientzat liburutegi-zabalkunderako zerbitzuak proposatzen dira. Zangozan egonen da eskualdeko liburutegia (EL), eta bertatik zerbitzua emanen zaio biztanleriaren laurdenari; falta den laurdenerako udal liburutegi bat eta bost irakurketa-agentzia aurreikusi dira.

Irakurketaren Mapa Zangozako eta piriniotar ibarretako eskualdea Liburutegi motak eta biztanle kopurua			
Liburutegi mota	**Kopurua**	**Zerbitzu hartzaileen kopurua**	**Biztanleriaren %**
EL	1	5.130	25,4
UL	1	2.354	11,7
IA	5	4.398	21,8
LZA	47	8.306	41,1
Guztira	**54**	**20.188**	**100,0**

Tafallako eskualdeari izena ematen dion herria gailentzen da; bertan, eskualdeko liburutegi batek zentsuaren herena hartuko du. Zortzi udal liburutegi eta irakurketa-agentziek biztanleriaren ehuneko 46 zerbitzatuko dute; beraz, biztanleriaren bosten bat gelditukо da, batez beste 445 biztanle dituzten 15 herritan banaturik, eta horientzat liburutegi-zabalkunderako zerbitzua izanen da.

Irakurketaren Mapa Tafallako eskualdea Liburutegi motak eta biztanle kopurua			
Liburutegi mota	**Kopurua**	**Zerbitzu hartzaileen kopurua**	**Biztanleriaren %**
EL	1	11.296	33,7
UL	5	12.716	38,0
IA	3	2.799	8,4
LZA	15	6.681	19,9
Guztira	**24**	**33.492**	**100,0**

Irakurketaren Mapak Tuteran liburutegi berri bat sortzea proposatzen du, aurreikusten den hiri-liburutegi zentralaren eginkizunak bere gain hartzeko. Horrela egiten bada, hiriko bi liburutegien artean eskualdeko populazioaren heren bati emanen zaio zerbitzua. Bestalde, 21 udal liburutegik eta bi irakurketa-agentziak falta den populazioaren ia guztiari ematen diote zerbitzua; liburutegi egonkorrik ez duten bi herritan liburutegi-zabalkunderako baliabideak ezarri beharko dira.

Irakurketaren Mapa Tuterako eskualdea Liburutegi motak eta biztanle kopurua			
Liburutegi mota	**Kopurua**	**Zerbitzu hartzaileen kopurua**	**Biztanleriaren %**
EL	1	33.910	31,4
HLZ	1		
UL	21	71.776	66,4
IA	2	2.054	1,9
LZA	2	326	0,3
Guztira	**27**	**108.066**	**100,0**

Zazpi eskualdeetako datuak bilduta. jarraian datorren taula osatu da Nafarroako Irakurketaren Maparen sintesi modura. Liburutegiak eta bakoitzeko zerbitzua hartzen duten biztanleen kopuruak batu, eta datu absolutuak eta erlatiboak atera dira.

Hiri-liburutegi zentralek biztanleriaren heren batetik gorako portzentajeari ematen diote zerbitzua; udal liburutegiak 1.500 biztanletik gorako herrietan kokatzen dira, eta, guztiak batuta, biztanleriaren 38,3 hartzen dute, eta horri gehitzen badiogu eskualdeko liburutegiek hartzen dutena (ehuneko 7,4), guztira Nafarroako Foru Komunitateko zentsuaren ia erdia ateratzen zaigu.

25 irakurketa-agentzia proposatzen dira (aurrerago zehazten dira haien ezaugarriak, kapitulu honetan bertan), eta guztien artean biztanleriaren ehuneko 4ri ematen diote zerbitzua; lehendik dauden instalazioetan kokatzen dira, baina etorkizunean bideragarriak izateko baldintzak jarri behar dira: kalitatezko zerbitzua eskaini behar dute, liburutegi-zabalkundeari lotutako beste formulek eskaintzen dutena baino hobea.

Laburbilduz, Nafarroako Irakurketaren Mapak proposatzen du liburutegi egonkorrek eman behar diotela zerbitzua biztanleriaren ehuneko 90,6ri. Liburutegi egonkorren zerbitzua hartu gabe gelditzen direnak ez dira zentsuaren ehuneko 10era iristen, eta batez beste 317 biztanle dituzten 183 herritan banatzen dira, gehienbat Nafarroako Erdialdean eta Mendialdean; egoera horretan daudenentzat, egokiena liburutegi-zabalkunderako zerbitzuak eskaintzea da.

Irakurketaren Mapa
Nafarroa
Liburutegi motak eta biztanle kopurua

Liburutegi mota	Guztira	Biztanleria	Biztanleriaren %
EL	7	46.028	7,4
HLZ	3	253.378	40,9
UL	68	237.797	38,3
IA	25	25.175	4,0
LZA	183	57.999	9,4
Guztira	**286**	**620.377**	**100,0**

Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka (NLZ)

Funtzionamendurako oinarriak

Liburutegiei buruzko Foru Legeak bere 16. artikuluan Nafarroako Liburutegiaren betekizuna eta eginkizunak zehazten ditu, liburutegi publikoen sistemaren liburutegietan lehena eta Nafarroako ondare bibliografikoaren arduradun gorena den aldetik. Haren betekizuna Nafarroako ekoizpen bibliografikoa bildu, gorde eta zabaltzea da, idatzizko ekoizpena, ikusizkoa, soinuzkoa eta multimedia, inprimatua edo beste edozein euskarritan dagoena barne.

Nafarroako liburutegi publikoen sistemako liburutegia nagusia den aldetik, liburutegi publikoari dagozkion eginkizunak ez ezik, honako hauek ere beteko ditu:

a) Nafarroan argitaraturiko edo ekoiztutako obra guztiak bildu, gorde eta zabaltzea. Horretarako, lege gordailua jasotzen duena da.

b) Nafarroarekin zerikusia duten obra guztiak, Nafarroari buruzkoak edo nafar egileek idatziak baina lege gordailuaren bidez sartu ez direnak, eskuratu, gorde eta zabaltzea.

c) Nafarroako bibliografia egitea.

d) Nafarroako ondare bibliografikoaren kontserbazioaz arduratu eta ondare bibliografikoaren katalogo kolektiboa Nafarroan prestatzeko lanak koordinatzea.

e) Nafarroako liburutegi publikoen sistemaren ordezkari izatea Espainiako liburutegien sisteman eta beste liburutegi sistema batzuetan.

f) Nafarroako liburutegi publikoen sistemaren funtzionamendua egokiagoa izan dadin haren esku utzitako gainerakoak.

Oinarrizko zerbitzuak

Liburutegiei buruzko Foru Legean ezarritakoari jarraituz, zerbitzu hauek eman behar ditu, lehentasun ordena honetan:

1. Nafarroako Foru Komunitateko ondare bibliografikoa eta ikus-entzunezkoa gorde, ikertu eta zabaltzeko liburutegi eta zinematekarena.

2. Lege-gordailuarena.

3. Nafarroako liburutegi publikoen sistemako lankidetzako eta erreferentziako liburutegiarena.

4. Liburutegi publikoarena.

Moduluak

"Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka" zentroari buruzko proiektu betearazlean Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka ekimenean sartzen diren arloak eta zerbitzuak zehazten dira.

Liburutegi sistema

Eskualdeko liburutegia (EL)

Irakurketaren Mapak zazpi eskualdeetako bakoitzean eskualdeko liburutegi bat sortzea proposatzen du. Halako liburutegiak eginkizun hauek izanen ditu:

- Herriko liburutegia izatea.
- Eskualdeko liburutegiak koordinatzeko zentroa izatea.

Funtzionamendurako oinarriak

Eskualdeko liburutegiei eta liburutegi-zabalkunderako zerbitzuei aholku eta sostengu ematea, eta haiek koordinatzea.

Nafarroako liburutegi publikoen sistemarekin koordinatzea.

Liburutegien Zerbitzuarekin koordinatzea.

Eskualdeko liburutegien jarduerak koordinatzeko zereginetan, giza baliabideen eta baliabide materialen kudeaketan efizientzia lortzea.

Eskualdeko erabiltzaileen beharrei erantzutea.

Oinarrizko zerbitzuak

Eskualdeko udal liburutegiei aholku eta sostengu ematea, eta haiek koordinatzea.

Eskualdeko irakurketa-agentziei aholku eta sostengu ematea, eta haiek koordinatzea.

Eskualdeko liburutegi-zabalkunderako zerbitzuak koordinatzea.

"Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka" zentroari eskatzen zaizkion zerbitzuak kudeatzea; alegia, hala banakako erabiltzaileek nola udal liburutegiek, irakurketa-agentziek eta liburutegi-zabalkunderako zerbitzuek eskatzen dituztenak.

Udal liburutegiak ordezkatzea Liburutegien Zerbitzuaren aurrean.

Dokumentuen mailegu pertsonala eta kolektiboa.

Dokumentuak eskura jartzea.

Informazio zerbitzua (lokala eta komunitarioa).

Erabiltzaileari arreta egitea.

Katalogoak.

Ikasteko eremua.

Irakurtzeko eremua.

Hemeroteka.

Haurren eremua.

Erabiltzaileen prestakuntza.

Bertako gaien eta eskualdekoen bilduma.

Irakurketaren eta informazioaren teknologia berrien sustapena.

Liburutegien arteko mailegua.

Ikus-entzunezkoak eta multimedia.

Internet.

Kopiagintza.

Hirietako liburutegi zentralak (HLZ)

Liburutegien hiri-sistema[9] bat koordinatzen dute, 20.000 biztanletik gorako herrietan[10], eta, aldi berean, auzoko edo barrutiko hiri-liburutegia ere badira.

Irakurketaren Mapak horrelakoak proposatzen ditu Iruñean, Barañainen eta Tuteran. Iruñaren kasuan, baliabideak eraginkortasunez erabili behar baitira, Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka zentroa Iruñeko hiri-liburutegi zentrala ere bada, nahiz eta horretarako beste bat sortzeko aukera ere badagoen, hiriburuaren garapenarengatik (liburutegi eskaerei dagokienez) beharrezkotzat jotzen bada. Barañainen eta Tuteran hiri-liburutegi zentral bana izatea aurreikusten da, betiere bi herrietan gaur egun daukaten liburutegi sarea zabaltzen bada.

---

[9] *Sistemas urbanos de bibliotecas*. Madril, Kultura Ministerioa, 2006. Hemen: www.travesia.mcu.es/documentos

[10] 32/2002 Foru Legea, azaroaren 19koa, Nafarroako liburutegi sistema arautzen duena, 17.2 artikulua

Funtzionamendurako oinarriak

Hiriko hiri-liburutegiei, irakurketa-agentziei eta liburutegi-zabalkunderako zerbitzuei aholku eta sostengu ematea, eta haiek koordinatzea.

Nafarroako liburutegi publikoen sistemarekin koordinatzea.

Liburutegien Zerbitzuarekin koordinatzea.

Hiriko liburutegien jarduerak koordinatzeko zereginetan, giza baliabideen eta baliabide materialen kudeaketan efizientzia lortzea.

Oinarrizko zerbitzuak

Hiriko hiri-liburutegiei eta irakurketa-agentziei aholku eta sostengu ematea, eta haiek koordinatzea.

Hiriko liburutegi-zabalkunderako zerbitzuei aholku eta sostengu ematea, eta haiek koordinatzea.

Hiriko liburutegiak ordezkatzea Liburutegien Zerbitzuaren aurrean.

Dokumentuen mailegu pertsonala eta kolektiboa.

Dokumentuak eskura jartzea.

Informazio zerbitzua (lokala eta komunitarioa).

Erabiltzaileari arreta egitea.

Katalogoak.

Ikasteko eremua.

Irakurtzeko eremua.

Hemeroteka.

Haurren eremua.

Erabiltzaileen prestakuntza.

Bertako gaien bilduma.

Irakurketaren eta informazioaren teknologia berrien sustapena.

Liburutegien arteko mailegua.

Ikus-entzunezkoak eta multimedia.

Internet.

Kopiagintza.

Udal liburutegia (UL)

Liburutegiei buruzko Foru Legearen 17.1 artikuluan ezarritakoaren arabera, "udal liburutegiak dira tokian tokiko udalerrian edo eskualdean irakurketa publikoaren mapari jarraikiz liburutegiko gutxieneko zerbitzuak ematen dituztenak".

Behar den eskaera bermatzen duen oinarri demografikoa dute, eta erabilgarri dituzten baliabideak eta ematen dituzten zerbitzuak errentagarriak dira, hala gizartearen nola kulturaren ikuspegitik.

Udal liburutegiak herritarraren eskura egotea lortu behar du, hurbileko zerbitzu kulturala izateko, eta kalitatezko zerbitzua ematea, haren esku utzitako eginkizunetarako egokiak diren baliabideak edukitzeko; bi alderdi horien arteko oreka izan behar du.

Eskualdeko liburutegiak udalekoari sostengua ematen dio eta koordinatzen du.

Nafarroaren kasuan, jotzen da udal liburutegi baten funtzionamendu iraunkor eta eraginkorra bermaturik dagoela herri batek gutxienez 1.500 biztanle izan baldin baditu[11].

Udal liburutegiaren zerbitzua sakabanaturik dauden hainbat herriren multzo batentzat ere ezar daiteke, baldin eta guztien artean gutxienez 1.500 biztanlera iristen badira; horretarako, mankomunitate moduko kudeaketa sistemaren bat erabili, eta liburutegi zerbitzu egonkorra, kalitatezkoa eta bideragarria bermatu beharko da.

[11] Toki Araubidearen Oinarriak arautzen dituen 7/1985 Legean, apirilaren 2koan, finkatzen du 5.000 biztanle behar direla gutxienez liburutegi publiko bat jartzeko. Gutxieneko kopuru hori ez da berdina autonomia erkidego guztietan, baina 1.000 biztanletik 5.000rako tartean dago.

Funtzionamendurako oinarriak

Jendeari zerbitzua ematean erabiltzen diren giza baliabideak eta baliabide materialak efizientziaz kudeatzea.

Zerbitzua eskualdeko gainerako udal liburutegiekin koordinatuko da eskualdeko liburutegiaren bitartez.

"Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka" zentroaren funtsak eskuratzeko aukera izanen da eskualdeko liburutegiaren bitartez.

Zerbitzua toki entitateekin koordinatuko da kultura sustatzeko.

Oinarrizko zerbitzuak

Dokumentuen mailegu pertsonala eta kolektiboa.

Dokumentuak eskura jartzea.

Informazio zerbitzua (lokala eta komunitarioa).

Erabiltzaileari arreta egitea.

Katalogoak.

Ikasteko eremua.

Irakurtzeko eremua.

Hemeroteka.

Haurren eremua.

Erabiltzaileen prestakuntza.

Bertako gaien bilduma.

Irakurketaren eta informazioaren teknologia berrien sustapena.

Liburutegien arteko mailegua.

Ikus-entzunezkoak eta multimedia.

Internet.

Kopiagintza.

Eskualdeko liburutegi zentralean eta Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka zentroan udal liburutegiko erabiltzaileentzat eskuragarri dauden baliabideak kudeatzea.

Aukerako zerbitzuak

Turismoko informazioa ematea. Interes berezia duten herrietan dauden liburutegientzako esperientzia pilotu bat da, bertan turismo bulegorik ez badago. Nafarroako turismo eskaintza erakusten duten argitalpenak, erabiltzaile eta bisitariei zuzendutako informazioa dakartenak, ikusgai jartzen dira. Liburutegiko langileek informazioa ematen dute, eta erakustokiko argitalpenak eguneratzeaz arduratzen dira.

Udal liburutegi guztien egoera ez da berdina, erabiltzaile kopurua aldatzen baita toki batetik bestera; ondorioz, jendearen eskaera ere aldatzen da. Hori dela eta, aurreikusten den jardunaren intentsitatearen arabera, lau zerbitzu edo hornidura-maila zehaztu dira:

1.500 biztanletik 3.000ra bitarte dituzten herrietako udal liburutegiak.
3.000 biztanletik 5.000ra bitarte dituzten herrietako udal liburutegiak.
5.000 biztanletik 15.000ra bitarte dituzten herrietako udal liburutegiak.
15.000 biztanletik gorako udal liburutegiak.

Irakurketa-agentzia publikoa

Liburutegi egonkorra den aldetik, bertan funts orokorra dago, kultura, hezkuntza, josteta eta gizarte maileta ko informazio zerbitzuak (baita kontsulta eta mailegukoak ere) eskaintzen dira, eta herritar guztien eskura dago, adina, arraza, sexua, erlijioa, nazionalitatea edo gizarte maila kontuan hartu gabe[12].

Koordinazioa eta sostengua jasotzen ditu eskualdeko liburutegiaren eskutik eta, haren bitartez, Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka zentrotik.

[12] 32/2002 Foru Legea, azaroaren 19koa, Nafarroako liburutegi sistema arautzen duena, 11.1 artikulua

Funtzionamendurako oinarriak

Jendeari zerbitzua ematean erabiltzen diren giza baliabideak eta baliabide materialak efizientziaz kudeatzea.

Zerbitzua eskualdeko gainerako udal liburutegi eta irakurketa-agentziekin koordinatuko da eskualdeko liburutegiaren bitartez.

"Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka" zentroaren funtsak eskuratzeko aukera izanen da eskualdeko liburutegiaren bitartez.

Oinarrizko zerbitzuak

Dokumentuen mailegu pertsonala eta kolektiboa.

Dokumentuak eskura jartzea.

Informazio zerbitzua (lokala eta komunitarioa).

Erabiltzaileari arreta egitea.

Katalogoak.

Ikasteko eremua.

Irakurtzeko eremua.

Hemeroteka.

Haurren eremua.

Erabiltzaileen prestakuntza.

Bertako gaien bilduma.

Irakurketaren eta informazioaren teknologia berrien sustapena.

Liburutegien arteko mailegua.

Ikus-entzunezkoak eta multimedia.

Internet.

Hiri-liburutegi zentralean eta Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka zentroan irakurketa-agentziako erabiltzaileentzat eskuragarri dauden baliabideak kudeatzea.

Turismoko informazioa ematea.

Liburutegi-zabalkunderako zerbitzua (LZA)

Baliabide hau 1.000 biztanletik behera eta liburutegi iraunkorrik ez duten herriei esleitzen zaie. Liburutegiei buruzko Foru Legean honela definitzen dira liburutegi-zabalkunderako zerbitzuak.

1. Liburutegi egonkorrik ez dagoen tokietan edo zailtasunak dituzten pertsona edo taldeentzat irakurketa publikoaren zerbitzua eskaintzen dutenak dira.

2. Liburutegi zabalkunderako zerbitzuak mota askotakoak izan daitezke, premien, erabiltzaileen ezaugarrien eta abarren arabera: teleliburutegia, mailegu kolektiboak...

3. Liburutegi zabalkunderako zerbitzuak Nafarroako liburutegi publikoen sistemako edozein liburutegiren menpe egon daitezke, baina, betiere, eskualdeko liburutegiak koordinaturik beteko dira.

Funtzionamendurako oinarriak

Liburutegi-zabalkunderako zerbitzua ematean erabiltzen diren giza baliabideak eta baliabide materialak efizientziaz kudeatzea.

Zerbitzua, hasteko eta behin, eskualdeko liburutegiaren bitartez koordinatuko da.

Lehenespenerako irizpideak

Liburutegi-zabalkunderako zerbitzua eman behar dela lehenesteko, honako faktore hauek kontuan hartu eta aztertuko dira:

1. Zerbitzua hartu behar duen herriaren biztanle kopurua.

2. Zerbitzua hartu behar duten herriak elkartzeko formulen aplikazioa; mankomunitatea, esate baterako.

3. Zerbitzu-zirkuitu edo ibilbide batean txertatzeko aukera, horrela zerbitzua hobetu eta ematea errazten bada.

4. Diskriminazio kultural edo sozialeko faktoreak.

Oinarrizko zerbitzuak

Dokumentuen mailegu pertsonala eta kolektiboa.

Informazio zerbitzua (lokala eta komunitarioa).

Erabiltzaileari arreta egitea.

Katalogoak.

Erabiltzaileen prestakuntza.

Irakurketaren eta informazioaren teknologia berrien sustapena.

Ikus-entzunezkoak eta multimedia.

Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak eskura izatea.

Irakurketaren sustapena.

Liburutegi-zabalkunderako zerbitzuak askotarikoa eta malgua izan behar du; beraz, ez da komeni manu tekniko murriztaileak finkatzea, denborarekin desegokiak bilaka daitezkeelako. Foru administrazioan eta udaletan liburutegien gaineko plangintzaz eta kudeaketaz arduratzen direnek beren gain hartu beharko dute baliabide egokiak eta bideragarriak diren baliabideak eta zerbitzu-motak definitzeko zeregina.

Zerbitzu eta ekipamendu moduluak

Atal honetan proposatzen diren modulu edo oinarrizko baldintzak bide-erakusle gisara ematen dira, eta gaur egun dauden gune eta liburutegien errealitatearen arabera egokitu beharko dira.

Era horretan, ez dira baliorik gabe gelditu epe laburrean gerta daitezkeen eskualdeen eta herrien bilakaera sozial eta ekonomikoengatik edo aldaketa teknologikoengatik.

Jendearentzako orduak

Garrantzitsua da erabakitzea liburutegi publikoak jendearentzat zer ordutan egon behar duen zabalik, gizarteari ematen dion zerbitzua eta funtzionamendua bermatzeko funtsezkoa. Eguneko ordutegia zabala bada, eta asteko egun gehienetan eta urte osoan irekitzen bada, erabiltzaile asko eta erabiltzaile horiek maiz joatea bermatuko da. Horretarako, Kultura Ministerioaren jarraibideek proposatzen dutenaren arabera, *"jendearentzako ordutegiaren plangintza zehazteko orduan, beharrezkoa da tokian tokiko herritarren bizimodua kontuan hartzea eta ateak ahalik eta denbora gehien egon daitezen zabalik saiatzea, gehiengo baten beharrei erantzuteko"*[13]. Beraz, Nafarroako liburutegientzat ordutegi hauek proposatzen dira:

Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka

Astelehenetik ostiralera, goizez eta arratsaldez.
Larunbatetan, goizez.
Udan, astelehenetik ostiralera, goizez bakarrik.

---

[13] *Pautas sobre los servicios de las bibliotecas públicas*. Madril, Kultura Ministerioa, 2002. 2.5. Hemen: www.travesia.mcu.es/documentos

Eskualdeko liburutegia

Astelehenetik ostiralera, goizez eta arratsaldez.
Udan, astelehenetik ostiralera, goizez bakarrik.

Hiri-liburutegi zentralak eta udal liburutegiak

Astelehenetik ostiralera, arratsaldez.
Udan, astelehenetik ostiralera, goizez bakarrik.

Irakurketa-agentzia

Astelehenetik ostiralera, lau orduz gutxienez, arratsaldez. Udan, goizez.

Larunbatetan ere irekitzeko aukera izanen da, baldin eta kasuan kasuko udalarekin akordioa lortzen bada, eta langileen plantilla osatuz, beharrezkoa bada.

Langileak

Liburutegiei buruzko Foru Legearen 15. artikuluan ezarritakoaren arabera:

Nafarroako liburutegi publikoetako sistemako zentroek eta liburutegiek behar adina langile izan beharko dituzte, bai kopuruan, bai lanpostuak eskatzen duen kalifikazio teknikoan.

Liburutegietako langileak dagozkien lanpostuei atxikiko zaizkie (nor bere mailan eta nork bere eginkizunak dituela), tokiko entitateak eta Nafarroako Gobernuak liburutegia kudeatzeko sinatzen duten hitzarmenean (Liburutegiei buruzko Foru Legearen 4.2 artikulua) ezartzen denaren arabera.

Kultura Ministerioaren jarraibideek proposatzen dutenaren arabera: *"liburutegi guztietan liburuzaintzan espezializatutako langileek ari beharko lukete lanean. Dena dela, liburutegia zer sare edo sistematan txertatuta dagoen, liburutegietako laguntzaileak ere ari daitezke haietakoren batean zerbitzua ematen. Nolanahi ere, liburutegi horiek liburuzaintzako langile teknikoen aholkua eta sostengua izan beharko dute"*[14]. Irizpide horretan oinarrituta, Irakurketaren Mapak liburuzaintzako langile teknikoak proposatzen ditu (B edo C mailakoak) eskualdeko liburutegietarako, eta udal liburutegietan eta irakurketa-agentzietan liburutegietako langile laguntzaileak ari daitezkeela uste du (C edo D mailakoak), betiere eskualdeko liburutegietatik eta hiri-liburutegi zentraletatik emanen litzaiekeen aholkuarekin.

Jarraian zehazten dira liburutegietan ari behar duten langileen kopurua eta haien titulazioa, zeinak finkatuko baitira liburutegi bakoitzaren berariazko alderdiak kontuan hartuta: instalazioen kokapena eta hedadura, ordutegia, eskaintzen diren zerbitzuak, etab.

Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka

Liburuzaintzako goi mailako teknikariak, A mailakoak
Liburuzaintzako erdi mailako teknikariak, B mailakoak
Liburutegiko arduradunak, C mailakoak
Liburutegiko laguntzaileak, D mailakoak

Eskualdeko liburutegia

Liburuzaintzako teknikari bat, B mailakoa, edo liburutegiko arduradun bat, C mailakoa.

Liburutegiko arduradun bat, C mailakoa

[14] *Pautas sobre los servicios de las bibliotecas públicas*. Madril, Kultura Ministerioa, 2002, 5.2. Hemen: www.travesia.mcu.es/documentos

Liburutegiko arduradun bat, C mailakoa, 10.000 biztanletik gorako herrietan.

Hiri-liburutegi zentrala

2 liburutegiko arduradun, C mailakoak

Udal liburutegia.

5.000 – 15.000 biztanle:

Liburutegiko arduradun bat, C mailakoa, lanaldi osoan

> 15.000 biztanle

2/3 liburutegiko arduradun, C mailakoak

Irakurketa-agentzia

Liburutegiko arduraduna, C mailakoa, lanaldi laburrean aritzeko aukerarekin.

Titulazioa, maila eta oinarrizko eginkizunak

A maila, unibertsitateko lizentziaduna edo baliokidea: Liburutegi Zerbitzuaren zuzendaritza, atalburutzak.

B maila, unibertsitateko diplomaduna: bulegoburutzak, eskualdeko liburutegiaren eta hiri-liburutegiaren arduraduna.

C maila, batxilergoa, lanbide heziketa edo baliokidea: bulegoburutzak, liburutegiko arduraduna

D maila, lehen mailako ikasketak: liburutegiko laguntzailea

Azalera

Liburutegi publikoaren zerbitzuetarako ez beste deusetarako erabiltzen dena, eta, beraz, beste jarduera batzuekin partekatzen ez dena.

Jarraian datorren taulan zehazten da liburutegi publiko baten instalazioek behar luketen gutxieneko azalera eraikia, zerbitzua hartu behar duten biztanleen kopuruaren arabera.

Irakurketaren Mapa Liburutegiaren gutxieneko azalera	
Biztanle kopurua	**m^2**
< 1.500	>100
1.500-3.000	>200
3.000-5.000	>400
5.000-15.000	>600
>15.000	>900

Liburutegiaren funtsa

Hemen liburutegiaren funtsak gutxienez beharko lukeen tamaina aipatzen da, zenbaki absolutuetan adierazia. Horrekin batera, beste zifra adierazgarriago bat ematen da: titulu kopuruaren eta biztanleriaren arteko proportzioa. Gai honi buruz IFLA/UNESCOren zuzentarauek gutxienez 2.500 obra proposatzen dute, eta Nafarroan zenbateko hori handiagoa da, 3.500 hain zuzen ere.

Titulu kopuruaren eta biztanleriaren arteko proportzioari dagokionez, zuzentarau horiek 1,5etik 2,5era bitarteko tarte bat proposatzen badute ere, Irakurketaren Mapak 3,5 ezartzen du herri txikientzat, eta herri handietan, aldiz, titulu bat pertsona bakoitzeko, uste izanik liburutegi batean gutxienez 15.000 obra baldin badira zerbitzu egokia bermatua dagoela, betiere eguneratua baldin badago eta informazioaren teknologia berrien sostengua baldin badu[15]. Honi dagokionez, Kultura Ministerioaren *Jarraibideek* baieztapen hau egiten dute: *"bilduma handia izateak ez du bilduma ona denik esan nahi; tamaina baino garrantzitsuagoak dira kalitatea eta eguneratze-maila. Liburutegi publikoen bildumetan, garrantzitsuagoa da eskurapen berrien kopurua bildumaren kopuru osoa baino"*[16]. Arrazoibide horrekin bat eginik, Irakurketaren Maparentzat ere hobe da liburutegiaren funtsa tokiko eskaerari egokitua izatea eta

[15] *Directrices IFLA/UNESCO para el desarrollo del servicio de bibliotecas públicas*. Madril, Kultura Ministerioa, 2002, 4.6.
[16] *Pautas sobre los servicios de las bibliotecas públicas*. Madril, Kultura Ministerioa, 2002, 3.4. Hemen: www.travesia.mcu.es/documentos

eguneratua egotea, eta behar bezala mantentzea, aleak eskuratu zein xahutzeko politika zorrotzaren bidez, ezen ez liburutegirako ahalik eta dokumentu gehien lortzen saiatzea.

Liburutegien funtsen oinarrizko kopurua		
Biztanle kopurua	**Titulu kopurua/biztanle bakoitza**	**Titulu kopuru gutxienekoa**
< 1.500	3,5	3.500
1.500-3.000	3,3	5.000
3.000-5.000	2,5	7.000
5.000-15.000	1,5	7.500
>15.000	1,0	15.000

Liburutegiaren funtsa euskarrien arabera banaturik

Jarraian heldu den taulan funts bibliografikoa euskarrien arabera banatzeko jarraibide batzuk ematen dira.

Liburutegiaren funtsak euskarrien arabera banaturik				
Biztanleria	**Dokumentazio funtsa ehunekotan**			
	Liburuak	**Ikus-entzunezkoak**	**Aldizkariak**	**Guztira**
< 1.500	85	14,7	0,3	100
1.500-3.000	85	14,6	0,4	100
3.000-5.000	80	19,5	0.5	100
5.000-15.000	80	19,5	0,5	100
>15.000	80	19,3	0,7	100

Baliabide informatikoak

Liburutegiak eta irakurketa-agentziak Nafarroako Gobernuak sustatzen duen sistema informatikoan txertatuko dira gai hauetarako gutxienez: katalogo kolektiboa, Internet, Intranet eta posta elektronikoa.

Katalogoa automatizatu beharko da interesekotzat jotzen diren 5.000 titulu baino gehiago dituzten liburutegi eta irakurketa-agentzietan; nolanahi ere, behar den xahupena egin ondotik kontatuko dira dokumentuak.

Ekipo informatikoen oinarrizko kopurua			
Biztanleria	**Internet**	**OPAC**	**Barne lanetarako PCa**
>1.500	1	1	1
1.500-3.000	2	1	1
3.000-5.000	1/.2000 bizt.[17].	1	1
5.000-10.000	1/.2000 bizt.	1	1/ 2 langile
>10.000	6	1/10.000 titulu	1/ 2 langile

[17] *Pautas para el acceso a Internet en las bibliotecas públicas*. Madril, Kultura Ministerioa, 2005, 3.2.

Zerbitzuaren ebaluazioa

Ebaluazio irizpide baliagarriak eta, aldi berean, prestatzen errazak direnak ezartzeko, hiru aztergai proposatzen dira: lehena funts bibliografikoari buruzkoa da, liburutegiak herritarrei egiten dien eskaintzaren muina den aldetik; bigarrena, xahupenari buruzkoa, funtsa eguneraturik eta eskuragarri egoteko bermea den aldetik; hirugarrenak eskaintzaren emaitzak ditu jomuga, erabiltzaileen erantzuna, zeina, lehenik eta behin, egindako maileguetan ageri baita.

Azkenik, kudeaketa-hitzarmena sistematikoki berraztertzeko premia ezartzen da, era horretan areagotu nahi baita liburutegi publikoen funtzionamenduaren, garapenaren eta ebaluazioaren erantzule diren administrazio publikoen partaidetza.

Funts bibliografikoa berretzea

Jarraian datorren taulan ageri da nola berretu behar den urtero liburutegiaren funtsa zerbitzua har dezaketen biztanleen kopuruaren arabera; gutxienekoak dira, proposamen errealista eginez. Nahitaezkoa da funtsen kopurua etengabe berretzea, erabiltzaileei informazio eguneratua eta kalitatezkoa bermatzeko; horregatik, datu hau adierazgarriagoa da funts bibliografikoaren tamaina zehazten duena baino[18].

Liburutegiaren funtsaren urteko gutxieneko berretura	
Biztanle kopurua	**%**
< 1.500	5
1.500-3.000	4,5
3.000-5.000	4
5.000-15.000	3,5
>15.000	3

[18] *Directrices IFLA/UNESCO para el desarrollo del servicio de bibliotecas públicas*. Madril, Kultura Ministerioa, 2002, 4.5.1.

Xahupena

Xahutze lanak funts bibliografikoa berretzearekin batera joan behar du, liburutegiaren eskaintza eguneratuta egoteko, eta instalazioen tamainaren araberako funts kopurua edukitzeko, bai eta haren hazkunde etengabea eta orekatua lortzeko ere.

Horregatik guztiagatik, xahupena liburutegi automatizatuetan eginen da, Nafarroako liburutegi publikoen sistemako katalogo kolektiboan sartzen aukera duten haietan, urtean behin eta jarraian datorren taulan zehazten den moduan.

Liburutegiaren funtsen xahupena		
Biztanleria	**Funtseko tituluen kopurua**	**Xahututako tituluen %**
< 1.500	>8.000	1
1.500-3.000	>10.000	1,3
3.000-5.000	>12.000	1,5
5.000-15.000	>22.000	1,7
>15.000	>25.000	2

Mailegu kopurua bizilagun bakoitzeko

Mailegu kopuruaren datuak ebaluatzen du hobekien liburutegiak egiten duen eskaintza eta erabiltzaileen artean lortzen den harrera. Jarraian datorren taulako datuek erakusten dute herri bateko zentsuaren arabera zenbat titulu mailegatzen diren biztanle bakoitzeko, urtean; gutxienekoak dira, ikuspegi errealista erabilita.

Urteko gutxieneko mailegu kopurua biztanle bakoitzeko	
Biztanleria	**Titulu kopurua**
< 1.500	2
1.500-3.000	2
3.000-5.000	1,5
5.000-15.000	1,7
>15.000	1,7

Udalarekiko hitzarmena

Tokian tokiko liburutegia kudeatzeko bertako entitatearekin sinatzen diren hitzarmenek sei urterako indarra izanen dute. Epe hori bururatzen denean, hitzarmenak aztertu eginen dira, liburutegiaren jarduera ebaluatzeko eta beste helburu nahiz zerbitzu batzuk planteatzeko, eta berriz ere sinatuko dira, bi aldeak ados badaude; hori dena, Liburutegiei buruzko Foru Legearen 4.2. artikuluan xedatutakoaren arabera.

Aurkibidea

Definizioa Or.: **4**

Xedea. Or.: **5**

Oinarriak (legezkoak eta teknikoak) Or.: **6**

- **Aurrekariak.**
- **Lege esparrua.**
- **Ikuspegia.**
- **Balioak.**
- **Eskumenak eta Administrazioa.**

Liburutegien arloko plangintzarako jarraibideak. Or.: **10**

- **Abiapuntuko egoeraren azterketa.**

Eskualdekako antolaketa. Or.: **11**

- **Altsasuko liburutegi-eskualdea.**
- **Kantauriar ibarretako liburutegi-eskualdea**
- **Lizarrako liburutegi-eskualdea**
- **Iruñeko liburutegi-eskualdea**
- **Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdea**
- **Tafallako liburutegi-eskualdea**
- **Tuterako liburutegi-eskualdea**

Liburutegi publikoen tipologia Or.: **51**

- **Ikuspegi orokorra: irakurketa mapa eta liburutegi motak.**
- **Ikuspegi orokorra: liburutegiak eta populazioa.**

Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka Or.: **58**

Funtzionamendurako oinarriak.

Oinarrizko zerbitzuak.

Moduluak.

Liburutegi sistema. Or.: **60**

Eskualdeko liburutegia.

Hirietako liburutegi zentralak.

Udal liburutegia.

Irakurketa-agentzia publikoa.

Liburutegi-zabalkunderako zerbitzua.

Zerbitzu eta ekipamendu moduluak. **Or. : 69**

Jendearentzako ordua.

Langileak.

Azalera.

Liburutegiaren funtsa.

Liburutegiaren funtsa euskarrien arabera banaturik.

Baliabide informatikoak.

Zerbitzuaren ebaluazioa. **Or. : 76**

Funts bibliografikoa handitzea.

Garbiketa.

Mailegu kopurua bizilagun bakoitzeko.

Udalarekiko hitzarmena.

Definizioa

Azaroaren 19ko 32/2002 Foru Legeak, Nafarroako liburutegien sistema arautzen duenak[1] (hemendik aurrera Liburutegiei buruzko Foru Legea), bere 13.1. artikuluan, honela definitzen du Irakurketa Publikoaren Mapa: liburutegiko plangintzarako tresna bat da; bertan jasotzen dira Nafarroako liburutegien sistemako liburutegiak, irakurketa publikoaren premiak eta populazio guneei dagozkien zerbitzu moduluak.

Agiri honetan, Irakurketa Publikoaren Mapa osatu behar duten elementuei beste batzuk gehitzen zaizkie, hain zuzen ere liburutegi publikoen funtzionamenduaren ebaluaziorako adierazleak; horren helburua maparen errentagarritasun soziala eta kulturala ezagutzea da, eta, beste aldetik, hura hobetzeko jomuga kuantifikagarriak ezartzea.

[1] Nafarroako Aldizkari Ofiziala (NAO), 142. zk., 2002-XI-25.

Xedea

Nafarroako Irakurketa Publikoaren Maparen xedea Nafarroako Foru Komunitatean liburutegi publikoaren zerbitzuaren plangintza estrategikoa egitea da, liburutegi publikoen sistema bat eraiki eta mantentzeko, honako ezaugarri hauekin: herritarren eskurakoa, eraginkorra, eta behar diren baliabideez hornitua, bere garapena eta modernizazioa modu orekatu eta iraunkorrean bermatu ahal izateko.

Horretarako, Liburutegien Zerbitzuko 2003-2007 memorietan bildutako ebaluazioak hartzen ditu abiapuntu gisara, alegia, liburutegien sistemarena eta liburutegi bakoitzarena, eskura dauden baliabideena eta emandako zerbitzuarena; horietan oinarrituta, liburutegien sistema eskualdean artikulatzen da, eta, ondoren, populazioaren eta eskaeraren arabera hierarkizatzen da, liburutegi publikoaren tipologiaren arabera.

Irakurketaren Mapan liburutegi zerbitzuaren oinarrizko zerbitzuak ezartzen dira, bai eta liburutegi publikoaren zerbitzuak eskatzen dituen baldintza teknikoak ere, eta, azkenik, liburutegiek emandako zerbitzua ebaluatzeko irizpideak finkatzen dira. Hortik ateratzen den diagnostikoak balio beharko du zerbitzuaren tipologia aldatzeko, beharrezkoa bada, eta behar diren baliabideez hornitzeko.

Nolanahi ere, Irakurketaren Maparen proposamenak egokitu beharko dira, Nafarroako Gobernuaren eta kasuan kasuko toki entitateen aurrekontu-ahalmenaren arabera.

Oinarriak (legezkoak eta teknikoak)

Aurrekariak

Nafarroako liburutegi publikoen antolaketarako eta hierarkizaziorako proiektua[2].

Liburutegi arloan erakunde publiko edo pribatuekin sinatutako lankidetza eta laguntza-hitzarmenak, haiekin batera, elkarlanean, liburua eta irakurketa sustatzeko[3].

Nafarroako Liburutegi Publikoen eredua, Azterketa eta ekiteko proposamenak[4].

Lege esparrua.

32/2002 Foru Legea, azaroaren 19koa, Nafarroako liburutegi sistema arautzen duena[5].

---

[2] Iruña, Hezkuntza eta Kultura Departamentua, 1984 Barneko agiria.

[3] Nafarroako Aldizkari Ofiziala (NAO), 127. zk., 1985-X-21.

[4] Iruña, Kultura Zuzendaritza Nagusia eta Antolaketa eta Informazio Sistemen Zuzendaritza Nagusia, 1999. Barneko agiria.

[5] Nafarroako Aldizkari Ofiziala (NAO), 142. zk., 2002-XI-25.

Eginkizuna

Liburutegi publikoak bitarteko bat dira, zeinaren bidez botere publikoek aukera ematen baitiete herritar guztiei informazioa eskuratzeko, hezkuntzarako eta kulturarako eskubidea egiazki gauzatzeko, Informazioaren eta Ezagutzaren Gizartearen testuinguruan[6].

Edozein herritarrek erabiltzen ahalko du liburutegi publikoaren zerbitzua, nongoa den edo non bizi den kontuan hartu gabe, eta langile espezializatuek atendituko dute, herritarren beharretarako egokiak diren zerbitzu-orduetan.

Ikuspegia

Nafarroako liburutegi publikoek begiz joa dute kulturaren eskurapenaren demokratizazioa, prestakuntza, informazioa, ezagutza eta aisialdi sortzailea bermatzea herriz herri, kasuan kasuko udalak eta Foru Administrazioak eman behar dituzten baliabide egokiak erabiliz, bi-biena baita betebehar honen gaineko erantzukizuna.

[6] 10/2007 Legea, ekainaren 22koa, irakurketari, liburuari eta liburutegiei buruzkoa, 13.1 artikulua.

Balioak

Irakurketari, liburuari eta liburutegiei buruzko ekainaren 22ko 10/2007 Legean zehaztutakoan oinarrituz, honako hauek dira Nafarroako liburutegi publikoen sistemaren printzipioak eta balioak:

a) Askatasun intelektuala, informazioa eskura izatea eta jabetza intelektualeko eskubideak errespetatzea.

b) Erabiltzaile guztien berdintasuna liburutegiko materialak, instalazioak eta zerbitzuak eskura izateko, inor baztertu gabe bere jatorri, etnia, erlijio, ideologia, sexu-genero edo joera, adin edo desgaitasunagatik, bere baliabide ekonomikoengatik, edo beste edozein gorabehera pertsonal edo sozialengatik.

c) Aniztasuna, zeinaren izenean liburutegira ekarri, zaindu eta jendearen eskura jarri beharko baita ahalik eta dokumentu gehien, gizartearen dibertsitatea eta hizkuntz aberastasuna islatuko dutenak.

d) Herritarrek bilatzen edo hartzen duten informazioa pribatua eta isilpekoa izateko duten eskubidea errespetatzea, haien datu pertsonalak babestuz legeetan ezartzen den moduan. Gauza bera kontsultatzen edo maileguan hartzen dituzten baliabideei buruz, baita eskuratu edo eskualdatzen dituztenei buruz ere.

Eskumenak eta Administrazioa

Liburutegi publikoa sustatu, mantendu eta garatu behar da, oinarrizko zerbitzu kultural eta soziala den aldetik, toki eta foru administrazioen baterako ekinbidearen bitartez. Baterako ekinbide horrek erantzunkidetasuna eta elkarrekiko finantzaketarako konpromisoa ditu oinarri.

Horri dagokionez, Liburutegien gaineko Foru Legearen Zioen Azalpenean garbi gelditzen da liburutegi publikoaren gaineko erantzukizuna tokiko administrazioena dela, berariazko legeria baten euskarria eduki behar duela eta funts publikoen bidez finantzatu behar dela.

Foru Komunitateko Administrazioaren eskumenak aipatutako foru legearen 3. artikuluan ezartzen dira, eta 4. artikuluan toki entitateei dagozkienak. Azken artikulu horretan, Nafarroako Toki Administrazioari buruzko uztailaren 2ko 6/1990 Foru Legera bidaltzen gaituzte, eta jartzen du eskumenak Nafarroako Gobernuarekin lankidetzan erabiliko direla, koordinazioan, eraginkortasunean eta ezartzen diren eskumen esparruen errespetuan oinarrituta.

Foru eta udal administrazioek beren gain daukaten erantzukizuna deusetan ukatu gabe, entitate pribatuek ere sortu eta mantentzen ahalko dituzte liburutegiak, zeinak Nafarroako Liburutegi Sisteman txertatzen ahalko baitira, liburutegiaren titularraren eta Vianako Printzea Erakundea-Kultura eta Turismo Departamentuaren arteko hitzarmenaren bidez.

Liburutegien arloko plangintzarako jarraibideak

Abiapuntuko egoeraren azterketa

Irakurketaren Maparen jatorria Nafarroako Liburutegi Publikoen Sistemaren antolaketa eta funtzionamenduaren azterketan aurkituko dugu, 2003. eta 2007. urteen artean egin baitzen, xede horretarako egokitutako metodologia baliatuz, urtez urteko memorietan jasotzen den bezala.

Horretarako, Nafarroako Foru Komunitateko liburutegi publiko guztien jardueraren berri ematen duten adierazle aipagarrienak bildu eta aztertu dira, datu fidagarri eta kontrastatuak lortzeko eta, haietatik abiatuta, guztiaren diagnostikoa egiteko.

Gero, antolaketa eta koordinaziorako irizpideak finkatu dira, bai eta zerbitzu, hobekuntza eta ebaluazio-moduluak ere, horiek zehazten baitute Irakurketaren Mapa[7].

[7] Nafarroako Liburutegi Publikoak. 2003ko oroitidazkia. Iruña, Vianako Printzea Erakundea-Kultura eta Turismo Departamentua, 2004, 136 orrialde, mapa, taula eta grafikoekin.
Nafarroako Liburutegi Publikoak. 2004ko oroitidazkia. Iruña, Vianako Printzea Erakundea-Kultura eta Turismo Departamentua, 2005, 136 orrialde, mapa, taula eta grafikoekin.
Nafarroako Liburutegi Publikoak. 2005ko oroitidazkia. Iruña, Vianako Printzea Erakundea-Kultura eta Turismo Departamentua, 2006, 175 orrialde, mapa, taula eta grafikoekin.
Nafarroako Liburutegi Publikoak. 2006ko oroitidazkia. Iruña, Vianako Printzea Erakundea-Kultura eta Turismo Departamentua, 2008, kontsultagai www.navarra.es mapa, taula eta grafikoekin.
Nafarroako Liburutegi Publikoak. 2007ko oroitidazkia. Iruña, Vianako Printzea Erakundea-Kultura eta Turismo Departamentua, 2008, kontsultagai www.navarra.es mapa, taula eta grafikoekin.

Eskualdekako antolaketa

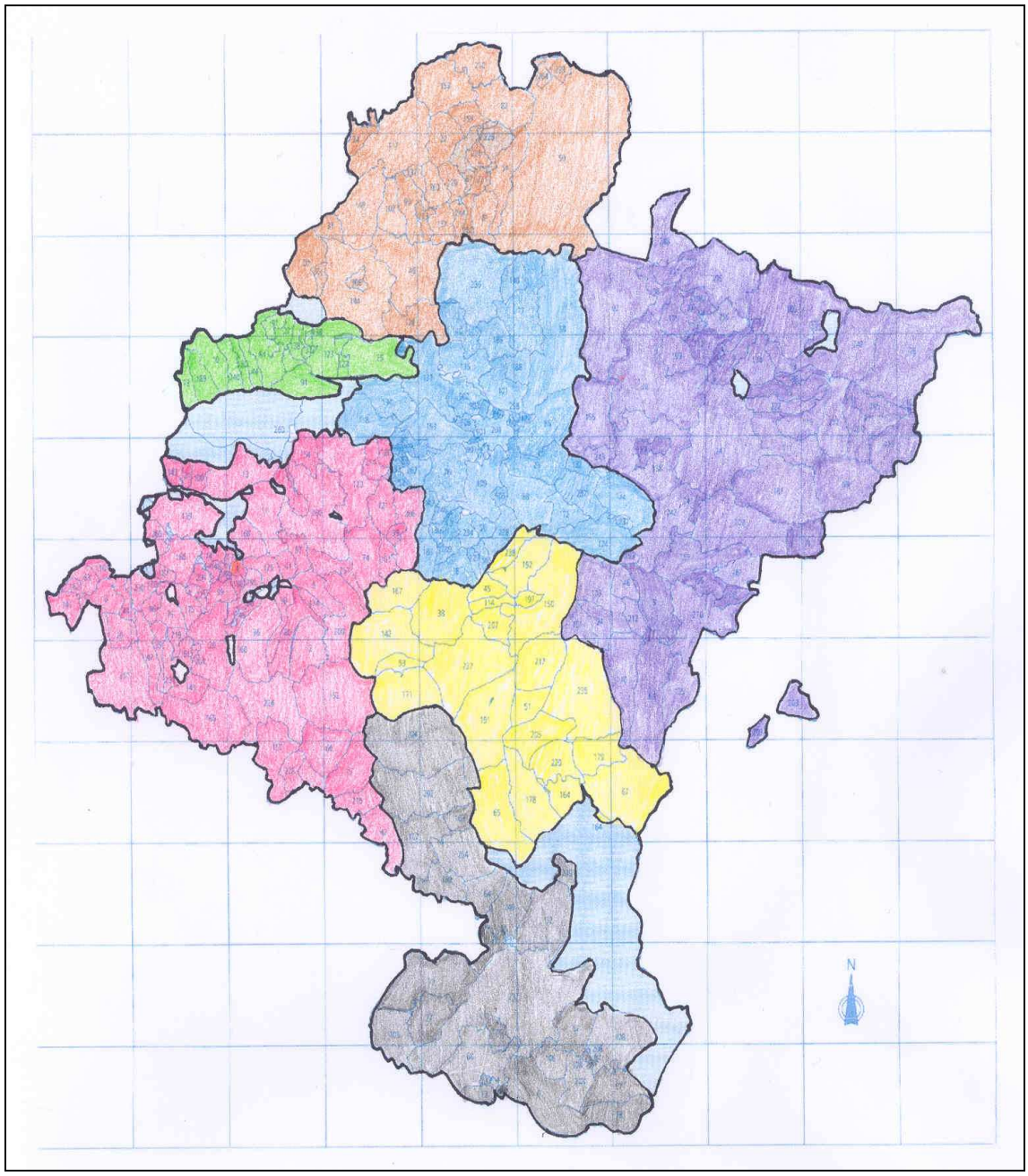
Nafarroako liburutegi publikoak eskualdeei atxikitzen zaizkie haien jarduera koordinatzeko eta baliabideak efizientzia handiagoz erabiltzeko, hori dena Liburutegiei buruzko Foru Legearen 10.1 artikuluan xedatutakoari jarraituz.

Nafarroako Liburutegi Publikoen Sistemaren kudeaketarako irizpide nagusi hauek finkatu dira: kudeaketa eskualdeka deszentralizatzea, liburutegiaren eta bere zerbitzuen kudeaketa parte-hartzailea izatea eta ebaluazioa kontuan hartzea.

Xede hori kontuan hartuta, Foru Legearen 17. artikuluak udal eta eskualdeko liburutegiak izateko aukera aipatzen du. Horregatik, Irakurketaren Mapak liburutegi-eskualdea terminoa erabiltzen du.

Beraz, Nafarroako Foru Komunitateko liburutegi-antolaketan "eskualdea" terminoa finkatuta izanik, lurraldearen ikuspegitik haren definizioa egiteko, abiapuntu hartu dira haien antolaketa geografikoa eta historikoa, lehendik dauden liburutegien kokapena eta, azkenik, Nafarroako Gobernuak lurralde antolamendurako ezarritako irizpideak.

Irakurketaren Mapak proposatzen duen liburutegien kudeaketarako sisteman zazpi eskualde bereizten dira, ekonomia eta efizientzia irizpideetan oinarrituta. Nolanahi ere, eskualde bateko garapenak hala eskatzen badu, azter daiteke komeni ote den zati bat banantzea eskualde berri bat sortzeko.

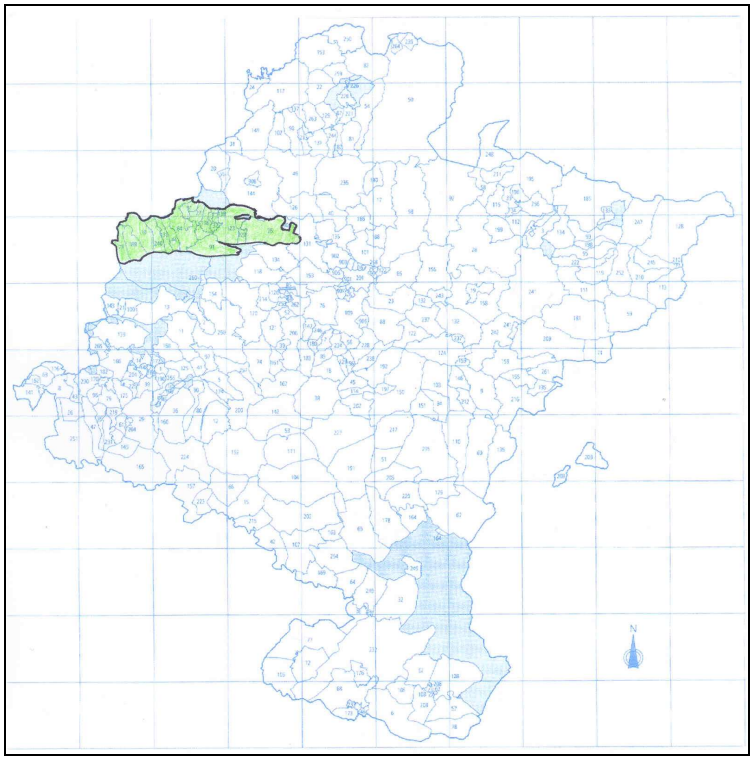

N

Altsasuko liburutegi-eskualdea

Eskualde honetan bi eremu desberdin bereizten ahal ditugu. Batean, Gasteizera eta Donostiara doazen autobien bazterretan kokaturik, hazten ari den hirigune gero eta handiagoa dugu; eta bestean, bakarka eta sakabanaturik dauden mendialdeko herri txikiek osatzen dutena. Eskualde honetan, Altsasun biltzen da udalez gaindiko zerbitzuen multzo handi bat, eta hor pilatuko dira, liburutegi publikoan, liburutegi-koordinazioko zerbitzuak.

Hurrengo taulan ageri da zein herri sartzen diren eskualde honetan, 2008ko zentsuaren arabera bakoitzak duen biztanle kopurua[8], gaur egun bertan dagoen liburutegi mota eta Irakurketaren Mapak proposatzen duena, eta aipatutako zentsuan herriari esleitutako kodea, informazioa bilatu eta kontrolatzeko.

[8] Nafarroako udalerri eta kontzejuen populazioa 2008/1/1ean. Iruña, Nafarroako Estatistika Institutua, 2009.

Altsasuko liburutegi-eskualdea

Gaur egungo egoera eta bertan gauzatzeko proposamena

Altsasuko liburutegi-eskualdea Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Altsasu	7.571	AA	EL	010
Arakil	946		LZA	025
Arbizu	1.074		LZA	027
Arruazu	104		LZA	037
Bakaiku	338		LZA	044
Ergoiena	417		LZA	091
Etxarri Aranatz	2.458	B	UL	084
Irañeta	161		LZA	127
Iturmendi	388		LZA	130
Lakuntza	1.168	C	IA	138
Olatzagutia	1.687	B	UL	189
Uharte Arakil	790		LZA	123

Altsasuko liburutegi-eskualdea Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Urdiain	693	C	IA	240
Ziordia	404	C	IA	073
Guztira	**18.199**			

Arestian esana dago Altsasuko eskualdearen ezaugarri bat dela bi eremu desberdin izatea banaketa demografikoari dagokionez. Haietako lehenbizikoan nolabaiteko kontzentrazioa dugu, eta Sakanako industrian oinarritutako ekonomia da nagusi, Arabarekin nahiz Gipuzkoarekin harremanetan. Bigarrenean, mendialdean bakarka eta sakabanaturik hedatzen diren herri txikiak ditugu. Horien erdiak ez dira 500 biztanlera iristen.

Altsasuko liburutegi-eskualdea Biztanle kopurua eta herriak	
Biztanleak	**Biztanleria**
> 1.500	3
1.500-1.000	2
1.000/-500	3
< 500	6
Guztira	**14**

Gaur egun martxan dauden sei liburutegiek biztanleriaren ehuneko 76,8 zerbitzatzen dute; 8 herri gelditzen dira liburutegi zerbitzu egonkorrik gabe, haien biztanle kopurua, batez beste, 527 da.

Altsasuko liburutegi-eskualdea Herriak eta liburutegi egonkorrak			
	Liburutegiarekin	**Liburutegirik gabe**	**Guztira**
Herriak	6	8	14
Biztanleria	13.981	4.218	18.199
%	76,8	23,2	100,0

Abiapuntu gisara, eskualdeko liburutegi bat dugu, Altsasun, eta bost liburutegi egonkor, zeinetatik hiru 1.500 biztanletik beherako herrietan baitaude, Lakuntzan, Urdiainen eta Ziordian.

Altsasuko liburutegi-eskualdea **Liburutegi motak Egungo egoera**	
Liburutegi mota	**Guztira**
AA	1
B	2
C	3
Guztira	**6**

Irakuketaren Mapan Altsasukoa eskualdeko liburutegia izatea proposatzen da, eta udal liburutegitzat hartzea 1.500 biztanletik gora duten bi herrietakoak; horretaz gainera, Lakuntzan, Urdiainen eta Ziordian daudenak irakurketa-agentzia bezala gelditzea.

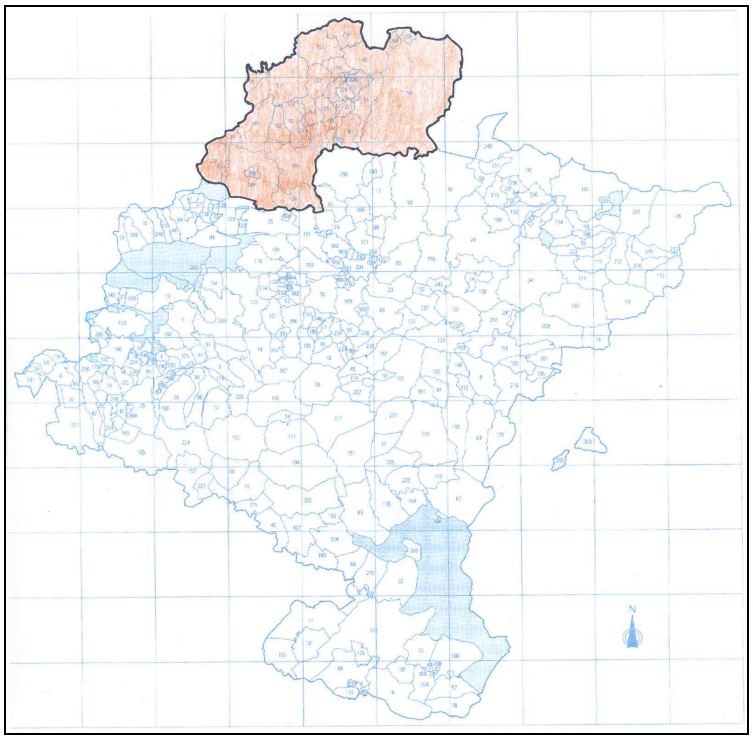
Sakabanaturik dauden zortzi herri txikietan egokiena liburutegi-zabalkunderako zerbitzuak ezartzea da, liburutegi publiko egonkorraren ordezkoak; mailegu kolektiboa, esate baterako.

Altsasuko liburutegi-eskualdea **Liburutegi motak Irakurketa Maparen proposamena**	
Liburutegi mota	**Guztira**
EL	1
UL	2
IA	3
LZA	8
Guztira	**14**

Altsasuko liburutegi-eskualdea Herriak eta liburutegi egonkorrak (motak)		
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**
Altsasu	7.571	EL
Etxarri Aranatz	2.458	UL
Lakuntza	1.168	IA
Olatzagutia	1.687	UL
Urdiain	693	IA
Ziordia	404	IA

Kantauriar ibarretako liburutegi-eskualdea

Kantauriar ibarretako eskualdean, jendearen nolabaiteko kontzentrazioa dugu Bidasoaldean, bertako ekonomiaren euskarri industria eta nekazaritza izanik, eta, bestalde, sakabaneta handia Baztanen eta Bortzirietan.

Kantauriar ibarretako liburutegi-eskualdea

Gaur egungo egoera eta bertan gauzatzeko proposamena

Kantauriar ibarretako liburutegi-eskualdea Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Araitz	586		LZA	020
Arano	136		LZA	024
Arantza	640		LZA	022
Areso	282		LZA	031
Basaburua	841		LZA	049
Kantauriar ibarretako liburutegi-eskualdea				

Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Baztan	7.982	A	EL	050
Bertizarana	653		LZA	054
Betelu	346		LZA	055
Donamaria	429		LZA	081
Elgorriaga	231		LZA	087
Eratsun	165		LZA	090
Etxalar	823		LZA	082
Ezkurra	176		LZA	102
Goizueta	800		LZA	117
Igantzi	614		LZA	259
Imotz	439		LZA	126
Ituren	481		LZA	129
Beintza-Labaien	258		LZA	137
Larraun	1.027		LZA	144
Leitza	2.876	A	UL	149
Lekunberri	1.295	C	IA	908
Lesaka	2.779	A	UL	153
Oitz	157		LZA	187
Saldias	120		LZA	213
Doneztebe	1.601	C	UL	221
Sunbilla	647		LZA	226
Urdazubi	380		LZA	239
Urrotz	193		LZA	244
Bera	3.680	A	UL	250
Zubieta	314		LZA	263
Zugarramurdi	225		LZA	264
Guztira	**31.176**			

Kantauriar ibarretako liburutegi-eskualdea Biztanle kopurua eta herriak	
Biztanleak	**Biztanleria**
> 1.500	5
1.500-1.000	2
1.000/-500	8
< 500	16
Guztira	**31**

Gaur egun martxan dauden sei liburutegiek biztanleriaren ehuneko 64,8 zerbitzatzen dute; 25 herri gelditzen dira liburutegi zerbitzu egonkorrik gabe, haien biztanle kopurua, batez beste, 438 da.

Kantauriar ibarretako liburutegi-eskualdea Herriak eta liburutegi egonkorrak			
	Liburutegiarekin	**Liburutegirik gabe**	**Guztira**
Herriak	6	25	31
Biztanleria	20.213	10.963	31.176
%	64,8	35,2	100,0

Abiapuntu gisara, eskualdeko liburutegi bat dugu, Baztanen, eta bost liburutegi egonkor, zeinetatik bat 1.500 biztanletik beherako herri batean baitago, Lekunberrin.

Kantauriar ibarretako liburutegi-eskualdea Liburutegi motak. Egungo egoera	
Liburutegi mota	**Guztira**
A	4
C	2
Guztira	**6**

Irakuketaren Mapan Baztangoa eskualdeko liburutegia izatea proposatzen da, eta udal liburutegitzat hartzea 1.500 biztanletik gora duten lau herrietakoak; horretaz gainera, Lekunberrin dagoena irakurketa-agentzia bezala gelditzea.

Sakabanaturik dauden hogeita bost herri txikitan egokiena liburutegi-zabalkunderako zerbitzuak ezartzea da, liburutegi publiko egonkorraren ordezkoak; mailegu kolektiboa, esate baterako.

Kantauriar ibarretako liburutegi-eskualdea **Liburutegi motak. Irakurketa Maparen proposamena**	
Liburutegi mota	**Guztira**
EL	1
UL	4
IA	1
LZA	25
Guztira	**31**

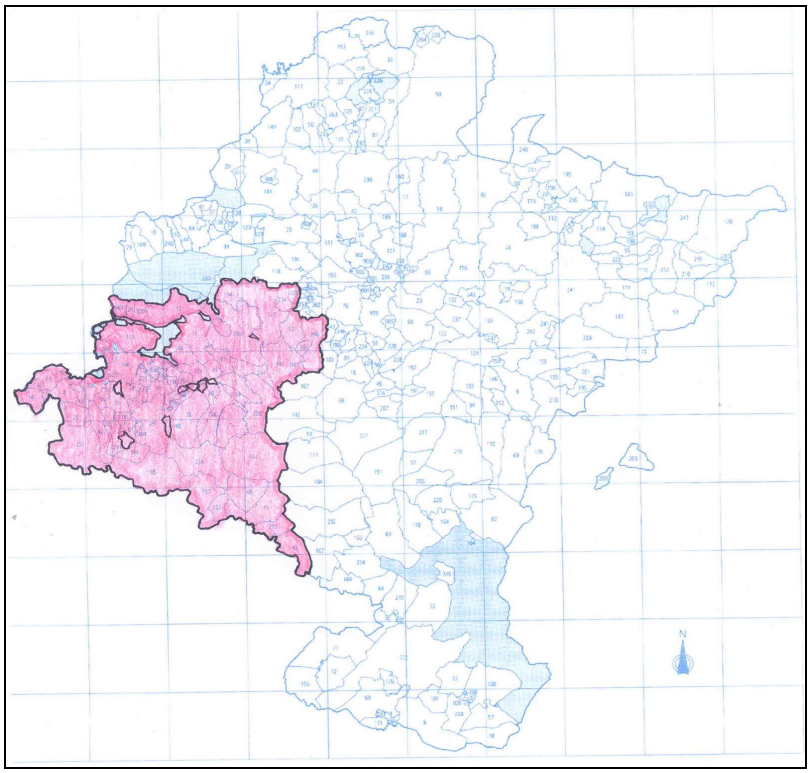
Kantauriar ibarretako liburutegi-eskualdea **Herriak eta liburutegi egonkorrak (motak)**		
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**
Baztan	7.982	EL
Leitza	2.876	UL
Lekunberri	1.295	IA
Lesaka	2.779	UL
Doneztebe	1.601	UL
Bera	3.680	UL

Lizarrako liburutegi-eskualdea

Eskualde honetan Lizarra dugu herri guztien buru eta zerbitzu-hiri, beraz, eskualdeko koordinazioak nahitaez bertako liburutegi publikoan egon behar du.

Liburutegi publiko egonkorren kopurua nahikoa da Ebro aldean, non herririk handienak biltzen baitira, bai eta ekialdeko zerrendan ere, nahiz eta bertako herriak txikiagoak izan.

Iparraldeko mendialdean eta mendebaldeko ibarretan jendegune sakabanatuak ditugu, eta zaila da bertan udal liburutegi publikoak sortzea eta martxan jartzea; beraz, inguru horietan liburutegi-zabalkunderako zerbitzuez baliatuz bermatuko da eskaintza.

Lizarrako liburutegi-eskualdea

Gaur egungo egoera eta bertan gauzatzeko proposamena

Lizarrako liburutegi-eskualdea Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Abaigar	103		LZA	001
Abartzuza	584		LZA	002
Aberin	351		LZA	005
Aguilar Kodeskoa	108		LZA	008
Allin	819		LZA	011
Allo	1.075	B	IA	012
Ameskoabarrena	816		LZA	013
Antzin	375		LZA	014
Andosilla	2.899	B	UL	015
Aranaratxe	81		LZA	021
Aras	200		LZA	026
Arellano	206		LZA	030
Armañantzas	66		LZA	035
Arroitz	1.144	C	IA	036
Artazu	111		LZA	039
Aiegi	1.673		IA	041
Azagra	3.746	A	UL	042
Azuelo	48		LZA	043
Barbarin	78		LZA	046
Bargota	340		LZA	047
Cabredo	105		LZA	063
Cárcar	1.185		LZA	066
Zirauki	482		LZA	074
Desoio	111		LZA	079
Deikaztelu	704		LZA	80
Busto (El)	82		LZA	061
Esprontzeda	140		LZA	096
Lizarra	14.049	AA	EL	097
Etaiu	87		LZA	099
Eulate	351		LZA	100
Genevilla	97		LZA	116
Lizarrako liburutegi-eskualdea				

Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Gesalatz	455		LZA	120
Girgillao	87		LZA	121
Iguzkitza	346		LZA	125
Lana	198		LZA	139
Lapoblación	153		LZA	141
Larragoa	117		LZA	143
Elizagorria	201		LZA	145
Legaria	117		LZA	148
Lerin	1.877	B	UL	152
Lezaun	266		LZA	154
Lodosa	4.878	A	UL	157
Los Arcos	1.294	B	IA	029
Lukin	142		LZA	160
Mañeru	388	C	IA	161
Marañón	57		LZA	162
Mendabia	3.840	A	UL	165
Mendaza	318		LZA	166
Metauten	275		LZA	168
Mirafuentes	48		LZA	170
Morentin	142		LZA	174
Mues	100		LZA	175
Murieta	361		LZA	177
Nazar	48		LZA	182
Oko	75		LZA	184
Olexoa	53		LZA	190
Oteitza	969	C	IA	200
Piedramillera	56		LZA	204
Gares	2.777	B	UL	206
Jaitz	114		LZA	214
San Adrián	6.072	A	UL	215
Santsol	113		LZA	219
Sartaguda	1.421	C	IA	223
Sesma	1.304	C	IA	224
Sorlada	60		LZA	225
Lizarrako liburutegi-eskualdea				

Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Torralba del Río	141		LZA	230
Torres del Río	153		LZA	231
Viana	3.759	A	UL	251
Villamayor de Monjardín	137		LZA	255
Villatuerta	1.050		LZA	257
Deierri	1.572		LZA	260
Zuñiga	135		LZA	265
Guztira	**67.885**			

Banaketa demografikoari dagokionez, azpimarratzekoa da Lizarrako eskualdean herrien kopurua oso handia dela, baina jende gutxi bizi dela. Izan ere, badira 1.500 biztanle baino gehiago dituzten hamaika herri (hamar gehi bat), baina ehuneko 70etan biztanleen kopurua ez da 500 lagunera iristen. Aipagarria da Deierrin gertatzen dena. Guztira 1.572 biztanle dira, 20 herritan banaturik; batez beste, 78 biztanle herri bakoitzeko.

Lizarrako liburutegi-eskualdea Biztanle kopurua eta herriak	
Biztanleak	**Biztanleria**
> 1.500	11
1.500-1.000	7
1.000-500	5
< 500	49
Guztira	**72**

Martxan dauden 16 liburutegiek eskualdeko biztanleriaren hiru laurdenei ematen diete zerbitzua. Beraz, populazioaren ehuneko 24,1 liburutegi iraunkorrik gabe gelditzen da; hor 56 herri ditugu, eta horietan, batez beste, 293 biztanle herri bakoitzeko.

Lizarrako liburutegi-eskualdea Herriak eta liburutegi egonkorrak			
	Liburutegiarekin	**Liburutegirik gabe**	**Guztira**
Herriak	16	56	72
Biztanleria	51.492	16.393	67.885
%	75,9	24,1	100

Abiapuntu gisara eskualdeko liburutegi bat dugu Lizarran, eta 1.500 biztanletik gorako zortzi herrik liburutegi iraunkor bana dute. Horietaz gainera, Allon, Arroitzen, Los Arcosen, Mañerun, Sartagudan, Sesman eta Oteitzan ere badago liburutegia; herri horiek guztiak 1.500 biztanletik beherakoak dira.

Lizarrako liburutegi-eskualdea Liburutegi motak. Egungo egoera	
Liburutegi mota	**Guztira**
AA	1
A	5
B	5
C	5
Guztira	**16**

Irakurketaren Mapak Lizarran ezartzen du eskualdeko liburutegia, eta udal liburutegi gisara uzten ditu 1.500 biztanletik gorako zortzi herrietan daudenak. Zortzi irakurketa-agentzia proposatzen ditu (horietatik zazpi lehendik badaude), eta gainerako herrientzat liburutegi-zabalkunderako sistemak ezartzen ditu.

Sistema honek abantailak ekar ditzake, badirelako nabarmen hazteko esperantza handirik gabeko herri txiki anitz, ibarretan banatuak, eta haiei zerbitzu ematea errazago izanen delako; esate baterako, horra hor Ameskoabarrena eta Ameskoagoiena, Berrotza, Kodes aldea, Allin edo Deierri.

Lizarrako liburutegi-eskualdea Liburutegi motak. Irakurketa Maparen proposamena	
Liburutegi mota	**Guztira**
EL	1
UL	8
IA	8
LZA	55
Guztira	**72**

Lizarrako liburutegi-eskualdea Herriak eta liburutegi egonkorrak (motak)		
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**
Allo	1.075	IA
Andosilla	2.899	UL
Arroitz	1.144	IA
Aiegi	1.673	IA
Azagra	3.746	UL
Lizarra	14.049	EL
Lerin	1.877	UL
Lodosa	4.878	UL
Los Arcos	1.294	IA
Mañeru	388	IA
Mendabia	3.840	UL
Oteitza	969	IA
Gares	2.777	UL
San Adrián	6.072	UL
Sartaguda	1.421	IA
Sesma	1.304	IA
Viana	3.759	UL

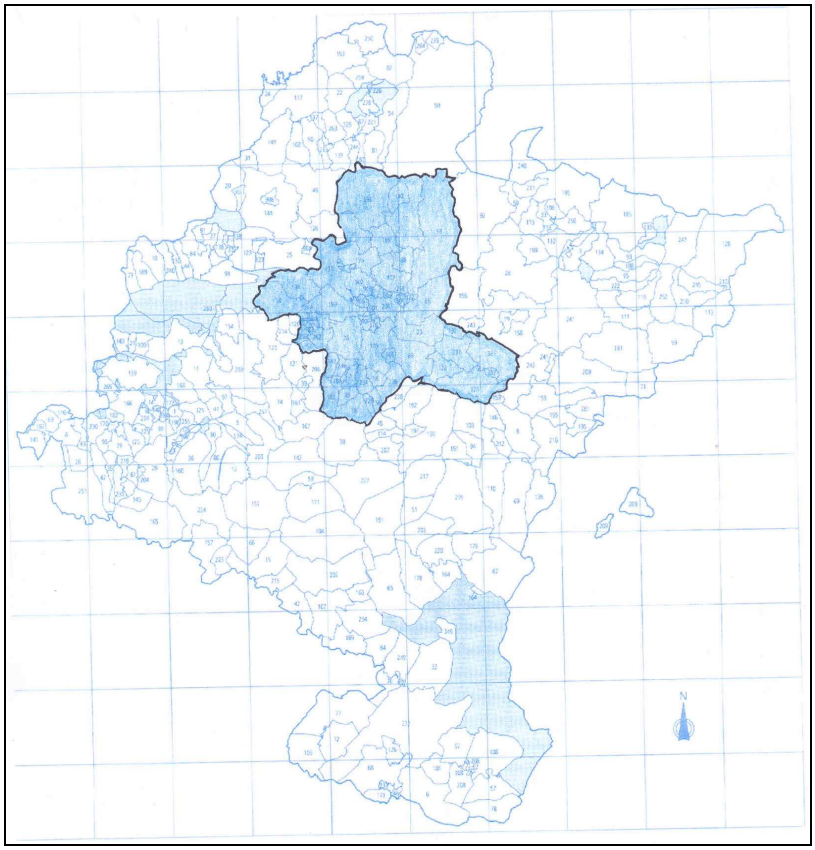
Iruñeko liburutegi-eskualdea

Hiriburuan eta bera inguratzen duten hiriguneetan biltzen dira Foru Komunitateko biztanleen erdiak. Eta egoera horrek iraunkortzeko bidea darama, hirian auzo berriak sortzen ari baitira (horra hor Buztintxuri edo Lezkairu), eta, aldi berean, XX. mendearen bukaera arte apenas jenderik bizi ez zen zenbait nekazari-herri txiki hazi baitira, bizitegi-eremu, merkataritzagune, zerbitzugune edo industrialde bihurtzeko. Bilakaera horren adibide ditugu Antsoain, Artika, Barañain, Beriain, Berriozar, Burlata, Uharte, Noain, Orkoien, Eguesibar (Altzuza, Gorraitz, Olatz), Atarrabia eta Zizur Nagusia.

Bestalde, Iruñeko hiri-sarea erabat berritu da azken urteotan, eta liburutegi berriak ireki dira San Pedron (2001ean), Yamaguchin (2002), Civicanen (2003), Txantrean (2005), Arrosadian (2005ean berritua), Sanduzelain (2006), Mendillorrin (2006) eta Iturraman (2007).

Hiriburuko liburutegi-horniduren gailurra Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka martxan jartzearekin lortuko da. Zentro horrek sistema osoa koordinatuko du, baina, horretaz gainera, liburutegi publikoaren zerbitzua ere eskainiko du, bereziki Iruñeko Mendebaldea auzoari eta Barañaini begira. Horretarako, 3.000 metro karratutik gorako azalera izanen du, eta bertan mailegurako liburutegia eta mediateka, hemeroteka, haur liburutegia, erakusketa aretoa eta ekitaldi aretoa aurkituko ditugu.

Eskualdeko liburutegien koordinazioa, eraginkortasuna kontuan hartuz, "Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka" zentroan eginen da. Bertan bilduko dira Foru Administrazioak eginkizun horretarako dituen zerbitzu guztiak.

Iruñeko liburutegi-eskualdea

Gaur egungo egoera eta bertan gauzatzeko proposamena

Iruñeko liburutegi-eskualdea Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Adios	176		LZA	007
Antsoain	10.340	A	UL	016
Anue	374		LZA	017
Añorbe	508	C	IA	018
Aranguren	6.820			023
Mutiloagoiti (Aranguren)		A	UL	023
Atetz	249		LZA	040
Barañain	22.193	AA	HLZ	901
Beraskoain	121		LZA	052
Beriain	3.536	B	UL	905
Iruñeko liburutegi-eskualdea				

Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Berriobeiti	3.615			902
Artika (Berriobeiti)		C	UL	902
Berriozar	8.899	A	UL	903
Bidaurreta	135		LZA	253
Biurrun-Olkotz	209		LZA	056
Burlata	18.504	AA	UL	060
Zizur	2.838			076
Zizur Txikia (Zizur)			UL	076
Ziritza	112		LZA	075
Etxarri	68		LZA	083
Eguesibar	9.137			086
Olatz (Eguesibar)		C	UL	086
Sarriguren (Eguesibar)			UL	086
Eneritz	295		LZA	089
Esteribar	2.017		LZA	098
Etxauri	567		LZA	085
Ezkabarte	1.637			101
Arre (Ezkabarte)			UL	101
Galar	1.568		LZA	109
Goñerri	185		LZA	118
Uharte	5.505	A	UL	122
Ibargoiti	249		LZA	124
Irurtzun	2.248	B	UL	904
Itza	910		LZA	131
Itzagaondoa	179		LZA	132
Txulapain	543		LZA	136
Lantz	112		LZA	140
Legarda	106		LZA	147
Elo	469		LZA	172
Muruzabal	295		LZA	180
Noain Elortzibar	6.222	A	UL	088
Obanos	937	C	IA	183
Odieta	352		LZA	186
Iruñeko liburutegi-eskualdea **Irakurketaren Mapa**				

Herria	Biztanleria	Liburutegi mota	Proposamena	Kodea
Olaibar	220		LZA	188
Ollaran	276		LZA	194
Oltza Zendea	1.543		LZA	193
Orkoien	2.947		UL	906
Iruña	197.275			201
Iruña-Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka			EL	201
Iruña-Nafarroako Liburutegi Nagusia		EL		201
Iruña-Alde Zaharra			HLZ	201
Iruña-Txantrea		AA	UL	201
Iruña-Civican		C	UL	201
Iruña-Etxabakoitz		A	UL	201
Iruña-Zabalgunea			UL	201
Iruña-Iturrama		AA	UL	201
Iruña-Lezkairu			UL	201
Iruña-Mendillorri		AA	UL	201
Iruña-Arrosadia		AA	UL	201
Iruña-Sanduzelai		AA	UL	201
Iruña-San Pedro		AA	UL	201
Iruña-Yamaguchi		AA	UL	201
Tebas-Muru Artederreta	616		LZA	228
Tirapu	57		LZA	229
Ukar	150		LZA	234
Ultzama	1.651		IA	236
Untziti	221		LZA	237
Uterga	199		LZA	246
Atarrabia	10.462	A	UL	258
Zabaltza	212		LZA	262
Zizur Nagusia	13.312	AA	UL	907
Guztira	**341.371**			

Alde batetik Iruña eta inguruko hiriguneak ditugu, demografikoki nagusi, eta, bestetik, eskualdeko landa-eremua, zeinean aipagarria baita bigarren bizitoki diren bizitegien bidezko urbanizazioa. Eskualdeko udal franko konposatuak dira, eta

gehienbat horrek eragiten du zentsuaren atomizazioa, eta hortik datoz liburutegi zerbitzua finkatzeko zailtasun gehigarri batzuk, baina, bestalde, ez dirudi zerbitzu-eskaintza hori lehentasunezkoa denik, herri horietako biztanleek harreman estua baitute hiriburuarekin, hartara maiz joaten baitira, eta asko han ari baitira lanean, eta han egiten baitituzte erosketak edo denbora pasatzen.

Iruñeko liburutegi-eskualdea **Biztanle kopurua eta herriak**	
Biztanleak	**Herriak**
> 1.500	21
1.500-1.000	0
1.000-500	6
< 500	24
Guztira	**51**

16 herritan martxan dauden liburutegiek (Iruñekoak barne) zentsu ia osoari ematen diote zerbitzua, ehuneko 93,6ri zehazki. 35 herri gelditzen dira liburutegi egonkorraren zerbitzurik gabe; horietan, batez beste, 624 biztanle ditugu herri bakoitzeko.

Iruñeko liburutegi-eskualdea **Herriak eta liburutegi egonkorrak**			
	Liburutegiarekin	**Liburutegirik gabe**	**Guztira**
Herriak	16	35	51
Biztanleria	319.513	21.858	341.371
%	93,6	6,4	100,0

Abiapuntu gisara, Iruñeko hiri-sistema dugu, hamar liburutegi hartzen dituena. Horietan, guztien buru Nafarroako Liburutegi Nagusia ageri da, gero badira AA motako zazpi, A motako bat —Etxabakoizkoa, jende gutxiago bizi den eremuan dagoelako— eta C motako bat, Iruña-Civicangoa, Nafarroako Kutxak kudeatzen duena hitzarmen bidez, hark sustatu eta mantentzen baitu.

Haiei guztiei inguruko beste 12 gehitu behar zaizkie, metropolia osatzen duten udalerrietan zerbitzua ematen dutenak, eta horrela zabalduko dugu Iruñeko liburutegien sistema.

Azkenik beste hiru liburutegi gelditzen dira Iruñetik aparteko herrietan. Mailaz apalagoak dira, zentsua ere txikiagoa delako: Irurtzun (B mota), Añorbe (C) eta Obanos (C).

Iruñeko liburutegi-eskualdea **Liburutegi motak. Egungo egoera**	
Liburutegi mota	**Guztira**
AA	10
A	7
B	2
G	5
Guztira	**24**

Irakurketaren Mapak Nafarroako Liburutegi Nagusia hautatu du eskualdeko eta Iruñeko liburutegi-sistemako liburutegi zentrala izateko. Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka martxan hasten denean, gune horrek hartuko du burutza, eta Liburutegi Nagusia desagertuko da.

Iruñeko liburutegi-sistemaren garapenean, beharrezkoa baldin bada, Alde Zaharreko liburutegiak bere gain har ditzake hiriko liburutegi zentralaren eginkizunak, eta orduan sistemaren koordinazioaz ere arduratuko da. Hori dena horrela da, Nafarroako Gobernuak eta Iruñeko Udalak Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka eraikitzeko 2005eko irailaren 15ean sinatutako protokoloan ezarritakoaren arabera.

Nafar hiriburuaren garapenak gainditu egiten ditu udalerriaren mugak eta metropolia eratzen du, eta herritarrek bertan eskaintzen diren zerbitzuak erabiltzen dituzte, kontuan hartu gabe nongoak diren eta zein udalerrik eskaintzen dituen. Horixe gertatzen da liburutegi publikoen zerbitzuarekin ere; eta Irakurketa Maparen

proposamenean Iruñeko liburutegi-eskualdea ageri da udalez gaindiko eremua hartzen duen hiri-multzo bat bezala.

Baldintza horietan oinarriturik, Irakurketaren Mapak 11 udal liburutegi aurreikusten ditu Iruñean, eskualdeko liburutegiaz eta Iruñeko nahiz Barañaingo balizko hiri-liburutegi zentralez gainera, Liburutegiei buruzko Legearen 17.2 artikuluan ezarritakoaren arabera. Abiapuntu gisara, Iruñean lehendik dauden bederatziak hartzen dira, eta horiei beste bi gehitzen zaizkie, sortu beharrekoak: Zabalgunekoa, zeinarentzat egokia izan baitaiteke Musika Kontserbatorioaren eraikina, Agoitz kalean, hustu gogo baita Mendebaldean harentzat zentro berria egin eta gero; eta Lezkairukoa, Iruñeko auzo berri horretan aurreikusita dagoen garapenak eskatzen duenean. Gisa horretan, liburutegi bakoitzeko irakurlegaien kopurua maila egokira eraman daiteke, 20.000 biztanle baino gutxiago liburutegi bakoitzeko.

Horretaz gainera, 16 udal liburutegi proposatzen dira. Lau berri sortu beharko lirateke, hiri-garapenak eskatu ahala, Zizur Txikian, Sarrigurenen (Eguesibar), Arren (Ezkabarte) eta Orkoienen.

Udal liburutegi guztiak, Irurtzungoa barne (urrunena), Iruñaren eragin-eremuaren barrenean daude, eta, beraz, haren liburutegi-sisteman txertatuak.

Irakurketa-agentziei dagokienez, Añorbekoa eta Obanoskoa dauden bezala uzten dira, eta Larraintzarren (Ultzama) beste bat egitea proposatzen da.

Gainerako 24 herrietan, berriz, kontuan hartuz eskualdean garrantzi apala dutela eta hiriburuarekin harreman estua, aipatu dugun bezala, liburutegi zerbitzua hedatzeko ordezko beste konponbide batzuk proposatzen dira.

Iruñeko liburutegi-eskualdea **Liburutegi motak. Irakurketa Maparen proposamena**	
Liburutegi mota	**Guztira**

EL	1
HLZ	2
UL	27
IA	3
LZA	31
Guztira	**64**

Iruñeko liburutegi-eskualdea **Herriak eta liburutegi egonkorrak (motak)**		
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**
Antsoain	10.340	UL
Añorbe	508	IA
Mutiloagoiti (Aranguren)		UL
Barañain	22.193	HLZ
Beriain	3.536	UL
Artika (Berriobeiti)		UL
Berriozar	8.899	UL
Burlata	18.504	UL
Zizur Txikia (Zizur)		UL
Olatz (Eguesibar)		UL
Sarriguren (Eguesibar)		UL
Arre (Ezkabarte)		UL
Uharte	5.505	UL
Irurtzun	2.248	UL
Noain Elortzibar	6.222	UL
Obanos	937	IA
Orkoien	2.947	UL
Iruña-Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka		EL
Iruña-Alde Zaharra		HLZ
Iruña-Txantrea		UL
Iruña-Civican		UL
Iruña-Etxabakoitz		UL
Iruña-Zabalgunea		UL
Iruñeko liburutegi-eskualdea **Herriak eta liburutegi egonkorrak (motak)**		

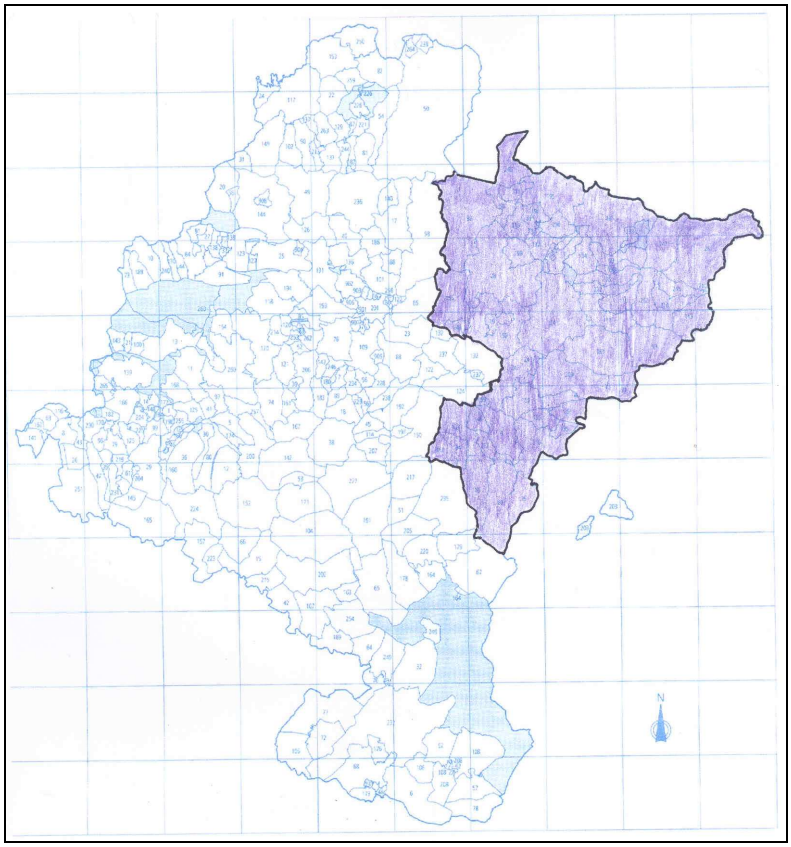
Herria	Biztanleria	Liburutegi mota
Iruña-Iturrama		UL
Iruña-Lezkairu		UL
Iruña-Mendillorri		UL
Iruña-Arrosadia		UL
Iruña-Sanduzelai		UL
Iruña-San Pedro		UL
Iruña-Yamaguchi		UL
Ultzama	1.651	IA
Atarrabia	10.462	UL
Zizur Nagusia	13.312	UL

Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdea

Eskualdea Zangozaren inguruan artikulatzen da, eta bertan dago koordinaziogunea, hiriburu historikoa eta zerbitzu-hiriburua delako.

XX. mendearen erdialdean jendez husten joan zen, baina fenomeno hori nolabait orekatu da berrikiago, berrurbanizazioa gertatu baita, asteburuetan eta oporraldian etortzen den jendeari esker.

Demografikoki sakabanaketa aurkitzen dugu hemen, eta biztanle kopurua txikia da. Hori dela eta, koordinazio zentroa Zangozan ezarri da, eta, gainerakoei zerbitzua emateko, liburutegi-zabalkunderako sistemez baliatu beharra dago.

Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdea

Gaur egungo egoera eta bertan gauzatzeko proposamena

Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdea Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Abaurregaina	141		LZA	003
Abaurrepea	41		LZA	004
Oibar	920	B	IA	009
Agoitz	2.354	B	UL	019
Artzibar	256		LZA	028
Aria	61		LZA	033
Aribe	52		LZA	034
Auritz	308		LZA	058
Burgi	227		LZA	059
Kaseda	1.059	B	IA	069
Gazteluberri	19		LZA	071
Erroibar			LZA	092
Aurizberri (Erroibar)	762	A	IA	092
Eslaba	142		LZA	094
Espartza Zaraitzu	104		LZA	095
Ezkaroze	356		LZA	093
Ezporogi	56		LZA	103
Galipentzu	124		LZA	110
Galoze	104		LZA	111
Garaioa	113		LZA	112
Garde	179		LZA	113
Garralda	201		LZA	115
Gorza	57		LZA	119
Izaba	487		LZA	128
Itzaltzu	50		LZA	133
Jaurrieta	214		LZA	134
Xabier	112		LZA	135
Leatxe	54		LZA	146
Lerga	65		LZA	151
Ledea	329		LZA	155
Lizoainibar	293		LZA	156
Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdea Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**

Longida	306		LZA	158
Irunberri	1.386	B	IA	159
Nabaskoze	195		LZA	181
Otsagabia	617		LZA	185
Orbaizeta	222		LZA	195
Orbara	46		LZA	196
Orontze	50		LZA	198
Orotz-Betelu	179		LZA	199
Petilla Aragoi	29		LZA	203
Erromantzatua	168		LZA	209
Erronkari	271	B	IA	210
Orreaga	26		LZA	211
Zare	193		LZA	212
Zangoza	5.130	AA	EL	216
Sartze	68		LZA	222
Urraulgoiti	168		LZA	241
Urraulbeiti	281		LZA	242
Urrotz-Hiria	390		LZA	243
Urzainki	97		LZA	245
Uztarroze	199		LZA	247
Luzaide	431		LZA	248
Bidankoze	108		LZA	252
Hiriberri Aezkoa	129		LZA	256
Esa	259		LZA	261
Guztira	**20.188**			

Banaketa demografikoari dagokionez, azpimarratzekoa da Zangozako eskualdean jende gutxiko herri ugari dagoela. Izan ere, haietako ehuneko 87tan biztanleen kopurua ez da 500 lagunera iristen. 1.500 biztanletik gorako bi herri besterik ez dago.

Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdea **Biztanle kopurua eta herriak**	
Biztanleak	**Herriak**

> 1.500	2
1.500-1.000	2
1.000-500	3
< 500	47
Guztira	**54**

Gaur egun martxan dauden zazpi liburutegiek biztanleriaren ia ehuneko 60 zerbitzatzen dute; 47 herri gelditzen dira zerbitzurik gabe, haien biztanle kopurua, batez beste, 177 da.

Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdea **Herriak eta liburutegi egonkorrak**			
	Liburutegiarekin	**Liburutegirik gabe**	**Guztira**
Herriak	7	47	54
Biztanleria	11.882	8.306	20.188
%	58,9	41,1	100

Abiapuntu gisara eskualdeko liburutegi bat dugu Zangozan, eta liburutegi iraunkorrak beste sei herritan, zeinetatik batek bakarrik baititu 1.500 biztanle baino gehiago, Agoitzek.

Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdea **Liburutegi motak. Egungo egoera**	
Liburutegi mota	**Guztira**
AA	1
A	1
B	5
Guztira	**7**

Irakurketaren Mapak Zangozan jartzen du eskualdeko liburutegia, Agoizkoa udal liburutegi gisara uzten du, 1.500 biztanletik gorako herria baita, eta irakurketa-agentziak proposatzen ditu gaur egun liburutegi iraunkorra duten beste bost herrientzat.

Eskualde honetan jendea izugarri sakabanaturik bizi denez, liburutegi-zabalkunderako prozedurez baliatu beharra dago nahitaez. Mailegu kolektiboa da

horietako bat, baina era mankomunatuan erabili beharko da herritarren eskaera bermatu ahal izateko.

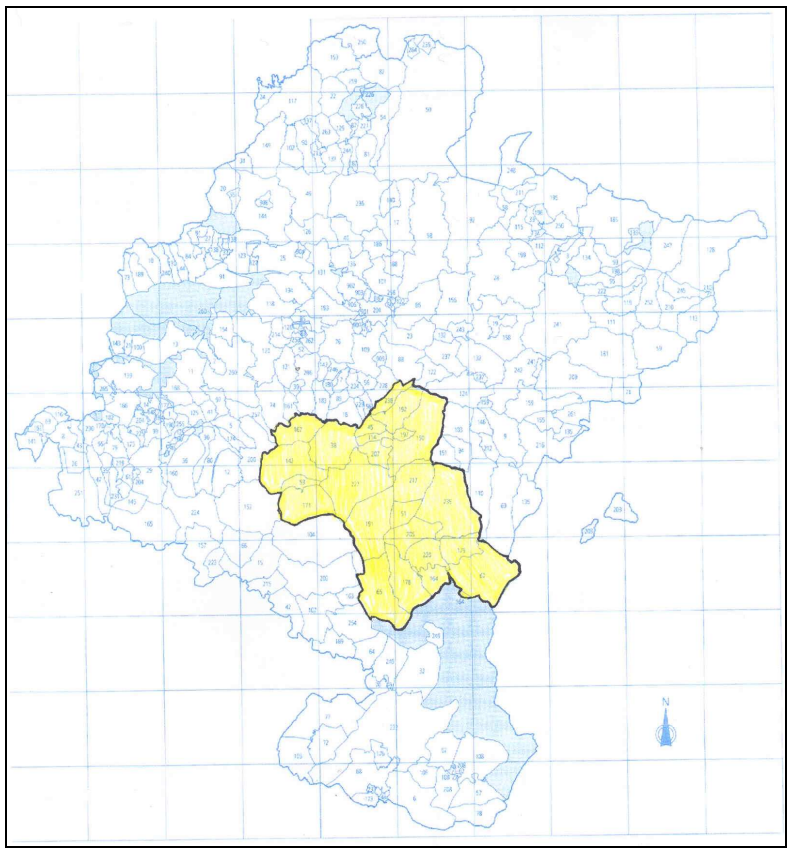
Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdea Liburutegi motak. Irakurketa Maparen proposamena	
Liburutegi mota	**Guztira**
EL	1
UL	1
IA	5
LZA	47
Guztira	**54**

Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdea Herriak eta liburutegi egonkorrak (motak)		
Herria	**Biztanleria**	**Proposamena**
Oibar	920	IA
Agoitz	2.354	UL
Kaseda	1.059	IA
Aurizberri (Erroibar)	762	IA
Irunberri	1.386	IA
Erronkari	271	IA
Zangoza	5.130	EL

Tafallako liburutegi-eskualdea

Erdialdeko Nafarroaren erdialdean, Tafalla dugu bilgune, eta bertako liburutegiak jokatzen du eskualdeko zentro koordinatzailearen papera, bere kokapen estrategikoarengatik eta dituen azpiegiturengatik.

Eskualde txikia da, azalera aldetik, eta liburutegi egonkorrak daude herri handienetan, baina Orbaibarko mendialdean urrunen dauden herri txiki batzuetan ez dago halakorik, nahiz eta asteburuetan haietan biltzen diren biztanleen kopurua gorantz doan.

Tafallako liburutegi-eskualdea

Gaur egungo egoera eta bertan gauzatzeko proposamena

Tafallako liburutegi-eskualdea Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Artaxoa	1.721	B	UL	038
Barasoain	602		LZA	045
Beire	322		LZA	051
Berbintzana	693		LZA	053
Caparroso	2.685	B	UL	065
Zarrakaztelu	2.606	A	UL	067
Garinoain	480		LZA	114
Larraga	2.097	C	UL	142
Leotz	269		LZA	150
Mélida	786	B	IA	164
Mendigorria	1.056	B	IA	167
Miranda-Arga	957	B	IA	171
Murillo el Cuende	643		LZA	178
Murillo el Fruto	744		LZA	179
Erriberri	3.607	A	UL	191
Oloritz	176		LZA	192
Orisoain	80		LZA	197
Pitillas	567		LZA	205
Puiu	318		LZA	207
San Martin Unx	459		LZA	217
Santakara	965		LZA	220
Tafalla	11.296	AA	EL	227
Uxue	230		LZA	235
Untzue	133		LZA	238
Guztira	**33.492**			

Tafallako eskualdean, badira sei herri 1.500 biztanle baino gehiago dituztenak, eta gainerako 18ek, ehuneko 75ak alegia, zentsu apalagoa dute, eta haietako bederatzik, zehazki, 500 biztanle baino gutxiago.

Tafallako liburutegi-eskualdea Biztanle kopurua eta herriak

Biztanleak	Herriak
> 1.500	6
1.500-1.000	1
1.000-500	8
< 500	9
Guztira	**24**

Martxan dauden bederatzi liburutegiek biztanleriaren lau bosteni ematen diote zerbitzua; beraz, ehuneko 20 zerbitzurik gabe gelditzen dira, guztira 6.681 biztanle.

Tafallako liburutegi-eskualdea **Herriak eta liburutegi egonkorrak**			
	Liburutegiarekin	**Liburutegirik gabe**	**Guztira**
Herriak	9	15	24
Biztanleria	26.811	6.681	33.492
%	80,0	20,0	100

Abiapuntu gisara, Tafallan eskualdeko liburutegia dugu, eta 1.500 biztanletik gorakoak diren gainerako bost herrietan liburutegi egonkorrak daude, bai eta Melidan, Mendigorrian eta Miranda-Argan ere, nahiz eta hiru horietako zentsua txikiagoa izan.

Tafallako liburutegi-eskualdea **Liburutegi motak. Egungo egoera**	
Liburutegi mota	**Guztira**
AA	1
A	2
B	5
C	1
Guztira	**9**

Liburutegiak antolatzeko proposamenean, Tafallan uzten da eskualdeko liburutegia, udal liburutegiak ezartzen dira 1.500 biztanletik gorako herrietan, eta irakurketa-agentziak kopuru horretatik beherako hiru herritan. Gainerako 15 herrietan liburutegi-zabalkunderako zerbitzua proposatzen da.

Tafallako liburutegi-eskualdea Liburutegi motak. Irakurketa Maparen proposamena	
Liburutegi mota	**Guztira**
EL	1
UL	5
IA	3
LZA	15
Guztira	**24**

Tafallako liburutegi-eskualdea Herriak eta liburutegi egonkorrak (motak)		
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**
Artaxoa	1.721	UL
Caparroso	2.685	UL
Zarrakaztelu	2.606	UL
Larraga	2.097	UL
Mélida	786	IA
Mendigorria	1.056	IA
Miranda-Arga	957	IA
Erriberri	3.607	UL
Tafalla	11.296	EL

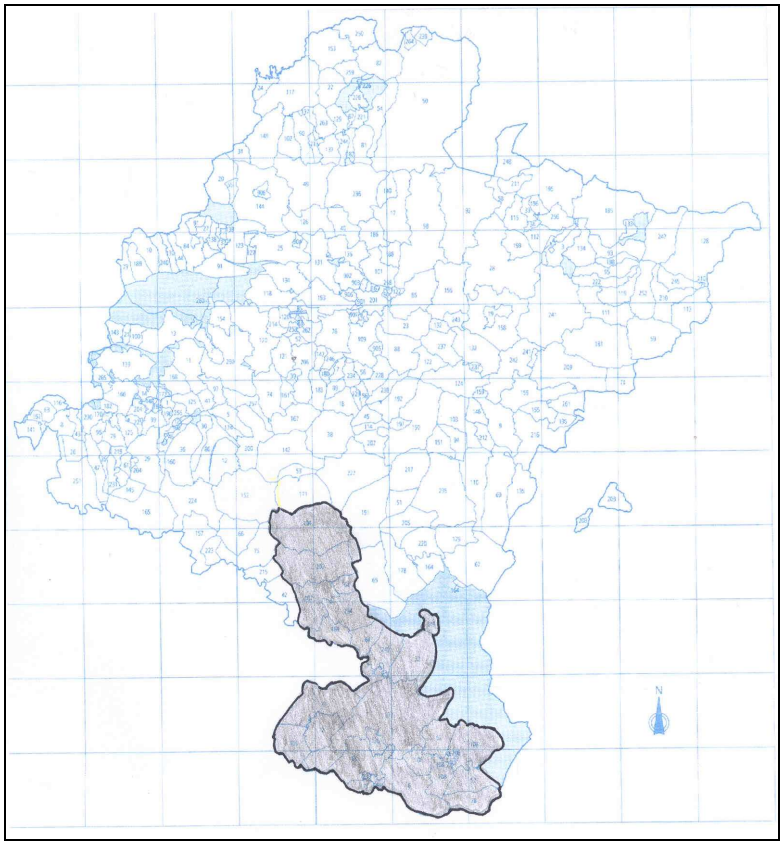
Tuterako liburutegi-eskualdea

Eskualde honetan biztanleriaren kontzentrazioa handia da. Foru Komunitateko gainerako eskualdeekin alderatuta, hemengo herrietan jende asko bizi da. Tutera da eskualdeko hiriburu historikoa, eta gaur egun ere halaxe da; zerbitzu gehienak bertan biltzen dira, eta bertara iristea erraza da, erdialdean gelditzen delako eta komunikazio-bide ugari eta onak dituelako.

Hori dela eta, herri gehienek badute beren liburutegi publikoa, zeina oso errotua baitago herrietan eta bertako kultur giroan.

Tutera Nafarroako bigarren hiria da, biztanle kopuruaren ordenaren arabera, eta funtsez ongi hornitutako liburutegia dago bertan, oso leku egokian kokatua; ordea, hiria hazten ari da, hala fisikoki nola jende aldetik, eta beharrezkoa da beste liburutegi bat irekitzea, lekua nahikoa eduki eta jendearen eskura egonen dena, gaur egungoak dituen arazoak gainditzeko. Izan ere, oraingoa balio arkitektoniko berezia duen eraikin batean kokatua dago, eta horrek bere funtzionaltasuna baldintzatzen du.

Nolanahi ere, buru den herrian eginen da eskualdeko liburutegien koordinazioa, Tuterako liburutegian, oraingo egoitzan edo egokiagoa den beste batean.

Tuterako liburutegi-eskualdea

Gaur egungo egoera eta bertan gauzatzeko proposamena

Tuterako liburutegi-eskualdea Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Ablitas	2.559	B	UL	006
Arguedas	2.381	B	UL	032
Barillas	189		LZA	048
Buñuel	2.403	B	UL	057
Cabanillas	1.477	C	UL	062
Cadreita	2.037	C	UL	064
Cascante	3.975	A	UL	068
Castejón	4.115	A	UL	070
Cintruénigo	7.332	A	UL	072
Corella	7.898	A	UL	077
Cortes	3.370	A	UL	078

Tuterako liburutegi-eskualdea Irakurketaren Mapa				
Herria	**Biztanleria**	**Liburutegi mota**	**Proposamena**	**Kodea**
Faltzes	2.601	B	UL	104
Fitero	2.236	B	UL	105
Fontellas	903	C	IA	106
Funes	2.361	B	UL	107
Fustiñana	2.594	B	UL	108
Martzilla	2.762	B	UL	163
Milagro	3.236	B	UL	169
Monteagudo	1.151	B	IA	173
Murchante	3.549	A	UL	176
Azkoien	5.808	A	UL	202
Ribaforada	3.552	A	UL	208
Tutera / Eskualdeko liburutegia	33.910	AA	EL	232
Tutera / Hiri-liburutegi zentrala			HLZ	232
Tulebras	137		LZA	233
Valtierra	2.542	B	UL	249
Alesbes	2.988	B	UL	254
Guztira	**108.066**			

Tuterako eskualdean 26 herri sartzen dira, eta haietatik 21ek 1.500 biztanle baino gehiago dituzte, eta guztira 24 liburutegi publiko daude.

Tuterako liburutegi-eskualdea Biztanle kopurua eta herriak	
Biztanleak	**Herriak**
> 1.500	21
1.500-1.000	2
1.000-500	1
< 500	2
Guztira	**26**

Martxan dauden 24 liburutegiek ia populazio osoari ematen diote zerbitzua. Bi herri besterik ez dago liburutegi egonkorrik gabe: Barillas (189 biztanle) eta Tulebras (137).

Tuterako liburutegi-eskualdea Herriak eta liburutegi egonkorrak			
	Liburutegiarekin	**Liburutegirik gabe**	**Guztira**
Herriak	24	2	26
Biztanleria	107.740	326	108.066
%	99,7	0,3	100

Abiapuntu gisara, Tuterako AA motako liburutegia eta 23 liburutegi egonkor ditugu; azken horietan, B motakoak nagusitzen dira (12) A motakoen aldean (8).

Tuterako liburutegi-eskualdea Liburutegi motak. Egungo egoera	
Liburutegi mota	**Guztira**
AA	1
A	8
B	12
C	3
Guztira	**24**

Liburutegiak antolatzeko proposamenean, Tuteran jartzen da eskualdeko liburutegia, baina, aldi berean, hiri-liburutegi zentral bat sortzea proposatzen da, hiriko liburutegien sarea garatzen denerako. 21 udal liburutegi uzten dira. Zentsu txikiagoko bi herrirentzat irakurketa-agentziak jartzea proposatzen da, eta beste birentzat liburutegi-zabalkunderako zerbitzuak.

Tuterako liburutegi-eskualdea Liburutegi motak. Irakurketa Maparen proposamena	
Liburutegi mota	**Guztira**
EL	1
HLZ	1
UL	21
IA	2
LZA	2
Guztira	**27**

Tuterako liburutegi-eskualdea Herriak eta liburutegi egonkorrak (motak)		
Herria	**Biztanleria**	**Proposamena**
Ablitas	2.559	UL
Arguedas	2.381	UL
Buñuel	2.403	UL
Cabanillas	1.477	UL
Cadreita	2.037	UL
Cascante	3.975	UL
Castejón	4.115	UL
Cintruénigo	7.332	UL
Corella	7.898	UL
Cortes	3.370	UL
Faltzes	2.601	UL
Fitero	2.236	UL
Fontellas	903	IA
Funes	2.361	UL
Fustiñana	2.594	UL
Martzilla	2.762	UL
Milagro	3.236	UL
Monteagudo	1.151	IA
Murchante	3.549	UL
Azkoien	5.808	UL
Ribaforada	3.552	UL
Tutera / Eskualdeko liburutegia	33.910	EL
Tutera / Hiri-liburutegi zentrala		HLZ
Valtierra	2.542	UL
Alesbes	2.988	UL

Liburutegi publikoen tipologia

Ikuspegi orokorra: Irakurketa mapa eta liburutegi motak

Jarraian datorren taulan zazpi liburutegi-eskualdeentzat proposatzen diren liburutegi-motak erakusten dira. Bertan, laburbildurik ageri da Nafarroako Foru Komunitatearentzat proposatzen den liburutegi-mapa. Bost zerbitzu-mailatan oinarrituta, hor ikusiko dugu eskualde bakoitzerako eta Nafarroa osorako aurreikusten diren zerbitzuguneak.

Horren arabera, Lizarrako eskualdean (LIZ) biltzen da zerbitzuguneen kopururik handiena, 72, zeinetatik hiru laurdenak herri txikietan baitaude eta, beraz, liburutegi-zabalkunderako sistemen bidez emanen baitzaie zerbitzua. Bigarren lekuan Iruñekoa dugu (IRU), non 64 zerbitzugune kokatzen baitira, haietako franko udal eta hiri-liburutegiak. Jarraian, Zangozako eskualdea (ZAN) dator, 54 gunerekin, eta haietatik ia ehuneko 90 zentsu txikiko herrietan, zeinentzat liburutegi-zabalkunderako zerbitzua proposatzen baita. Gero Kantauriar ibarretakoa dugu (KAN), 6 liburutegi egonkor dituena 31 herrirentzat. Tuterakoa eskualdearen egoera (TUT) bestelakoa da, 24 liburutegi egonkor proposatzen baitira, 26 herri izanik. Tafallakoan (TAF) berriz, 24 zerbitzugune aurreikusten dira, haietatik 15 biztanleria txiki egonkorreko herrietan kokatuak. Azkenik, Altsasuko eskualdeko 14 herrientzat (ALT) 6 liburutegi egonkor proposatzen dira, biztanleriaren ia ehuneko 70i zerbitzu emateko.

Zazpi lurraldeetako bakoitzean eskualdeko liburutegi bat (EL) proposatzen da, kontuan hartu gabe bertan guztira dauden liburutegien kopurua, eskualde horretan zerbitzua antolatu eta modu egokian funtzionatzen duela bermatzeko.

Hiri-liburutegi zentralen kasuan (HLZ), Liburutegiei buruzko Legearen 17.2 artikuluan ezartzen denez, 20.000 biztanletik gorako herrietan hiri-liburutegi zentral bat izanen da, eta horrek koordinatuko ditu Irakurketa Publikoaren Mapan sartzen diren

gainerako zerbitzugune edo liburutegiak. Horren haritik, arrazoi demografikoetan oinarrituta, halako bat Barañainen kokatuko da, beste bat Iruñean, eta hirugarrena Tuteran. Iruñekoaren kasuan, Alde Zaharrean liburutegirik sortuko balitz, hark baldintzatuko luke HLZ, eta Barañainen eta Tuteran, berriz, sortzeke dagoen liburutegien sareak.

68 udal liburutegiek (UL) 1.500 biztanletik gorako herriei ematen diete zerbitzua. Biztanle kopuru hori finkatu da, uste izanik horrek eskaera sozial nahikoa sortuko duela, liburutegi publiko batek normal funtzionatzeko. Hori horrela, Tuterako eskualdeko ia herri guztietan izanen lukete zerbitzua, 21 udal liburutegi proposatzen baitira; eta Iruñekoan, aldiz, 27 udal liburutegi izanik, hiriburuaren eraginpeko herri guztietan izanen lukete.

25 irakurketa-agentzia proposatzen dira (IA), haietatik 8 Lizarrako eskualdean, non gehienak gaur egun martxan dauden.

Herri txiki ugari diren lekuan liburutegi zerbitzua egokitu behar izaten da, liburutegi-zabalkunderako formulak erabiliz (mailegu kolektiboa, esate baterako). Horrelako herri franko daude Lizarrako eskualdean (55), Zangozakoan (47), Kantauriar ibarretakoan (25), Altsasukoan (8) eta Iruñekoan (31).

Liburutegiei buruzko Foru Legearen 11.2 artikuluan xedatutakoaren arabera, liburutegi publikoak zerbitzu bereiziak eskainiko dizkie helduei eta haurrei, eta kontuan hartuko du Nafarroako Foru Komunitateko errealitate soziolinguistikoa, "eta zerbitzuak euskaraz eta gaztelaniaz emanen ditu, Euskararen Legeak, abenduaren 15eko 18/1986 Legeak alegia, araututakoarekin bat"

Irakurketaren Mapa Liburutegien tipologia								
Mota	**Liburutegi-eskualdeak**							**Guztira**
	ALT	**KAN**	**LIZ**	**IRU**	**ZAN**	**TAF**	**TUT**	
EL	1	1	1	1	1	1	1	7
HLZ				2			1	3
UL	2	4	8	27	1	5	21	68
IA	3	1	8	3	5	3	2	25
LZA	8	25	55	31	47	15	2	183
Guztira	**14**	**31**	**72**	**64**	**54**	**24**	**27**	**286**

Ikuspegi orokorra: liburutegiak eta populazioa

Altsasuko eskualderako 6 liburutegi eta irakurketa-agentzia egonkor proposatzen dira Irakurketaren Mapan. Horien bidez zerbitzua biztanleriaren ehuneko 77ri iritsiko zaio. Falta den jendea batez beste 527 biztanle dituzten 8 herritan banatzen da, eta horietan liburutegi-zabalkunderako baliabideak erabili beharko dira.

Irakurketaren Mapa Altsasuko eskualdea Liburutegi motak eta biztanle kopurua			
Liburutegi mota	**Kopurua**	**Zerbitzu hartzaileen kopurua**	**Biztanleriaren %**
EL	1	7.571	41,6
UL	2	4.145	22,8
IA	3	2.265	12,4
LZA	8	4.218	23,2
Guztira	**14**	**18.199**	**100,0**

Kantauriar ibarretako eskualderako 6 liburutegi eta irakurketa-agentzia egonkor proposatzen dira. Horien bidez zerbitzua biztanleriaren ehuneko 65i iritsiko zaio. Falta den jendea (ehuneko 35a) batez beste 438 biztanle dituzten 25 herritan banatzen da, eta horietan liburutegi-zabalkunderako baliabideak erabili beharko dira.

Irakurketaren Mapa Kantauriar ibarretako eskualdea Liburutegi motak eta biztanle kopurua			
Liburutegi mota	**Kopurua**	**Zerbitzu hartzaileen kopurua**	**Biztanleriaren %**
EL	1	7.982	25,6
UL	4	10.936	35,1
IA	1	1.295	4,1
LZA	25	10.963	35,2
Guztira	**31**	**31.176**	**100,0**

Lizarrako eskualderako 17 liburutegi eta irakurketa-agentzia egonkor proposatzen dira. Horien bidez zerbitzua biztanleriaren ehuneko 80ri iritsiko zaio. Falta den jendea (ehuneko 20a) batez beste 267 biztanle dituzten 55 herritan banatzen da, eta horietan liburutegi-zabalkunderako baliabideak erabili beharko dira.

Irakurketaren Mapa Lizarrako eskualdea Liburutegi motak eta biztanle kopurua			
Liburutegi mota	**Kopurua**	**Zerbitzu hartzaileen kopurua**	**Biztanleriaren %**
EL	1	14.049	20,7
UL	8	29.848	44,0
IA	8	9.268	13,6
LZA	55	14.720	21,7
Guztira	**72**	**67.885**	**100,0**

Iruñeko eskualdean, funtsean hiriburua dugu, non zerbitzua hamaika udal liburutegiren bidez eman behar baita, eta haiek koordinatzeko hiri-liburutegi zentral bat izanen da eskualdeko liburutegiaz gainera, haren egoitza Nafarroako Liburutegia eta Zinematekan izanik; era horretan, biztanleriaren ehuneko 60ri emanen zaio liburutegi-zerbitzua. Biztanleriaren beste heren bat Iruñaren hiri-ingurunean banatzen da, eta haientzat badira 16 udal liburutegi. Ehuneko 4 gelditzen da bestela zerbitzatzeko; hor batez beste 412 biztanle dituzten 31 herri sartzen dira, eta liburutegi-zabalkunderako prozeduren bidez emanen zaie zerbitzua.

Irakurketaren Mapa Iruñeko eskualdea Liburutegi motak eta biztanle kopurua			
Liburutegi mota	**Kopurua**	**Zerbitzu hartzaileen kopurua**	**Biztanleriaren %**
EL	1		
HLZ	2	219.468	64,3
UL	27	106.022	31,1
IA	3	3.096	0,9
LZA	31	12.785	3,7
Guztira	**64**	**341.371**	**100,0**

Zangozako eta piriniotar ibarretako liburutegi-eskualdean, Irakurketaren Mapak biztanle gutxiko eremu zabalari egin behar dio aurre. 20.000 biztanle baino gutxi gehiago dira guztira, eta horien erdiak batez beste 177 biztanle dituzten 47 herritan banatzen dira. Horientzat liburutegi-zabalkunderako zerbitzuak proposatzen dira. Zangozan egonen da eskualdeko liburutegia (EL), eta bertatik zerbitzua emanen zaio biztanleriaren laurdenari; falta den laurdenerako udal liburutegi bat eta bost irakurketa-agentzia aurreikusi dira.

Irakurketaren Mapa Zangozako eta piriniotar ibarretako eskualdea Liburutegi motak eta biztanle kopurua			
Liburutegi mota	**Kopurua**	**Zerbitzu hartzaileen kopurua**	**Biztanleriaren %**
EL	1	5.130	25,4
UL	1	2.354	11,7
IA	5	4.398	21,8
LZA	47	8.306	41,1
Guztira	**54**	**20.188**	**100,0**

Tafallako eskualdeari izena ematen dion herria gailentzen da; bertan, eskualdeko liburutegi batek zentsuaren herena hartuko du. Zortzi udal liburutegi eta irakurketa-agentziek biztanleriaren ehuneko 46 zerbitzatuko dute; beraz, biztanleriaren bosten bat gelditukо da, batez beste 445 biztanle dituzten 15 herritan banaturik, eta horientzat liburutegi-zabalkunderako zerbitzua izanen da.

Irakurketaren Mapa Tafallako eskualdea Liburutegi motak eta biztanle kopurua			
Liburutegi mota	**Kopurua**	**Zerbitzu hartzaileen kopurua**	**Biztanleriaren %**
EL	1	11.296	33,7
UL	5	12.716	38,0
IA	3	2.799	8,4
LZA	15	6.681	19,9
Guztira	**24**	**33.492**	**100,0**

Irakurketaren Mapak Tuteran liburutegi berri bat sortzea proposatzen du, aurreikusten den hiri-liburutegi zentralaren eginkizunak bere gain hartzeko. Horrela egiten bada, hiriko bi liburutegien artean eskualdeko populazioaren heren bati emanen zaio zerbitzua. Bestalde, 21 udal liburutegik eta bi irakurketa-agentziak falta den populazioaren ia guztiari ematen diote zerbitzua; liburutegi egonkorrik ez duten bi herritan liburutegi-zabalkunderako baliabideak ezarri beharko dira.

Irakurketaren Mapa Tuterako eskualdea Liburutegi motak eta biztanle kopurua			
Liburutegi mota	**Kopurua**	**Zerbitzu hartzaileen kopurua**	**Biztanleriaren %**
EL	1	33.910	31,4
HLZ	1		
UL	21	71.776	66,4
IA	2	2.054	1,9
LZA	2	326	0,3
Guztira	**27**	**108.066**	**100,0**

Zazpi eskualdeetako datuak bilduta. jarraian datorren taula osatu da Nafarroako Irakurketaren Maparen sintesi modura. Liburutegiak eta bakoitzeko zerbitzua hartzen duten biztanleen kopuruak batu, eta datu absolutuak eta erlatiboak atera dira.

Hiri-liburutegi zentralek biztanleriaren heren batetik gorako portzentajeari ematen diote zerbitzua; udal liburutegiak 1.500 biztanletik gorako herrietan kokatzen dira, eta, guztiak batuta, biztanleriaren 38,3 hartzen dute, eta horri gehitzen badiogu eskualdeko liburutegiek hartzen dutena (ehuneko 7,4), guztira Nafarroako Foru Komunitateko zentsuaren ia erdia ateratzen zaigu.

25 irakurketa-agentzia proposatzen dira (aurrerago zehazten dira haien ezaugarriak, kapitulu honetan bertan), eta guztien artean biztanleriaren ehuneko 4ri ematen diote zerbitzua; lehendik dauden instalazioetan kokatzen dira, baina etorkizunean bideragarriak izateko baldintzak jarri behar dira: kalitatezko zerbitzua eskaini behar dute, liburutegi-zabalkundeari lotutako beste formulek eskaintzen dutena baino hobea.

Laburbilduz, Nafarroako Irakurketaren Mapak proposatzen du liburutegi egonkorrek eman behar diotela zerbitzua biztanleriaren ehuneko 90,6ri. Liburutegi egonkorren zerbitzua hartu gabe gelditzen direnak ez dira zentsuaren ehuneko 10era iristen, eta batez beste 317 biztanle dituzten 183 herritan banatzen dira, gehienbat Nafarroako Erdialdean eta Mendialdean; egoera horretan daudenentzat, egokiena liburutegi-zabalkunderako zerbitzuak eskaintzea da.

Irakurketaren Mapa
Nafarroa
Liburutegi motak eta biztanle kopurua

Liburutegi mota	Guztira	Biztanleria	Biztanleriaren %
EL	7	46.028	7,4
HLZ	3	253.378	40,9
UL	68	237.797	38,3
IA	25	25.175	4,0
LZA	183	57.999	9,4
Guztira	**286**	**620.377**	**100,0**

Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka (NLZ)

Funtzionamendurako oinarriak

Liburutegiei buruzko Foru Legeak bere 16. artikuluan Nafarroako Liburutegiaren betekizuna eta eginkizunak zehazten ditu, liburutegi publikoen sistemaren liburutegietan lehena eta Nafarroako ondare bibliografikoaren arduradun gorena den aldetik. Haren betekizuna Nafarroako ekoizpen bibliografikoa bildu, gorde eta zabaltzea da, idatzizko ekoizpena, ikusizkoa, soinuzkoa eta multimedia, inprimatua edo beste edozein euskarritan dagoena barne.

Nafarroako liburutegi publikoen sistemako liburutegia nagusia den aldetik, liburutegi publikoari dagozkion eginkizunak ez ezik, honako hauek ere beteko ditu:

a) Nafarroan argitaraturiko edo ekoiztutako obra guztiak bildu, gorde eta zabaltzea. Horretarako, lege gordailua jasotzen duena da.

b) Nafarroarekin zerikusia duten obra guztiak, Nafarroari buruzkoak edo nafar egileek idatziak baina lege gordailuaren bidez sartu ez direnak, eskuratu, gorde eta zabaltzea.

c) Nafarroako bibliografia egitea.

d) Nafarroako ondare bibliografikoaren kontserbazioaz arduratu eta ondare bibliografikoaren katalogo kolektiboa Nafarroan prestatzeko lanak koordinatzea.

e) Nafarroako liburutegi publikoen sistemaren ordezkari izatea Espainiako liburutegien sisteman eta beste liburutegi sistema batzuetan.

f) Nafarroako liburutegi publikoen sistemaren funtzionamendua egokiagoa izan dadin haren esku utzitako gainerakoak.

Oinarrizko zerbitzuak

Liburutegiei buruzko Foru Legean ezarritakoari jarraituz, zerbitzu hauek eman behar ditu, lehentasun ordena honetan:

1. Nafarroako Foru Komunitateko ondare bibliografikoa eta ikus-entzunezkoa gorde, ikertu eta zabaltzeko liburutegi eta zinematekarena.

2. Lege-gordailuarena.

3. Nafarroako liburutegi publikoen sistemako lankidetzako eta erreferentziako liburutegiarena.

4. Liburutegi publikoarena.

Moduluak

"Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka" zentroari buruzko proiektu betearazlean Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka ekimenean sartzen diren arloak eta zerbitzuak zehazten dira.

Liburutegi sistema

Eskualdeko liburutegia (EL)

Irakurketaren Mapak zazpi eskualdeetako bakoitzean eskualdeko liburutegi bat sortzea proposatzen du. Halako liburutegiak eginkizun hauek izanen ditu:

- Herriko liburutegia izatea.
- Eskualdeko liburutegiak koordinatzeko zentroa izatea.

Funtzionamendurako oinarriak

Eskualdeko liburutegiei eta liburutegi-zabalkunderako zerbitzuei aholku eta sostengu ematea, eta haiek koordinatzea.

Nafarroako liburutegi publikoen sistemarekin koordinatzea.

Liburutegien Zerbitzuarekin koordinatzea.

Eskualdeko liburutegien jarduerak koordinatzeko zereginetan, giza baliabideen eta baliabide materialen kudeaketan efizientzia lortzea.

Eskualdeko erabiltzaileen beharrei erantzutea.

Oinarrizko zerbitzuak

Eskualdeko udal liburutegiei aholku eta sostengu ematea, eta haiek koordinatzea.

Eskualdeko irakurketa-agentziei aholku eta sostengu ematea, eta haiek koordinatzea.

Eskualdeko liburutegi-zabalkunderako zerbitzuak koordinatzea.

"Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka" zentroari eskatzen zaizkion zerbitzuak kudeatzea; alegia, hala banakako erabiltzaileek nola udal liburutegiek, irakurketa-agentziek eta liburutegi-zabalkunderako zerbitzuek eskatzen dituztenak.

Udal liburutegiak ordezkatzea Liburutegien Zerbitzuaren aurrean.

Dokumentuen mailegu pertsonala eta kolektiboa.

Dokumentuak eskura jartzea.

Informazio zerbitzua (lokala eta komunitarioa).

Erabiltzaileari arreta egitea.

Katalogoak.

Ikasteko eremua.

Irakurtzeko eremua.

Hemeroteka.

Haurren eremua.

Erabiltzaileen prestakuntza.

Bertako gaien eta eskualdekoen bilduma.

Irakurketaren eta informazioaren teknologia berrien sustapena.

Liburutegien arteko mailegua.

Ikus-entzunezkoak eta multimedia.

Internet.

Kopiagintza.

Hirietako liburutegi zentralak (HLZ)

Liburutegien hiri-sistema[9] bat koordinatzen dute, 20.000 biztanletik gorako herrietan[10], eta, aldi berean, auzoko edo barrutiko hiri-liburutegia ere badira.

Irakurketaren Mapak horrelakoak proposatzen ditu Iruñean, Barañainen eta Tuteran. Iruñaren kasuan, baliabideak eraginkortasunez erabili behar baitira, Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka zentroa Iruñeko hiri-liburutegi zentrala ere bada, nahiz eta horretarako beste bat sortzeko aukera ere badagoen, hiriburuaren garapenarengatik (liburutegi eskaerei dagokienez) beharrezkotzat jotzen bada. Barañainen eta Tuteran hiri-liburutegi zentral bana izatea aurreikusten da, betiere bi herrietan gaur egun daukaten liburutegi sarea zabaltzen bada.

---

[9] *Sistemas urbanos de bibliotecas*. Madril, Kultura Ministerioa, 2006. Hemen: www.travesia.mcu.es/documentos

[10] 32/2002 Foru Legea, azaroaren 19koa, Nafarroako liburutegi sistema arautzen duena, 17.2 artikulua

Funtzionamendurako oinarriak

Hiriko hiri-liburutegiei, irakurketa-agentziei eta liburutegi-zabalkunderako zerbitzuei aholku eta sostengu ematea, eta haiek koordinatzea.

Nafarroako liburutegi publikoen sistemarekin koordinatzea.

Liburutegien Zerbitzuarekin koordinatzea.

Hiriko liburutegien jarduerak koordinatzeko zereginetan, giza baliabideen eta baliabide materialen kudeaketan efizientzia lortzea.

Oinarrizko zerbitzuak

Hiriko hiri-liburutegiei eta irakurketa-agentziei aholku eta sostengu ematea, eta haiek koordinatzea.

Hiriko liburutegi-zabalkunderako zerbitzuei aholku eta sostengu ematea, eta haiek koordinatzea.

Hiriko liburutegiak ordezkatzea Liburutegien Zerbitzuaren aurrean.

Dokumentuen mailegu pertsonala eta kolektiboa.

Dokumentuak eskura jartzea.

Informazio zerbitzua (lokala eta komunitarioa).

Erabiltzaileari arreta egitea.

Katalogoak.

Ikasteko eremua.

Irakurtzeko eremua.

Hemeroteka.

Haurren eremua.

Erabiltzaileen prestakuntza.

Bertako gaien bilduma.

Irakurketaren eta informazioaren teknologia berrien sustapena.

Liburutegien arteko mailegua.

Ikus-entzunezkoak eta multimedia.

Internet.

Kopiagintza.

Udal liburutegia (UL)

Liburutegiei buruzko Foru Legearen 17.1 artikuluan ezarritakoaren arabera, "udal liburutegiak dira tokian tokiko udalerrian edo eskualdean irakurketa publikoaren mapari jarraikiz liburutegiko gutxieneko zerbitzuak ematen dituztenak".

Behar den eskaera bermatzen duen oinarri demografikoa dute, eta erabilgarri dituzten baliabideak eta ematen dituzten zerbitzuak errentagarriak dira, hala gizartearen nola kulturaren ikuspegitik.

Udal liburutegiak herritarraren eskura egotea lortu behar du, hurbileko zerbitzu kulturala izateko, eta kalitatezko zerbitzua ematea, haren esku utzitako eginkizunetarako egokiak diren baliabideak edukitzeko; bi alderdi horien arteko oreka izan behar du.

Eskualdeko liburutegiak udalekoari sostengua ematen dio eta koordinatzen du.

Nafarroaren kasuan, jotzen da udal liburutegi baten funtzionamendu iraunkor eta eraginkorra bermaturik dagoela herri batek gutxienez 1.500 biztanle izan baldin baditu[11].

Udal liburutegiaren zerbitzua sakabanaturik dauden hainbat herriren multzo batentzat ere ezar daiteke, baldin eta guztien artean gutxienez 1.500 biztanlera iristen badira; horretarako, mankomunitate moduko kudeaketa sistemaren bat erabili, eta liburutegi zerbitzu egonkorra, kalitatezkoa eta bideragarria bermatu beharko da.

[11] Toki Araubidearen Oinarriak arautzen dituen 7/1985 Legean, apirilaren 2koan, finkatzen du 5.000 biztanle behar direla gutxienez liburutegi publiko bat jartzeko. Gutxieneko kopuru hori ez da berdina autonomia erkidego guztietan, baina 1.000 biztanletik 5.000rako tartean dago.

Funtzionamendurako oinarriak

Jendeari zerbitzua ematean erabiltzen diren giza baliabideak eta baliabide materialak efizientziaz kudeatzea.

Zerbitzua eskualdeko gainerako udal liburutegiekin koordinatuko da eskualdeko liburutegiaren bitartez.

"Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka" zentroaren funtsak eskuratzeko aukera izanen da eskualdeko liburutegiaren bitartez.

Zerbitzua toki entitateekin koordinatuko da kultura sustatzeko.

Oinarrizko zerbitzuak

Dokumentuen mailegu pertsonala eta kolektiboa.

Dokumentuak eskura jartzea.

Informazio zerbitzua (lokala eta komunitarioa).

Erabiltzaileari arreta egitea.

Katalogoak.

Ikasteko eremua.

Irakurtzeko eremua.

Hemeroteka.

Haurren eremua.

Erabiltzaileen prestakuntza.

Bertako gaien bilduma.

Irakurketaren eta informazioaren teknologia berrien sustapena.

Liburutegien arteko mailegua.

Ikus-entzunezkoak eta multimedia.

Internet.

Kopiagintza.

Eskualdeko liburutegi zentralean eta Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka zentroan udal liburutegiko erabiltzaileentzat eskuragarri dauden baliabideak kudeatzea.

Aukerako zerbitzuak

Turismoko informazioa ematea. Interes berezia duten herrietan dauden liburutegientzako esperientzia pilotu bat da, bertan turismo bulegorik ez badago. Nafarroako turismo eskaintza erakusten duten argitalpenak, erabiltzaile eta bisitariei zuzendutako informazioa dakartenak, ikusgai jartzen dira. Liburutegiko langileek informazioa ematen dute, eta erakustokiko argitalpenak eguneratzeaz arduratzen dira.

Udal liburutegi guztien egoera ez da berdina, erabiltzaile kopurua aldatzen baita toki batetik bestera; ondorioz, jendearen eskaera ere aldatzen da. Hori dela eta, aurreikusten den jardunaren intentsitatearen arabera, lau zerbitzu edo hornidura-maila zehaztu dira:

1.500 biztanletik 3.000ra bitarte dituzten herrietako udal liburutegiak.
3.000 biztanletik 5.000ra bitarte dituzten herrietako udal liburutegiak.
5.000 biztanletik 15.000ra bitarte dituzten herrietako udal liburutegiak.
15.000 biztanletik gorako udal liburutegiak.

Irakurketa-agentzia publikoa

Liburutegi egonkorra den aldetik, bertan funts orokorra dago, kultura, hezkuntza, josteta eta gizarte maileta ko informazio zerbitzuak (baita kontsulta eta mailegukoak ere) eskaintzen dira, eta herritar guztien eskura dago, adina, arraza, sexua, erlijioa, nazionalitatea edo gizarte maila kontuan hartu gabe[12].

Koordinazioa eta sostengua jasotzen ditu eskualdeko liburutegiaren eskutik eta, haren bitartez, Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka zentrotik.

[12] 32/2002 Foru Legea, azaroaren 19koa, Nafarroako liburutegi sistema arautzen duena, 11.1 artikulua

Funtzionamendurako oinarriak

Jendeari zerbitzua ematean erabiltzen diren giza baliabideak eta baliabide materialak efizientziaz kudeatzea.

Zerbitzua eskualdeko gainerako udal liburutegi eta irakurketa-agentziekin koordinatuko da eskualdeko liburutegiaren bitartez.

"Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka" zentroaren funtsak eskuratzeko aukera izanen da eskualdeko liburutegiaren bitartez.

Oinarrizko zerbitzuak

Dokumentuen mailegu pertsonala eta kolektiboa.

Dokumentuak eskura jartzea.

Informazio zerbitzua (lokala eta komunitarioa).

Erabiltzaileari arreta egitea.

Katalogoak.

Ikasteko eremua.

Irakurtzeko eremua.

Hemeroteka.

Haurren eremua.

Erabiltzaileen prestakuntza.

Bertako gaien bilduma.

Irakurketaren eta informazioaren teknologia berrien sustapena.

Liburutegien arteko mailegua.

Ikus-entzunezkoak eta multimedia.

Internet.

Hiri-liburutegi zentralean eta Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka zentroan irakurketa-agentziako erabiltzaileentzat eskuragarri dauden baliabideak kudeatzea.

Turismoko informazioa ematea.

Liburutegi-zabalkunderako zerbitzua (LZA)

Baliabide hau 1.000 biztanletik behera eta liburutegi iraunkorrik ez duten herriei esleitzen zaie. Liburutegiei buruzko Foru Legean honela definitzen dira liburutegi-zabalkunderako zerbitzuak.

1. Liburutegi egonkorrik ez dagoen tokietan edo zailtasunak dituzten pertsona edo taldeentzat irakurketa publikoaren zerbitzua eskaintzen dutenak dira.

2. Liburutegi zabalkunderako zerbitzuak mota askotakoak izan daitezke, premien, erabiltzaileen ezaugarrien eta abarren arabera: teleliburutegia, mailegu kolektiboak...

3. Liburutegi zabalkunderako zerbitzuak Nafarroako liburutegi publikoen sistemako edozein liburutegiren menpe egon daitezke, baina, betiere, eskualdeko liburutegiak koordinaturik beteko dira.

Funtzionamendurako oinarriak

Liburutegi-zabalkunderako zerbitzua ematean erabiltzen diren giza baliabideak eta baliabide materialak efizientziaz kudeatzea.

Zerbitzua, hasteko eta behin, eskualdeko liburutegiaren bitartez koordinatuko da.

Lehenespenerako irizpideak

Liburutegi-zabalkunderako zerbitzua eman behar dela lehenesteko, honako faktore hauek kontuan hartu eta aztertuko dira:

1. Zerbitzua hartu behar duen herriaren biztanle kopurua.

2. Zerbitzua hartu behar duten herriak elkartzeko formulen aplikazioa; mankomunitatea, esate baterako.

3. Zerbitzu-zirkuitu edo ibilbide batean txertatzeko aukera, horrela zerbitzua hobetu eta ematea errazten bada.

4. Diskriminazio kultural edo sozialeko faktoreak.

Oinarrizko zerbitzuak

Dokumentuen mailegu pertsonala eta kolektiboa.

Informazio zerbitzua (lokala eta komunitarioa).

Erabiltzaileari arreta egitea.

Katalogoak.

Erabiltzaileen prestakuntza.

Irakurketaren eta informazioaren teknologia berrien sustapena.

Ikus-entzunezkoak eta multimedia.

Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak eskura izatea.

Irakurketaren sustapena.

Liburutegi-zabalkunderako zerbitzuak askotarikoa eta malgua izan behar du; beraz, ez da komeni manu tekniko murriztaileak finkatzea, denborarekin desegokiak bilaka daitezkeelako. Foru administrazioan eta udaletan liburutegien gaineko plangintzaz eta kudeaketaz arduratzen direnek beren gain hartu beharko dute baliabide egokiak eta bideragarriak diren baliabideak eta zerbitzu-motak definitzeko zeregina.

Zerbitzu eta ekipamendu moduluak

Atal honetan proposatzen diren modulu edo oinarrizko baldintzak bide-erakusle gisara ematen dira, eta gaur egun dauden gune eta liburutegien errealitatearen arabera egokitu beharko dira.

Era horretan, ez dira baliorik gabe gelditu epe laburrean gerta daitezkeen eskualdeen eta herrien bilakaera sozial eta ekonomikoengatik edo aldaketa teknologikoengatik.

Jendearentzako orduak

Garrantzitsua da erabakitzea liburutegi publikoak jendearentzat zer ordutan egon behar duen zabalik, gizarteari ematen dion zerbitzua eta funtzionamendua bermatzeko funtsezkoa. Eguneko ordutegia zabala bada, eta asteko egun gehienetan eta urte osoan irekitzen bada, erabiltzaile asko eta erabiltzaile horiek maiz joatea bermatuko da. Horretarako, Kultura Ministerioaren jarraibideek proposatzen dutenaren arabera, *"jendearentzako ordutegiaren plangintza zehazteko orduan, beharrezkoa da tokian tokiko herritarren bizimodua kontuan hartzea eta ateak ahalik eta denbora gehien egon daitezen zabalik saiatzea, gehiengo baten beharrei erantzuteko"*[13]. Beraz, Nafarroako liburutegientzat ordutegi hauek proposatzen dira:

Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka

Astelehenetik ostiralera, goizez eta arratsaldez.
Larunbatetan, goizez.
Udan, astelehenetik ostiralera, goizez bakarrik.

---

[13] *Pautas sobre los servicios de las bibliotecas públicas*. Madril, Kultura Ministerioa, 2002. 2.5. Hemen: www.travesia.mcu.es/documentos

Eskualdeko liburutegia

Astelehenetik ostiralera, goizez eta arratsaldez.
Udan, astelehenetik ostiralera, goizez bakarrik.

Hiri-liburutegi zentralak eta udal liburutegiak

Astelehenetik ostiralera, arratsaldez.
Udan, astelehenetik ostiralera, goizez bakarrik.

Irakurketa-agentzia

Astelehenetik ostiralera, lau orduz gutxienez, arratsaldez. Udan, goizez.

Larunbatetan ere irekitzeko aukera izanen da, baldin eta kasuan kasuko udalarekin akordioa lortzen bada, eta langileen plantilla osatuz, beharrezkoa bada.

Langileak

Liburutegiei buruzko Foru Legearen 15. artikuluan ezarritakoaren arabera:

Nafarroako liburutegi publikoetako sistemako zentroek eta liburutegiek behar adina langile izan beharko dituzte, bai kopuruan, bai lanpostuak eskatzen duen kalifikazio teknikoan.

Liburutegietako langileak dagozkien lanpostuei atxikiko zaizkie (nor bere mailan eta nork bere eginkizunak dituela), tokiko entitateak eta Nafarroako Gobernuak liburutegia kudeatzeko sinatzen duten hitzarmenean (Liburutegiei buruzko Foru Legearen 4.2 artikulua) ezartzen denaren arabera.

Kultura Ministerioaren jarraibideek proposatzen dutenaren arabera: *"liburutegi guztietan liburuzaintzan espezializatutako langileek ari beharko lukete lanean. Dena dela, liburutegia zer sare edo sistematan txertatuta dagoen, liburutegietako laguntzaileak ere ari daitezke haietakoren batean zerbitzua ematen. Nolanahi ere, liburutegi horiek liburuzaintzako langile teknikoen aholkua eta sostengua izan beharko dute"*[14]. Irizpide horretan oinarrituta, Irakurketaren Mapak liburuzaintzako langile teknikoak proposatzen ditu (B edo C mailakoak) eskualdeko liburutegietarako, eta udal liburutegietan eta irakurketa-agentzietan liburutegietako langile laguntzaileak ari daitezkeela uste du (C edo D mailakoak), betiere eskualdeko liburutegietatik eta hiri-liburutegi zentraletatik emanen litzaiekeen aholkuarekin.

Jarraian zehazten dira liburutegietan ari behar duten langileen kopurua eta haien titulazioa, zeinak finkatuko baitira liburutegi bakoitzaren berariazko alderdiak kontuan hartuta: instalazioen kokapena eta hedadura, ordutegia, eskaintzen diren zerbitzuak, etab.

Nafarroako Liburutegia eta Zinemateka

Liburuzaintzako goi mailako teknikariak, A mailakoak
Liburuzaintzako erdi mailako teknikariak, B mailakoak
Liburutegiko arduradunak, C mailakoak
Liburutegiko laguntzaileak, D mailakoak

Eskualdeko liburutegia

Liburuzaintzako teknikari bat, B mailakoa, edo liburutegiko arduradun bat, C mailakoa.

Liburutegiko arduradun bat, C mailakoa

[14] *Pautas sobre los servicios de las bibliotecas públicas*. Madril, Kultura Ministerioa, 2002, 5.2. Hemen: www.travesia.mcu.es/documentos

Liburutegiko arduradun bat, C mailakoa, 10.000 biztanletik gorako herrietan.

Hiri-liburutegi zentrala

2 liburutegiko arduradun, C mailakoak

Udal liburutegia.

5.000 – 15.000 biztanle:

Liburutegiko arduradun bat, C mailakoa, lanaldi osoan

> 15.000 biztanle

2/3 liburutegiko arduradun, C mailakoak

Irakurketa-agentzia

Liburutegiko arduraduna, C mailakoa, lanaldi laburrean aritzeko aukerarekin.

Titulazioa, maila eta oinarrizko eginkizunak

A maila, unibertsitateko lizentziaduna edo baliokidea: Liburutegi Zerbitzuaren zuzendaritza, atalburutzak.

B maila, unibertsitateko diplomaduna: bulegoburutzak, eskualdeko liburutegiaren eta hiri-liburutegiaren arduraduna.

C maila, batxilergoa, lanbide heziketa edo baliokidea: bulegoburutzak, liburutegiko arduraduna

D maila, lehen mailako ikasketak: liburutegiko laguntzailea

Azalera

Liburutegi publikoaren zerbitzuetarako ez beste deusetarako erabiltzen dena, eta, beraz, beste jarduera batzuekin partekatzen ez dena.

Jarraian datorren taulan zehazten da liburutegi publiko baten instalazioek behar luketen gutxieneko azalera eraikia, zerbitzua hartu behar duten biztanleen kopuruaren arabera.

Irakurketaren Mapa Liburutegiaren gutxieneko azalera	
Biztanle kopurua	**m^2**
< 1.500	>100
1.500-3.000	>200
3.000-5.000	>400
5.000-15.000	>600
>15.000	>900

Liburutegiaren funtsa

Hemen liburutegiaren funtsak gutxienez beharko lukeen tamaina aipatzen da, zenbaki absolutuetan adierazia. Horrekin batera, beste zifra adierazgarriago bat ematen da: titulu kopuruaren eta biztanleriaren arteko proportzioa. Gai honi buruz IFLA/UNESCOren zuzentarauek gutxienez 2.500 obra proposatzen dute, eta Nafarroan zenbateko hori handiagoa da, 3.500 hain zuzen ere.

Titulu kopuruaren eta biztanleriaren arteko proportzioari dagokionez, zuzentarau horiek 1,5etik 2,5era bitarteko tarte bat proposatzen badute ere, Irakurketaren Mapak 3,5 ezartzen du herri txikientzat, eta herri handietan, aldiz, titulu bat pertsona bakoitzeko, uste izanik liburutegi batean gutxienez 15.000 obra baldin badira zerbitzu egokia bermatua dagoela, betiere eguneratua baldin badago eta informazioaren teknologia berrien sostengua baldin badu[15]. Honi dagokionez, Kultura Ministerioaren *Jarraibideek* baieztapen hau egiten dute: *"bilduma handia izateak ez du bilduma ona denik esan nahi; tamaina baino garrantzitsuagoak dira kalitatea eta eguneratze-maila. Liburutegi publikoen bildumetan, garrantzitsuagoa da eskurapen berrien kopurua bildumaren kopuru osoa baino"*[16]. Arrazoibide horrekin bat eginik, Irakurketaren Maparentzat ere hobe da liburutegiaren funtsa tokiko eskaerari egokitua izatea eta

[15] *Directrices IFLA/UNESCO para el desarrollo del servicio de bibliotecas públicas*. Madril, Kultura Ministerioa, 2002, 4.6.
[16] *Pautas sobre los servicios de las bibliotecas públicas*. Madril, Kultura Ministerioa, 2002, 3.4. Hemen: www.travesia.mcu.es/documentos

eguneratua egotea, eta behar bezala mantentzea, aleak eskuratu zein xahutzeko politika zorrotzaren bidez, ezen ez liburutegirako ahalik eta dokumentu gehien lortzen saiatzea.

Liburutegien funtsen oinarrizko kopurua		
Biztanle kopurua	**Titulu kopurua/biztanle bakoitza**	**Titulu kopuru gutxienekoa**
< 1.500	3,5	3.500
1.500-3.000	3,3	5.000
3.000-5.000	2,5	7.000
5.000-15.000	1,5	7.500
>15.000	1,0	15.000

Liburutegiaren funtsa euskarrien arabera banaturik

Jarraian heldu den taulan funts bibliografikoa euskarrien arabera banatzeko jarraibide batzuk ematen dira.

Liburutegiaren funtsak euskarrien arabera banaturik				
Biztanleria	**Dokumentazio funtsa ehunekotan**			
	Liburuak	**Ikus-entzunezkoak**	**Aldizkariak**	**Guztira**
< 1.500	85	14,7	0,3	100
1.500-3.000	85	14,6	0,4	100
3.000-5.000	80	19,5	0.5	100
5.000-15.000	80	19,5	0,5	100
>15.000	80	19,3	0,7	100

Baliabide informatikoak

Liburutegiak eta irakurketa-agentziak Nafarroako Gobernuak sustatzen duen sistema informatikoan txertatuko dira gai hauetarako gutxienez: katalogo kolektiboa, Internet, Intranet eta posta elektronikoa.

Katalogoa automatizatu beharko da interesekotzat jotzen diren 5.000 titulu baino gehiago dituzten liburutegi eta irakurketa-agentzietan; nolanahi ere, behar den xahupena egin ondotik kontatuko dira dokumentuak.

Ekipo informatikoen oinarrizko kopurua			
Biztanleria	**Internet**	**OPAC**	**Barne lanetarako PCa**
>1.500	1	1	1
1.500-3.000	2	1	1
3.000-5.000	1/.2000 bizt.[17].	1	1
5.000-10.000	1/.2000 bizt.	1	1/ 2 langile
>10.000	6	1/10.000 titulu	1/ 2 langile

[17] *Pautas para el acceso a Internet en las bibliotecas públicas*. Madril, Kultura Ministerioa, 2005, 3.2.

Zerbitzuaren ebaluazioa

Ebaluazio irizpide baliagarriak eta, aldi berean, prestatzen errazak direnak ezartzeko, hiru aztergai proposatzen dira: lehena funts bibliografikoari buruzkoa da, liburutegiak herritarrei egiten dien eskaintzaren muina den aldetik; bigarrena, xahupenari buruzkoa, funtsa eguneraturik eta eskuragarri egoteko bermea den aldetik; hirugarrenak eskaintzaren emaitzak ditu jomuga, erabiltzaileen erantzuna, zeina, lehenik eta behin, egindako maileguetan ageri baita.

Azkenik, kudeaketa-hitzarmena sistematikoki berraztertzeko premia ezartzen da, era horretan areagotu nahi baita liburutegi publikoen funtzionamenduaren, garapenaren eta ebaluazioaren erantzule diren administrazio publikoen partaidetza.

Funts bibliografikoa berretzea

Jarraian datorren taulan ageri da nola berretu behar den urtero liburutegiaren funtsa zerbitzua har dezaketen biztanleen kopuruaren arabera; gutxienekoak dira, proposamen errealista eginez. Nahitaezkoa da funtsen kopurua etengabe berretzea, erabiltzaileei informazio eguneratua eta kalitatezkoa bermatzeko; horregatik, datu hau adierazgarriagoa da funts bibliografikoaren tamaina zehazten duena baino[18].

Liburutegiaren funtsaren urteko gutxieneko berretura	
Biztanle kopurua	**%**
< 1.500	5
1.500-3.000	4,5
3.000-5.000	4
5.000-15.000	3,5
>15.000	3

[18] *Directrices IFLA/UNESCO para el desarrollo del servicio de bibliotecas públicas*. Madril, Kultura Ministerioa, 2002, 4.5.1.

Xahupena

Xahutze lanak funts bibliografikoa berretzearekin batera joan behar du, liburutegiaren eskaintza eguneratuta egoteko, eta instalazioen tamainaren araberako funts kopurua edukitzeko, bai eta haren hazkunde etengabea eta orekatua lortzeko ere.

Horregatik guztiagatik, xahupena liburutegi automatizatuetan eginen da, Nafarroako liburutegi publikoen sistemako katalogo kolektiboan sartzen aukera duten haietan, urtean behin eta jarraian datorren taulan zehazten den moduan.

Liburutegiaren funtsen xahupena		
Biztanleria	**Funtseko tituluen kopurua**	**Xahututako tituluen %**
< 1.500	>8.000	1
1.500-3.000	>10.000	1,3
3.000-5.000	>12.000	1,5
5.000-15.000	>22.000	1,7
>15.000	>25.000	2

Mailegu kopurua bizilagun bakoitzeko

Mailegu kopuruaren datuak ebaluatzen du hobekien liburutegiak egiten duen eskaintza eta erabiltzaileen artean lortzen den harrera. Jarraian datorren taulako datuek erakusten dute herri bateko zentsuaren arabera zenbat titulu mailegatzen diren biztanle bakoitzeko, urtean; gutxienekoak dira, ikuspegi errealista erabilita.

Urteko gutxieneko mailegu kopurua biztanle bakoitzeko	
Biztanleria	**Titulu kopurua**
< 1.500	2
1.500-3.000	2
3.000-5.000	1,5
5.000-15.000	1,7
>15.000	1,7

Udalarekiko hitzarmena

Tokian tokiko liburutegia kudeatzeko bertako entitatearekin sinatzen diren hitzarmenek sei urterako indarra izanen dute. Epe hori bururatzen denean, hitzarmenak aztertu eginen dira, liburutegiaren jarduera ebaluatzeko eta beste helburu nahiz zerbitzu batzuk planteatzeko, eta berriz ere sinatuko dira, bi aldeak ados badaude; hori dena, Liburutegiei buruzko Foru Legearen 4.2. artikuluan xedatutakoaren arabera.